

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 2 การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและ
บริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดน
ถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

โดย ดร.วรมล เชาวรัตน์ วาตานาเบะ และคณะ
ธันวาคม 2561

สัญญาเลขที่ RDG61T0083

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 2 การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและ
บริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดน
ถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

คณะผู้วิจัย

ดร.วรมล เขาวรัตน์ วาตานาเบะ
ดร.ภัสณี ปฏิทัศน์

สังกัด

วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลาย มหาวิทยาลัยนเรศวร
วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลาย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภายใต้แผนงานวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภู
จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะที่ 1

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้สถานการณ์การค้าในประเทศไทยในตลาดโลกมีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลกอยู่ที่ร้อยละ 3.7 การฟื้นตัวของประเทศเศรษฐกิจหลักอย่างสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และญี่ปุ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ส่งผลให้ปริมาณการค้าโลกขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน และเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ฟื้นตัวและกระจายตัวเป็นวงกว้างมากขึ้น ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา รวมถึงอัตราการเติบโตของการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยนั้นมีความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และคุณภาพของสินค้าไทยที่ได้รับการยอมรับในประเทศเพื่อนบ้านมาอย่างยาวนาน จึงทำให้ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้าผ่านชายแดนได้ในอัตราการเติบโตที่เพิ่มมากขึ้น ในปี 2560 (ม.ค. – พ.ย.) การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา) มีมูลค่าการค้ารวม 987,982.65 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 6.98 (YoY) (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2560) ดังนั้นเมืองชายแดนจึงเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก โดยติดต่อกับประเทศเมียนมา และสปป.ลาว ซึ่งเศรษฐกิจกำลังเติบโต จึงมีศักยภาพในการทำธุรกิจค้าชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านชายแดนแม่สอด จังหวัดตากและจุดผ่านแดนถาวรจังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องมาจากแนวโน้มการขยายตัวของการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมา และสปป.ลาว มีอัตราส่วนการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านที่ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาประเทศทั้งสองมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงถึงประมาณร้อยละ 5 - 7 ต่อปี และมีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้นไปอีกในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นช่องทางการค้าที่สำคัญ เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จะทำเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงกิจกรรมทางโลจิสติกส์ ได้แก่ คลังสินค้า จุดพักรถ ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ประกอบการ เป็นต้น รวมทั้งจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ยังเปรียบเสมือนประตูเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เวียดนาม เมียนมา และจีน

ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์(Cluster) ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม เพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในของจังหวัด และจังหวัดอื่นๆ เพื่อสร้างกิจกรรมมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เพียงทางผ่าน และกระจายประโยชน์ในการพัฒนา เพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการศึกษาครั้งนี้ จึงมีความมุ่งเน้นในการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมไปถึงความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมไปถึงความพร้อมของคนในพื้นที่ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป

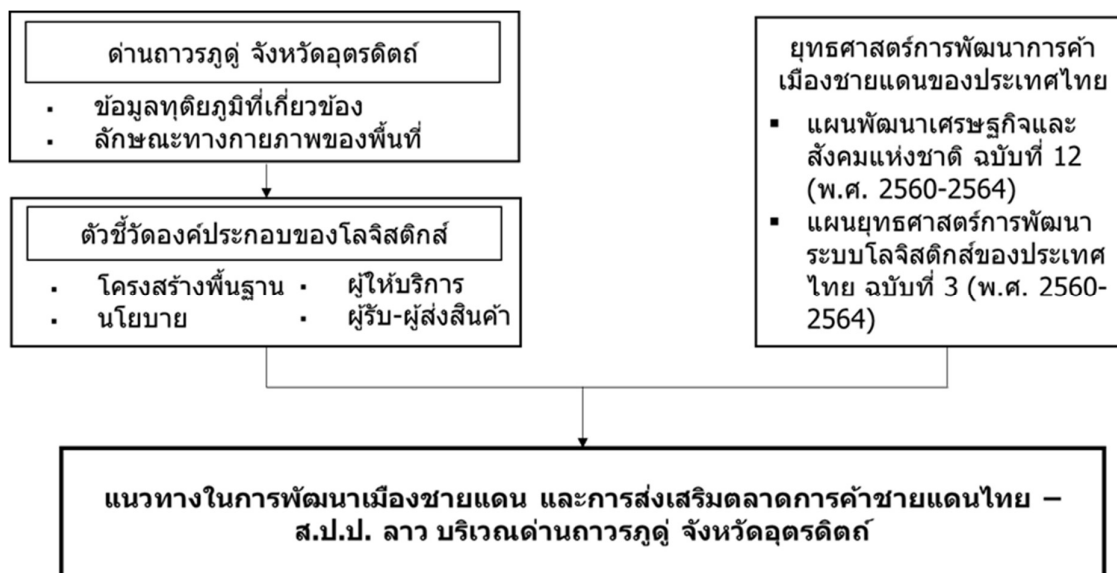
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในการพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋
2. เพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ของพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ ในการพัฒนาเมืองชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน และการส่งเสริมตลาดการค้าชายแดนไทย – สปป. ลาว บริเวณด่านถาวรภูตู๋ จังหวัดอุตรดิตถ์

ขอบเขตการศึกษา

ในการวิจัย การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาและแบ่งตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1)โครงสร้างพื้นฐาน 2)กรอบนโยบาย 3)ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ 4)ผู้รับและผู้ส่งสินค้า โดยพิจารณาข้อมูลทุติยภูมิในส่วนที่เกี่ยวข้องจาก กลุ่มคนในชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และกลุ่มผู้นำชุมชน และใช้วิธีการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย (ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

คณะผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรภูตู ตามแนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค (A Macro-logistics Framework) โดยการแบ่งตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านผู้ให้บริการ ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า และด้านกรอบนโยบาย สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างพื้นฐาน : พิจารณาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย ระบบคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการสื่อสาร ในภาพรวมยังไม่มีความพร้อมมากนัก

ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ : ผู้ใช้บริการผ่านเข้า – ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู มีระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐ หน่วยงาน CIQ และตัวแทนออกของ (Shipping) ให้บริการครอบคลุมงานพิธีการหรืองานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก พิธีการศุลกากร การขนส่งสินค้าข้ามแดน/ ผ่านแดน โดยไม่พบผู้ให้บริการการขนส่งสินค้าในพื้นที่

ผู้รับและผู้ส่งสินค้า : ปริมาณรถขนส่งสินค้าผ่านเข้า – ออกด่านต่อวันค่อนข้างน้อย ปริมาณของผู้คนที่มาซื้อ – ขายสินค้าบริเวณตลาดการค้าชายแดนจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ตลาดนัด) ลดน้อยลงจากอดีตเป็นจำนวนมาก และเปลี่ยนไปใช้ช่องทางธรรมชาติหรือช่องการค้าอื่นแทน อาทิเช่น ช่องห้วยต่าง ช่องมหาราช ช่องห้วยพร้าว

กรอบนโยบาย : พิจารณาแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดระดับท้องถิ่นของพื้นที่ศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ โดยการจัดทำแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีการลงนามข้อตกลงเพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนทั้งสินค้า บริการ และประชาชน แต่ยังคงขาดการปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน แม้จะมีการผลักดันจากภาครัฐและภาคเอกชน แต่ยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร อีกทั้งยังติดข้อกฎหมายบางประการที่ทำให้การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ สปป.ลาว ในระดับหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างยากลำบาก

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรภูตู

จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของพื้นที่ศึกษาสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

- จุดผ่านแดนถาวรภูตูมีเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน ไปยังประเทศต่างๆ ในอาเซียน
- มีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปนครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว ที่สั้นและสะดวกที่สุด
- ประชาชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ต่างๆ
- ประชาชนในพื้นที่ทั้งชาวไทย และชาวลาว มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความรู้สึกผูกพันดังเป็นเมืองพี่น้องกัน เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาแต่อดีต

- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหลายแห่ง และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

จุดอ่อน (Weaknesses)

- สภาพพื้นผิวถนนบางช่วงมีลักษณะเป็นหลุมบ่อ ทางขรุขระ ทำให้การสัญจรเป็นไปด้วยความยากลำบาก
- ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจำนวนมาก แต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสม
- มีปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง สัญญาณอินเทอร์เน็ต เครือข่ายเครื่องโทรศัพท์ให้บริการได้เฉพาะบางเครือข่ายเท่านั้น โดยเฉพาะบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน และการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่
- พื้นที่ที่มีความห่างไกลจากตัวเมืองอุดรดิตถ์ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- คนในชุมชนขาดความรู้และความสนใจในการทำธุรกิจ
- แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ขาดกิจกรรมดึงดูดด้านการท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก
- ขาดความรู้และความตระหนักถึงหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอนาคตอาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวได้

โอกาส (Opportunities)

- ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์/ความร่วมมือระหว่างไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างต่อเนื่องทุกปี ประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่ความร่วมมือทางด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกันในอนาคตได้
- มีแผนการพัฒนาเส้นทางทาง เพื่อรองรับการขยายตัวของผู้ใช้งานจุดผ่านแดนถาวรภูตู
- จังหวัดอุดรดิตถ์มีแผนการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ซึ่งมุ่งไปที่การส่งเสริมการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตูในทุกด้าน เพื่อให้จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านนานาชาติที่มีศักยภาพ
- ทรัพยากรธรรมชาติของ สปป.ลาว มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทย สามารถทำการค้าการลงทุนใน สปป.ลาวได้ โดยเฉพาะตลาดพันธะสัญญา Contract Framing ในสินค้าเกษตร อาทิเช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และการแปรรูปสินค้าเกษตร อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่ ไม้จันทน์ ตะเกียบ เป็นต้น
- สินค้าอุปโภคบริโภคของไทยได้รับความนิยมใน สปป.ลาว เป็นโอกาสในการพัฒนา ส่งเสริมการค้าการลงทุน สำหรับผู้ประกอบการชาวไทย
- ฝีมือการซ่อมรถประเภทต่างๆ ของคนไทยมีความน่าเชื่อถือสูงสำหรับประชาชนชาวลาว จึงถือเป็นโอกาสสำหรับช่างฝีมือชาวไทยที่จะเข้าไปประกอบกิจการใน สปป.ลาว อาทิเช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

- สามารถเป็นช่องทางขนถ่ายเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างเมืองปากลายกับนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศ สปป.ลาว และโครงการก่อสร้างต่างๆ ของประเทศ สปป.ลาว
- ประเทศจีนได้มีการลงทุนสร้างรถไฟความเร็วสูงจากคุนหมิง - สิงคโปร์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย One Belt, One Road ของนายสี จิ้นผิง เมื่อโครงการรถไฟความเร็วสูงสายนี้เสร็จเรียบร้อย โอกาสที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย โดยผ่านเข้า-ออกทางจุดผ่านแดนถาวรภูตูจะมีมากขึ้น
- มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้ผลิตภัณฑ์ OTOP ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาเป็นตัวนำ สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่คนในชุมชน เพื่อที่คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานภายนอกชุมชน

อุปสรรค (Threats)

- ดัชนีปัญหาด้านการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ทำให้มีข้อจำกัดด้านการพัฒนาพื้นที่
- การเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว ชาวลาวจึงไม่นิยมเข้ามาทำการค้าทางช่องทางนี้
- จุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษีมาประจำการ ดังนั้นหากสินค้ามีมูลค่าเกินกว่า 50,000 บาท จะต้องดำเนินการเรื่องภาษีก่อนที่ด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ซึ่งใช้เวลาดำเนินการด้านเอกสารประมาณ 1 วัน ทำให้เกิดความล่าช้าและความไม่สะดวก
- เนื่องจากจุดผ่านแดนถาวรภูตูเป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ทำให้ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง มีงบประมาณรายได้ที่จำกัดในการจัดการเรื่องระบบสาธารณูปโภค ส่งผลให้ภาระในส่วนของงบประมาณการดูแลพื้นที่ บริหารจัดการตลาด ขยะต่างๆ และงบประมาณการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมถึงบริหารจัดการพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู เป็นภาระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- กิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและ สปป.ลาว หยุดชะงักลง เนื่องจากรัฐบาลไทยมีนโยบายควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของราชอาณาจักรไทย ส่งผลให้บางหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องเดินทางไปสปป.ลาวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในการเชื่อมความสัมพันธ์ไม่สามารถกระทำได้โดยสะดวก
- นโยบายและแผนปฏิบัติของทางรัฐบาลไทยไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาทิเช่น การกำหนดนโยบายให้ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ แต่มีกฎเกณฑ์ในการควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของราชอาณาจักรไทย
- มีข้อจำกัดของการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูตูและบริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งส่งผลให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละเขตพื้นที่เป็นไปอย่างจำกัดภายใต้ข้อกำหนดการบังคับใช้กฎหมายผังเมือง โดยมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามที่กำหนดในผังเมืองรวม ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะจัดตั้งเมืองอุตสาหกรรมบริเวณรอบๆ จุดผ่านแดนถาวรภูตู

- ถนนในส่วนของ สปป.ลาว ตั้งแต่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ฝ่งสปป.ลาว จนถึงหลวงพระบาง มีความขรุขระเป็นอย่างมาก

การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้

จากข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องและลักษณะทางกายภาพทั้งสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหา และอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่ศึกษา คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดน ซึ่งสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

- ส่งเสริมการค้าการลงทุน ธุรกิจฝีมือแรงงาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร จัดโครงการส่งเสริมให้มีการพบปะหารือกัน ระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยและเกษตรกรชาวลาว
- จัดทำโครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านโคก

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

- เร่งรัดการดำเนินการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้
- ลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เป็นมาตรฐาน
- จัดตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

- จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ สานความสัมพันธ์สองแผ่นดิน
- ลงนามความร่วมมือ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพาณิชย์

กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

- ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ปรับปรุงพื้นที่ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้หรือตลาดนัด
- ปรับปรุงและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เกี่ยวกับการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ของพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูค้อ และศึกษาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน และการส่งเสริมตลาดการค้าชายแดนไทย – ส.ป.ป. ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ จังหวัดอุดรธานี โดยเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ เป็นจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เวียดนาม เมียนมา และจีน เปรียบเสมือนเป็นประตูสู่อาเซียน มีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าที่สั้นและสะดวกที่สุดจากประเทศไทยไปหลวงพระบางและนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อีกทั้ง ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์/ความร่วมมือระหว่างไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาไปสู่ความร่วมมือทางด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกันในอนาคตได้

ในงานวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ สภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่ศึกษา ด้วยการนำใช้แนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค (A Macro-logistics Framework) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธีการการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ในการประเมินศักยภาพความพร้อมด้านโลจิสติกส์ โดยพบว่าจุดผ่านแดนถาวรภูค้อมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและสั้นที่สุดเชื่อมต่อประเทศไทย - สปป.ลาว ซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน ไปยังประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้ อีกทั้งยังมีข้อตกลงความร่วมมือต่างๆ ที่เอื้อและอำนวยความสะดวกด้านการค้าข้ามแดน/ ผ่านแดน จึงถือเป็นโอกาสที่สำคัญสำหรับนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศที่จะเข้ามาทำการขนส่งสินค้าและบริการผ่านทางช่องทางนี้ แต่ในปัจจุบันยังคงติดปัญหาเรื่องการขอใช้พื้นที่ป่าไม้ที่ส่งผลให้การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูค้อในด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในช่วงชะงักงัน จากผลการวิเคราะห์ ทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนโดยจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการ รวมถึงแผนส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์การค้าชายแดนของประเทศไทย

คำสำคัญ : จุดผ่านแดนถาวรภูค้อ การพัฒนาเมืองชายแดน

Abstract

This research is conducted to study the logistics readiness for products and services, including the readiness of locals for developing the border town, Phu Doo International Point of Entry, Uttaradit Province, Thailand. In this research, the readiness of the logistics system of Phu Doo International Point of Entry is measured and the guideline to develop the border town and marketing support of Thailand- Laos PDR border is proposed. The border town of Phu Doo International Point of Entry is an advantageous location for economic linkage with neighboring countries, i.e. Laos PDR, Vietnam, Myanmar, and China. This area can be considered as the gateway to ASEAN which there are facility to support transport linkage for both travel and freight. This route also the shortest and the most convenience from Thailand to Luang Prabang and Vientiane, Lao PDR. There are also the supports from the government such as policy to promote local-level relations and cooperation between two countries. This is an important opportunity to develop trade and investment cooperation in the future.

In this research, the present situation, trends, opportunities, and problems of logistics system of the focused area are studied, concluded, and analyzed by using a macro-logistics framework and SWOT analysis. The research groups have found that the route in this area is the most convenient and shortest way to connect Thailand - Lao PDR for travel and freight to other countries in ASEAN. There are also cooperation agreements to support cross-border trade. Therefore, it is an important opportunity for both domestic and international investors to consider investment through this channel. But then, there are still problems with the use of forest areas which affected on the development of the infrastructure has been slowdown. The guidelines for developing the border town is proposed including Strength-Opportunity strategy, Strength-Threat strategy, Weak-Threat strategy and Weak-Opportunity strategy to be supported information for strategic and policy planning and increasing logistics competitiveness of Thailand's border trade.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร	3
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.4 กรอบแนวความคิดการวิจัย	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.3 ตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	24
2.4 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	26
2.5 สรุปท้ายบท.....	41
บทที่ 3 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา	42
3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	42
3.2 ลักษณะทางประชากร.....	46
3.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ	53
3.4 ระบบคมนาคม	61
3.5 การท่องเที่ยว.....	63
3.6 ข้อมูลด้านชุมชน.....	67
3.7 จุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	69
บทที่ 4 การวิเคราะห์ความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ และแนวทางการพัฒนา	80
4.1 ข้อมูลตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	80
4.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	111

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

4.3	การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	115
บทที่ 5	สรุปการวิจัย ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ	121
5.1	สรุปผลการวิจัย	121
5.2	ข้อเสนอแนะจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ศึกษา	125
5.3	ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ	125
5.4	ข้อเสนอแนะงานวิจัย	127
บรรณานุกรม		128
ภาคผนวก		131
ภาคผนวก ก.		132
ภาคผนวก ข.		145
ภาคผนวก ค.		163
ภาคผนวก จ.		166

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	จุดการค้าชายแดนสำคัญระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน.....	2
ภาพที่ 2	เส้นทางการเดินทางของด่านชายแดนแม่สอด และจุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	4
ภาพที่ 3	กรอบแนวความคิดการวิจัย.....	6
ภาพที่ 4	สัดส่วนงบประมาณของโครงการสำคัญภายใต้แผนบูรณาการฯ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2561	15
ภาพที่ 5	นโยบายหลักเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ให้บริการโลจิสติกส์.....	16
ภาพที่ 6	กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดสำหรับระบบโลจิสติกส์	17
ภาพที่ 7	กรอบแนวความคิดการวิจัยและตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	24
ภาพที่ 8	ขั้นตอนปฏิบัติการส่งของออกทางบก	37
ภาพที่ 9	ขั้นตอนปฏิบัติพิธีการศุลกากรนำเข้าทางบก	38
ภาพที่ 10	แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์.....	44
ภาพที่ 11	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2559.....	45
ภาพที่ 12	กราฟแสดงจำนวนประชากรที่มีงานทำของจังหวัดอุตรดิตถ์	49
ภาพที่ 13	ตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช จังหวัดอุตรดิตถ์	65
ภาพที่ 15	จุดชมวิวกู่ทุ่งแล้ง.....	65
ภาพที่ 15	จุดชมวิวกู่ทุ่งแล้ง.....	66
ภาพที่ 16	จุดชมวิวกู่แลลาว.....	66
ภาพที่ 17	ผ้าทอมัดหมี่จากกลุ่มทอผ้ามัดหมี่.....	67
ภาพที่ 18	กลุ่มไข่เค็มกะทิสมุนไพรหรือไข่เค็มกะทิสมุนไพรซูเปอร์จ๊ว	67
ภาพที่ 19	กลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านโคกใน (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)	68
ภาพที่ 20	กลุ่มทำไม้กวาดบ้านบ่อเปี้ย (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)	68
ภาพที่ 21	ที่ทำการจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์.....	70
ภาพที่ 22	กราฟแสดงจำนวนประชากรที่มีงานทำของจังหวัดอุตรดิตถ์	73
ภาพที่ 23	แสดงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	74
ภาพที่ 24	เส้นทางจากแยกวังสีสุบ อำเภอมือเมืองอุตรดิตถ์- จุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	81
ภาพที่ 25	เส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอมือเมืองอุตรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้	82
ภาพที่ 26	เส้นทางจากทางแยกหนองกวาส อำเภอมือพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ - จุดผ่านแดนถาวรภูคู้	83
ภาพที่ 27	สภาพถนนบริเวณหน้าจุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	83
ภาพที่ 28	สภาพถนนบริเวณทางหลวงหมายเลข 11.....	86
ภาพที่ 29	สภาพถนนบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117	87
ภาพที่ 30	สภาพถนนบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117	87
ภาพที่ 31	สภาพถนนบริเวณทางเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูคู้.....	88

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 32 อาคารเก็บสินค้าชั่วคราว	100
ภาพที่ 33 ระบบสารสนเทศสถิติการนำเข้า - ส่งออก ด้านศุลกากรทุ่งช้าง.....	101
ภาพที่ 34 อาคารตลาด ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	103
ภาพที่ 35 ประชุมสัมมนาครั้งที่1 เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่	133
ภาพที่ 36 ประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐ	134
ภาพที่ 37 ประชุมรับฟังความคิดเห็นจากภาคการศึกษา.....	135
ภาพที่ 38 รับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชน	136
ภาพที่ ข-1 ภาพรวมพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	147
ภาพที่ ข-2 บริเวณหน้าด่านจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	147
ภาพที่ ข-3 อาคารที่ทำการด่าน จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	148
ภาพที่ ข-4 สภาพทางเข้าด่าน จุดผ่านแดนถาวรภูตู๋ จากฝั่ง สปป.ลาว.....	148
ภาพที่ ข-5 อาคารคลังสินค้า ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	149
ภาพที่ ข-6 อาคารสำหรับเครื่องชั่งน้ำหนักรถบรรทุก ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋	149
ภาพที่ ข-7 สำนักงานศุลกากรชั่วคราว ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	150
ภาพที่ ข-8 สำนักงานด่านกักกันสัตว์อุดรดิตถ์ ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋	150
ภาพที่ ข-9 อาคารตลาดการค้าชายแดน (ตลาดนัด) ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋.....	151
ภาพที่ ข-10 อาคารตลาดการค้าชายแดน (ตลาดนัด) ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู๋	151
ภาพที่ ข-11 คลังสินค้าชั่วคราวตามกฎหมายศุลกากร	152
ภาพที่ ข-12 คลังสินค้าเอกชน.....	152
ภาพที่ ข-13 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้ว่าราชการจังหวัด ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง นายอำเภอบ้านโคก ประธานหอการค้า รองประธานหอการค้า.....	153
ภาพที่ ข-14 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้ว่าราชการจังหวัด ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง นายอำเภอบ้านโคก ประธานหอการค้า รองประธานหอการค้า.....	153
ภาพที่ ข-15 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกสถิติจังหวัดอุดรดิตถ์	154
ภาพที่ ข-16 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์	154
ภาพที่ ข-17 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์	155
ภาพที่ ข-18 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกพาณิชย์จังหวัดอุดรดิตถ์	155
ภาพที่ ข-19 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกสำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์	156
ภาพที่ ข-20 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น	156
ภาพที่ ข-21 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกำนันตำบลม่วงเจ็ดต้น	157
ภาพที่ ข-22 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโคก.....	157

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ข-23 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองจุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	158
ภาพที่ ข-24 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกตัวแทนออกของ (Shipping).....	158
ภาพที่ ข-25 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกประชาชน ณ ตลาดนัด จุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	159
ภาพที่ ข-26 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเจ้าหน้าที่ ตชด.....	159
ภาพที่ ข-27 ผู้ประกอบการ ร้านค้า (ตลาดนัด) ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	160
ภาพที่ ข-28 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	160
ภาพที่ ข-29 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช.....	161
ภาพที่ ข-30 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช.....	161
ภาพที่ ข-31 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช.....	162
ภาพที่ ข-32 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช.....	162

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1	ของต้องจำกัดและหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต	35
ตาราง 2	ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2559	42
ตาราง 3	ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2555 และ 2559	43
ตาราง 4	ความหนาแน่นประชากรรายอำเภอ จังหวัดอุดรดิตถ์ ข้อมูลปี พ.ศ. 2559	46
ตาราง 5	อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2555 – 2559	47
ตาราง 6	จำนวนประชากร และครัวเรือน จำแนกเป็นรายตำบล	50
ตาราง 7	จำนวนบุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่	50
ตาราง 8	การคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต พ.ศ. 2559 – 2589	53
ตาราง 9	รายได้เฉลี่ยประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2556 - 2560	53
ตาราง 10	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 – 2558	55
ตาราง 11	ข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นของสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์	57
ตาราง 12	ข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรดิตถ์	58
ตาราง 13	ผลผลิตและตัวชี้วัดโครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตรในภูมิภาค (OPOAL 4.0) ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี พ.ศ. 2550 - 2559	59
ตาราง 14	รายได้เฉลี่ยประชากร ปี พ.ศ. 2556 - 2589	61
ตาราง 15	สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ ปี 2557 - 2559	63
ตาราง 16	ประเภทรายการสินค้าที่ส่งออกไปยัง สปป.ลาว ปี 2558 – ปี 2560	71
ตาราง 17	สถิติมูลค่าสินค้านำเข้า ด้านศุลกากรทุ่งช้าง (จังหวัดอุดรดิตถ์) ปีงบประมาณ 2559	71
ตาราง 18	สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก ด้านศุลกากรทุ่งช้าง (จังหวัดอุดรดิตถ์) ปีงบประมาณ 2559	72
ตาราง 19	สรุปลำดับแผนงานและโครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ จังหวัด อุดรดิตถ์	75
ตาราง 20	สถิติการค้าชายแดนของประเทศไทยในแต่ละด้าน พ.ศ. 2558	77
ตาราง 21	การประเมินคุณภาพของเส้นทาง จากทางแยกป่าขนุน อ.เมืองอุดรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้	84
ตาราง 22	การประเมินคุณภาพของเส้นทางโดยรวมของเส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้	85
ตาราง 23	การประเมินคุณภาพของเส้นทางรายอำเภอ	88
ตาราง 24	ข้อมูลพื้นฐาน การประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2556 - 2560	91
ตาราง 25	ปริมาณน้ำประปาที่ต้องการในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2559 - 2584	93
ตาราง 26	ผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2559	95

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตาราง 27 ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2559 - 2584.....	97
ตาราง 28 ข้อมูลบริการโทรศัพท์ ปี พ.ศ. 2555-2559	97
ตาราง 29 ข้อมูลไปรษณีย์เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2558-2559.....	98
ตาราง 30 ปริมาณความต้องการใช้โทรศัพท์ในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2559 - 2584....	99
ตาราง 31 ความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านเข้า – ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู.....	102
ตาราง 32 ข้อมูลสถิติเข้า - ออก ปี พ.ศ.2559 - ปัจจุบัน	110
ตาราง 33 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ	167

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้สถานการณ์การค้าในประเทศไทยในตลาดโลกมีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโลกอยู่ที่ร้อยละ 3.7 เนื่องด้วยผลจากการเติบโตของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 2.3 ร้อยละ 2.5 ร้อยละ 1.6 ตามลำดับ การฟื้นตัวของประเทศเศรษฐกิจหลักส่งผลให้ปริมาณการค้าโลกขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนและเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ฟื้นตัวและกระจายตัวเป็นวงกว้างมากขึ้น โดยประเทศไทยถือว่าอยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียน จากการประเมินตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP: Gross Domestic Product) ขยายตัวสูงสุดถึงร้อยละ 4.3 ในไตรมาสที่ 3 โดยรวมทั้งปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 3.9 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 3.3 ในปี 2559 ซึ่ง สศช. ได้ประมาณการณ์ GDP ในปี 2561 จะขยายตัวร้อยละ 3.6 ถึง 4.6 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2560) ภาพรวมของเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา รวมถึงอัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับประเทศกัมพูชา เมียนมา และสปป.ลาว ในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.02 ลดลงร้อยละ 2.26 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.98 ตามลำดับ โดยเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องด้วยความต้องการบริโภคสินค้าต่างๆ สูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยนับว่ามีความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และคุณภาพของสินค้าไทยที่ได้รับการยอมรับในประเทศเพื่อนบ้านมาอย่างยาวนาน จึงทำให้ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้าผ่านชายแดนได้ในอัตราการเติบโตที่เพิ่มมากขึ้น สำหรับปี 2560 (ม.ค. – พ.ย.) การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา) มีมูลค่าการค้ารวม 987,982.65 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 6.98 (YoY) (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2560)

เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิศาสตร์ตั้งอยู่จุดกึ่งกลางของคาบสมุทรอินโดจีน (Indochina Peninsula) ประเทศไทยจึงมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคอาเซียนที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจไปยังประเทศจีน เนื่องด้วยประเทศไทยมีพรมแดนติดกับเพื่อนบ้านถึง 4 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา กัมพูชา สปป.ลาว และมาเลเซีย จึงส่งผลให้การค้าชายแดนมีความสำคัญในการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ อีกทั้งยังส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดต่างประเทศอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น ตลาดการค้าชายแดน จึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐจึงให้ความสำคัญและให้การสนับสนุน นอกจากจะเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อันนำไปสู่การเพิ่มผลประโยชน์และอำนาจต่อรองของประเทศสมาชิกในเวทีการค้าโลก

นอกจากนี้ สินค้าของประเทศไทยนับว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยมาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานภาครัฐด้านมาตรฐานสินค้าและบริการ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพสินค้าและบริการต่างๆ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามสากล เพื่อให้ผู้บริโภคภายในประเทศ

สามารถที่จะบริโภคหรือใช้สินค้าและบริการต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ด้วยเหตุนี้ทำให้สินค้าของประเทศไทยมีมาตรฐานการผลิตที่เชื่อถือได้และยังได้รับการยอมรับในประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ อาทิเช่น เครื่องดื่ม อาหาร ผลไม้สด สินค้าแฟชั่น ผลิตภัณฑ์รักษาผิว เครื่องสำอาง ของใช้ในครัวเรือน อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ เป็นต้น จากการบริโภคของประเทศเพื่อนบ้านทำให้ประเทศไทยในปี 2560 (ม.ค. – พ.ย.) การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา) มีการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 8.43 และการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.86 ดังนั้น ด่านชายแดนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมให้เพิ่มสูงขึ้น

ภาพที่ 1 จุดการค้าชายแดนสำคัญระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2560)

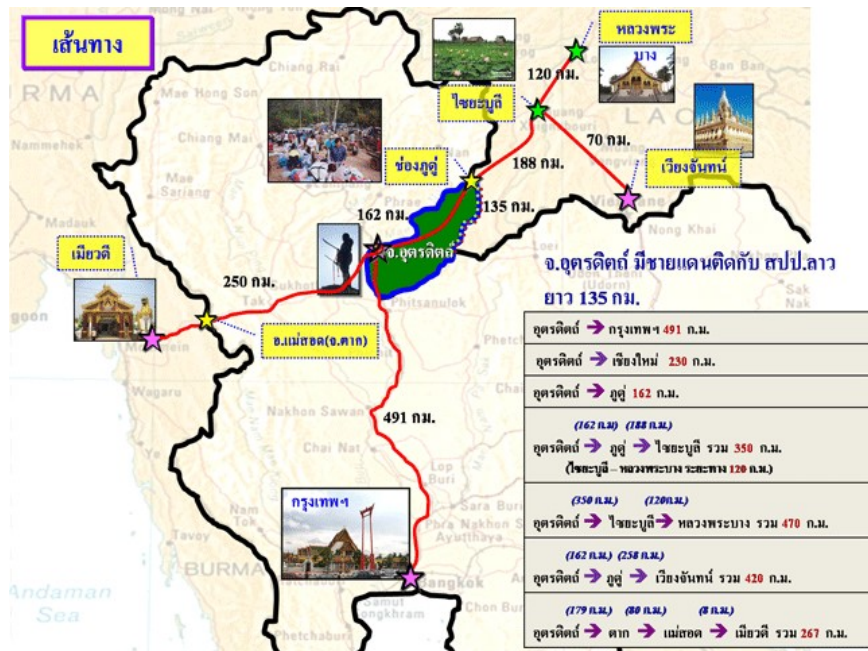
ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเมียนมา กัมพูชา มาเลเซีย และสปป.ลาว มีช่องทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 94 ช่องทาง กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ตามแนวชายแดนทั้งหมด 31 จังหวัดแบ่งเป็นแนวชายแดนประเทศไทย-เมียนมา 20 แห่ง (จุดผ่านแดนถาวร 5 แห่ง จุดผ่อนปรน 13 แห่ง จุดผ่อนปรนพิเศษ 1 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 แห่ง) แนวชายแดนประเทศไทย-กัมพูชา 17 แห่ง (จุดผ่านแดนถาวร 6 แห่ง จุดผ่อนปรน 10 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 แห่ง) แนวชายแดนประเทศไทย-มาเลเซีย 9 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นจุดผ่านแดนถาวรเป็นหลัก และแนวชายแดนประเทศไทย

- สปป.ลาว 48 แห่ง (จุดผ่านแดนถาวร 19 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 29 แห่ง) (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2559)

เมืองชายแดนเป็นเสมือนศูนย์กลางความเจริญทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงตลาดภายในและทรัพยากรที่เป็นเพื่อนบ้าน ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างตลาดการค้าตามแนวชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สนับสนุนนโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคที่ห่างไกล ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านจะได้ประโยชน์จากการสร้างงานสร้างรายได้และเพิ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากการค้า การลงทุน และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ การพัฒนาร่วมกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

โดยภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก อุดรธานี และพิษณุโลก โดยติดต่อกับประเทศเมียนมา และสปป.ลาว ซึ่งเศรษฐกิจกำลังเติบโต จึงมีศักยภาพในการทำธุรกิจค้าชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านชายแดนแม่สอด จังหวัดตากและจุดผ่านแดนถาวร จังหวัดอุดรธานี เนื่องมาจากแนวโน้มการขยายตัวของการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมา และสปป.ลาว มีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านที่ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศทั้งสองมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงถึงประมาณร้อยละ 5 ถึง 7 ต่อปี และมีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้นไปอีกในอนาคตอันใกล้

จังหวัดอุดรธานีมีช่องทางการค้าที่สำคัญคือ ด้านพรมแดนภูคู้ (ด่านภูคู้) ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่มีความสำคัญในจำนวนหลายด่านของจังหวัดอุดรธานี เนื่องจากเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จะทำเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงกิจกรรมทางโลจิสติกส์ ได้แก่ คลังสินค้า จุดพักรถ ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ประกอบการ เป็นต้น รวมทั้งจุดผ่านแดนถาวรยังสามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เวียดนาม เมียนมา และจีน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากด่านภูคู้สามารถเป็นประตูสู่เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (คุนหมิง ประเทศจีน-กรุงเทพฯ ประเทศไทย) ระยะทาง 1,800 กิโลเมตร ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่-เวียงจันทน์ (ด่านผาแก้ว) ระยะทาง 646 กิโลเมตร และระเบียงเศรษฐกิจหลวงพระบาง (สปป.ลาว)-ตาก สุโขทัย อุดรธานี (ประเทศไทย)-เมะลาลาย (เมียนมา) (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor: LIMEC) ระยะทาง 888 กิโลเมตร

ภาพที่ 2 เส้นทางเดินทางของด่านชายแดนแม่สอด และจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ (ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลสำนักงานจังหวัดอุดรดิตถ์, 2560)

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าจังหวัดอุดรดิตถ์มีชายแดนติดต่อกับแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว 2 อำเภอ คือ อำเภอบ้านโคกและอำเภอน้ำปาด ส่วนแขวงไซยะบูลี มีชายแดนติดต่อกับจังหวัดอุดรดิตถ์ 4 เมือง คือ เมืองทุ่งมีสี เมืองปากลาย เมืองบ่อแต่น และเมืองแก่นท้าว ระยะทางแนวชายแดน ประมาณ 145 กิโลเมตร มีช่องการค้าที่สำคัญ คือ จุดผ่านแดนถาวรภูตู่ ถือได้ว่าเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่มีความสำคัญในจำนวนหลายด่านของจังหวัดอุดรดิตถ์ เนื่องจากเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จะทำเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่าง สหภาพพม่าไปยังกรุงเวียงจันทน์ สปป.ลาว และจากคุนหมิงมายังไทย หรือจะเป็นเส้นทางจากฮานอย ประเทศเวียดนามมายังไทยก็สามารถใช้เส้นทางนี้ได้เช่นกัน นอกจากนี้จุดผ่านแดนถาวรยังสามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวได้หลายมิติ ดังนี้

- เชื่อมเชียงใหม่ – หลวงพระบาง ระยะทาง 700 กิโลเมตร
- เชื่อมเมืองมรดกโลกหลวงพระบาง และเมืองมรดกโลกศรีสัชนาลัย สุโขทัย และกำแพงเพชรระยะทาง 600 กิโลเมตร
- เชื่อมต่อการขนส่งทางราง ด้วยตู้คอนเทนเนอร์สถานีรถไฟศิลาอาสน์ไปยังท่าเรือคลองเตย และแหลมฉบัง
- จุดผ่านแดนถาวรภูตู่เป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจ 3 เส้นทาง ได้แก่ (1) ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (คุนหมิง – กรุงเทพฯ ระยะทาง 1,800 กิโลเมตร, (2) ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ – ภูตู่ – ด่านผาแก้ว – เวียงจันทน์ ระยะทาง 646 กิโลเมตร และ (3) ระเบียงเศรษฐกิจเมียนมาร์ - ไทย - ลาว (เส้นทางเมาะละแม้ง – เมียวดี - แม่สอด - ตาก – สุโขทัย – อุดรดิตถ์ - ภูตู่ – ด่านผาแก้ว – ปากลาย - ไซยะบูลี – หลวงพระบาง) ระยะทาง 888 กิโลเมตร

- เป็นประตูสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากมีเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งทำให้การเดินทาง ผ่านด่านถาวร – ด่านพรมแดนสามารถเดินทางได้หลากหลายเส้นทาง

จะเห็นได้ว่า เมืองชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูมิจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์(Cluster) ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม เพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในของจังหวัด และจังหวัดอื่นๆ เพื่อสร้างกิจกรรมมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เพียงพึ่งพาผ่านรวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการศึกษาครั้งนี้ จึงมีความมุ่งเน้นในการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมไปถึงความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมไปถึงความพร้อมของคนในพื้นที่ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป

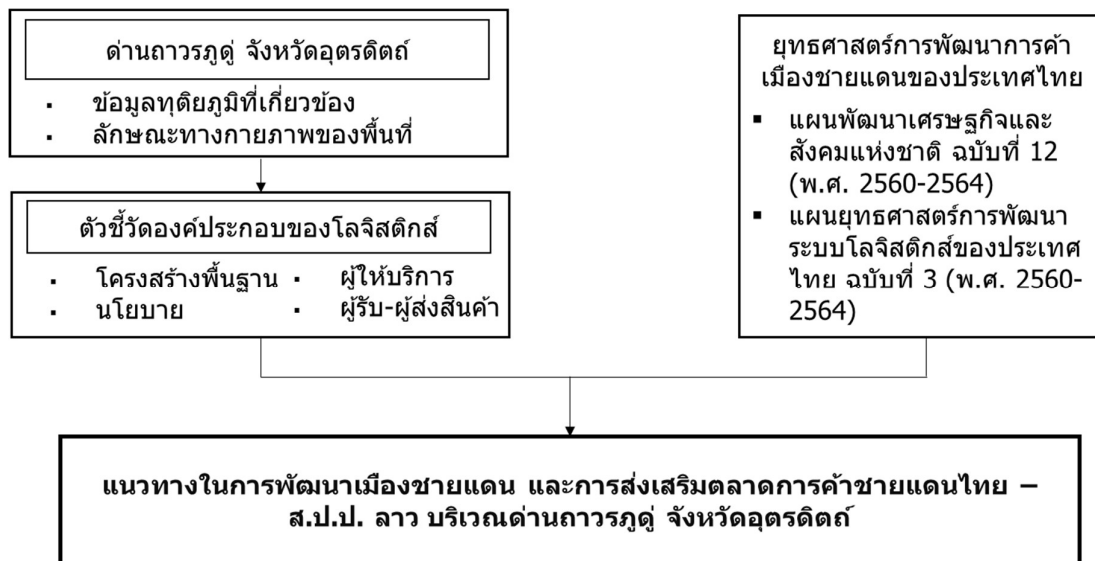
1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในการพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวร
2. เพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ของพื้นที่จุดผ่านแดนถาวร ในการพัฒนาเมืองชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน และการส่งเสริมตลาดการค้าชายแดนไทย – ส.ป.ป. ลาว บริเวณด่านถาวร จังหวัดอุตรดิตถ์

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการวิจัย การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาและแบ่งตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1)โครงสร้างพื้นฐาน 2)กรอบนโยบาย 3)ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ 4)ผู้รับและผู้ส่งสินค้า โดยพิจารณาข้อมูลทุติยภูมิในส่วนที่เกี่ยวข้องจาก กลุ่มคนในชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และกลุ่มผู้นำชุมชน และใช้วิธีการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4 กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวความคิดการวิจัย (ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ และความพร้อมของคนในพื้นที่
การพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรถาวร มีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ทบทวน รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง

ศึกษา ทบทวน รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร
วารสาร งานวิจัย บทความ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และภาคเอกชนที่ได้เก็บรวบรวมไว้ รวมทั้ง
จากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์

2. คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการแบ่งประชากรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้นำชุมชน ดังนี้

- กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการด้าน
กระบวนการข้ามแดน หรือผ่านแดน ของจุดผ่านแดนถาวรถาวร รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ
ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาการพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรถาวร จังหวัด
อุดรธานี
- กลุ่มภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการในด้านการค้าและ
บริการ หรือผู้ที่ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ในพื้นที่ศึกษาการพัฒนาเมืองชายแดน จุด
ผ่านแดนถาวรถาวร จังหวัดอุดรธานี
- กลุ่มผู้นำชุมชน หมายถึง ตัวแทนของชุมชนที่ปฏิบัติภาระหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ อาทิ
เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา
การพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรถาวร จังหวัดอุดรธานี

ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability
Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling)

3. คัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นในลักษณะของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยการ
เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
จากกลุ่มเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่ศึกษาการพัฒนาเมืองชายแดน จุด
ผ่านแดนถาวรถาวร จังหวัดอุดรธานี ในประเด็นและส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
ประเด็นที่ 1 ความเปลี่ยนแปลงทางการค้า ประชากร ภายหลังจากการ
ยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร
ประเด็นที่ 2 ความพร้อมและแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน

ประเด็นที่ 3 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการค้าและบริการ

- กลุ่มภาคเอกชน/ ผู้ประกอบการ ใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ ประชาชนผู้ใช้บริการผ่านเข้า - ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรและสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลจากภาคเอกชน/ ผู้ประกอบการ ในพื้นที่ศึกษา ในประเด็นและส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่จุดผ่านแดนถาวร

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านเข้า - ออกด่าน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ความเปลี่ยนแปลงทางด้านการค้า รูปแบบการให้บริการ รูปแบบ/ประเภทของสินค้า การขยายตัว/ หดตัว ทางการค้า ภายหลังจากการยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร

ประเด็นที่ 2 ความพร้อมของการพัฒนาเมืองชายแดน

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาด่าน

- กลุ่มผู้นำชุมชน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่ศึกษา ในประเด็นและส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่จุดผ่านแดนถาวร

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านเข้า - ออกด่าน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ผลกระทบ/ ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ภายหลังจากการยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ในการพัฒนาเมืองชายแดน

ประเด็นที่ 3 ความพร้อมของการพัฒนาเมืองชายแดน

ประเด็นที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาด่าน

4. สร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

กระบวนการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวคิดในการกำหนดแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
- วิเคราะห์เอกสารและร่างแบบสอบถามอย่างมีโครงสร้าง
- สร้างแบบสอบถามตามนิยามและวัตถุประสงค์

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเที่ยงตรง และทดสอบความเชื่อมั่น ดังนี้

- การทดสอบหาความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไข

การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามที่ ผู้เชี่ยวชาญมาทดสอบก่อน (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดสอบกับกลุ่มประชากรทั่วไปที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกลุ่มคนในชุมชน

5. จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา

6. สืบค้น รวบรวมข้อมูลจากตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 แหล่งข้อมูล ดังนี้

- ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการออกสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ศึกษา

7. ประเมินความพร้อมของระบบโลจิสติกส์สำหรับการค้าและบริการ

การประเมินความพร้อมและศักยภาพของระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ ในพื้นที่ศึกษา การพัฒนาเมืองชายแดน ประกอบด้วยขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อพิจารณาความพร้อมและศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ผู้รับ - ผู้ส่งสินค้า และกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องของพื้นที่ศึกษา โดยทำการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ SWOT Analysis หรือการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้ คือ

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive method) เป็นการรวบรวมข้อมูล และข้อเท็จจริงมา วิเคราะห์ ด้านข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง

ปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive analysis) เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นการวิเคราะห์แบบมาตราส่วนประมาณค่า

- การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสัมภาษณ์กับความพึงพอใจการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวใช้สถิติเชิงอนุมาน เช่น t-test และ F-test

การวิเคราะห์ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์สำหรับการค้าและบริการของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ คุณค่าที่ได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้าน กายภาพ คุณค่าที่ได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศ ด้านการให้บริการ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการการให้บริการ

8. จัดสัมมนานำเสนอผลการวิจัย เพื่อนำเสนอผลการวิจัย ทั้งโอกาส ปัญหา และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่การศึกษา
9. วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรถาวร โดยจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้วยการใช้การวิเคราะห์ด้วยหลักการ TOWS Matrix ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะหรือกลยุทธ์ 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

10. จัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้
2. ทราบถึงความพร้อมและศักยภาพของระบบโลจิสติกส์ของพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ในการพัฒนาเมืองชายแดนจังหวัดอุตรดิตถ์
3. สามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน และการส่งเสริมตลาดการค้าชายแดนไทย – ส.ป.ป. ลาว บริเวณด่านถาวรภูคู้ จังหวัดอุตรดิตถ์

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เรื่อง ความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ และความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน ทั้งด้านสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในการพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูพาน รวมถึงแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน ซึ่งสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมถึงการใช้เป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อช่วยเหลือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโซ่อุปทาน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน และการส่งเสริมตลาดการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูพาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีกรอบแนวความคิดการวิจัย การรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาเมืองชายแดน

การค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน ปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมูลค่าการค้ากับต่างประเทศคิดเป็นมูลค่ากว่า 12,105,850 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.16 (YoY) และเมื่อเทียบมูลค่าการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย สหภาพพม่า สปป.ลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ประเทศไทยกับ สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าชายแดน/ ผ่านแดน มากเป็นอันดับ 2 รองจากมาเลเซีย ดังนั้น การส่งเสริมการค้าชายแดน/ ผ่านแดน และการพัฒนาเมืองชายแดนจึงเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

วลัยลักษณ์ พุกษاطر (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองมุกดาหาร เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของเมืองมุกดาหารโดยพิจารณาจากสภาพปัจจุบันของเมือง ระดับของโครงสร้างพื้นฐาน และลักษณะของเมือง ซึ่งได้กำหนดขอบเขตของการพัฒนาเมืองชายแดน 8 ด้าน ในการพัฒนาเมืองจะต้องคำนึงถึงทุกด้าน ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของเมือง

เป็นการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของเมือง ความมีเอกลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการพัฒนาในอดีต

2. ลักษณะทางกายภาพ

เป็นการศึกษาถึงพื้นที่อาณาเขต การปกครอง สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และป่าไม้ ในพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ของเมือง

3. ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

เป็นการศึกษาระบบโครงสร้างพื้นฐานของเมือง อันประกอบไปด้วย

- การคมนาคม ทางถนน ทางน้ำ และทางราง
- ไฟฟ้า ข้อมูลการใช้ไฟฟ้าและตอบสนองต่อความต้องการ
- น้ำประปา ข้อมูลการใช้น้ำประปาและตอบสนองต่อความต้องการ
- การสื่อสาร ทั้งไปรษณีย์ และโทรศัพท์

4. ลักษณะทางประชากร

เป็นการศึกษาลักษณะทางประชากร จำนวนของประชากรในพื้นที่ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรหรืออัตราการเพิ่มขึ้น-ลดลง ของประชากร

5. ลักษณะทางสังคม

เป็นการศึกษาลักษณะทางสังคมของพื้นที่ในด้านของวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณเมืองชายแดน ทางด้านความสัมพันธ์ การค้า เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

เป็นการศึกษาภาพรวมในปัจจุบันของเมือง และประเภทอุตสาหกรรมหลักของเมือง ทั้งการเกษตร การค้าชายแดน การนำเข้า-ส่งออก

7. การท่องเที่ยว

เป็นการศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมือง และสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน

8. ชุมชน

เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนในพื้นที่

โดย ญวัฒน์ แดงแก้ว (2556) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดการค้าชายแดนไทย – ลาว บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าช่องภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี โดยมีจุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพแนวโน้ม โอกาส ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวตลาดการค้าชายแดนไทย – ลาว บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าช่องภูตู และเพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดการค้าชายแดนไทย – ลาว บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าช่องภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี พบว่า จังหวัดอุดรธานีมีข้อได้เปรียบด้านภูมิประเทศ เพราะมีแนวเขตติดต่อกับประเทศ สปป.ลาว เป็นแนวยาวทำให้เอื้อต่อการเป็นเมืองท่องเที่ยวตามแนวชายแดน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวตลาดการค้าตามแนวชายแดน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ที่มุ่งส่งเสริมการเชื่อมโยงเส้นทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์กับเพื่อนบ้านทั้งภายในและต่างประเทศ อีกทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดการค้าตามแนวชายแดน โดยการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าที่มีฐานะเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราว ให้เป็นด่านตรวจคนเข้าเมืองถาวร ทำให้จังหวัดอุดรธานีมีความพร้อมในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคมและการท่องเที่ยวชายแดนเปรียบเสมือนเป็นประตูสู่อินโดจีน

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนพบว่า ขาดการจัดกิจกรรมระดับนานาชาติ ที่นำไปสู่การแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศ และการจัดกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง ทำให้ ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ขาดมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ระบบขนส่งสาธารณะและจุดบริการทางการเงินยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ระบบสื่อสารยังไม่ครอบคลุม ในทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตามแนวชายแดน จึงได้เสนอแนวทาง

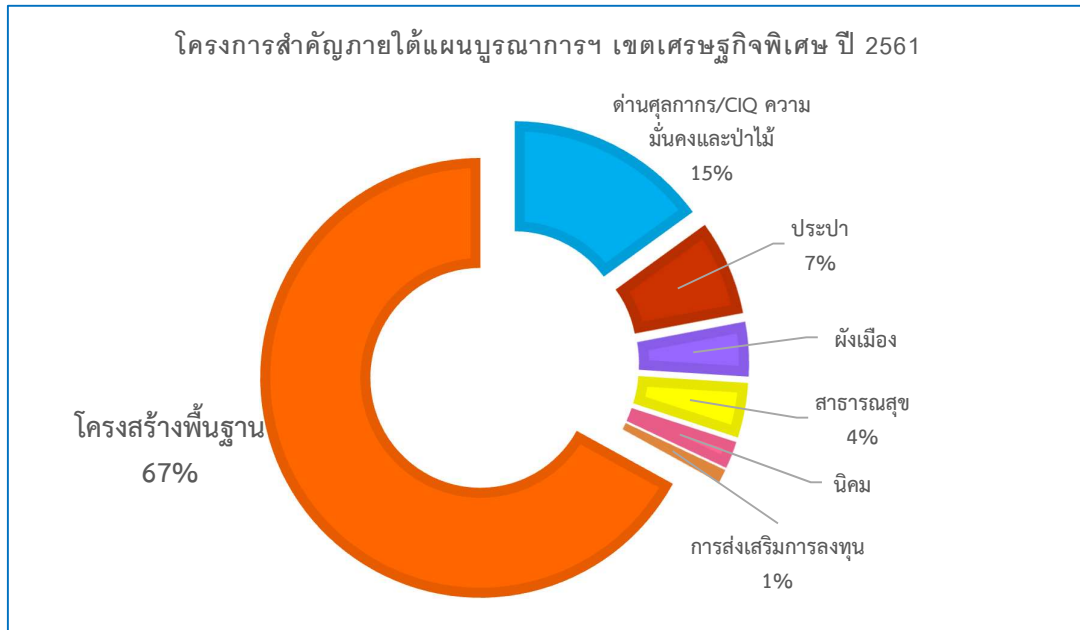
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดการค้าชายแดน บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าช่องภูค้อ ต้องมีการวางแผนการจัดการด้านสาธารณูปโภคและระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว รวมถึงต้องมีมาตรการในการป้องกันความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากเกินไปจนขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดของเสียมลพิษ ขยะ อีกทั้ง ควรนำเสนอเทศกาลและมหกรรมต่าง ๆ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสานให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ พร้อมกับส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและเตรียมรับมือกับปัญหาทางสังคมด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยว นำไปสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนในอนาคต

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดน ซึ่งจะกระทำโดยการผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้หน่วยงานปฏิบัติ และได้ให้คำนิยามของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไว้ คือ “บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบ ไป - กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แก้ไขปัญหาความมั่นคง” โดยการจัดตั้งพื้นที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรกจะพิจารณาถึงศักยภาพ 7 ด้าน ดังนี้

- ศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน
- โอกาส
- ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน
- ปัจจัยการผลิตในพื้นที่
- ลักษณะของมูลค่าการค้าชายแดน
- แนวทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน
- ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนา

ความสำคัญของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือ การใช้ประโยชน์จากโอกาสการเชื่อมโยงภูมิภาคในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน รวมถึงการแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน ซึ่งในปัจจุบัน มีพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 รวมแล้ว 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา หนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี โดยได้รับการอนุมัติโครงการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สทท.) : Board of Investment (BOI) นับตั้งแต่ปี 2558 – ปัจจุบัน กว่า 48 โครงการ มูลค่ารวมกว่า 9,042.40 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) แบ่งเป็นการพัฒนาในด้านต่างๆ รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 4

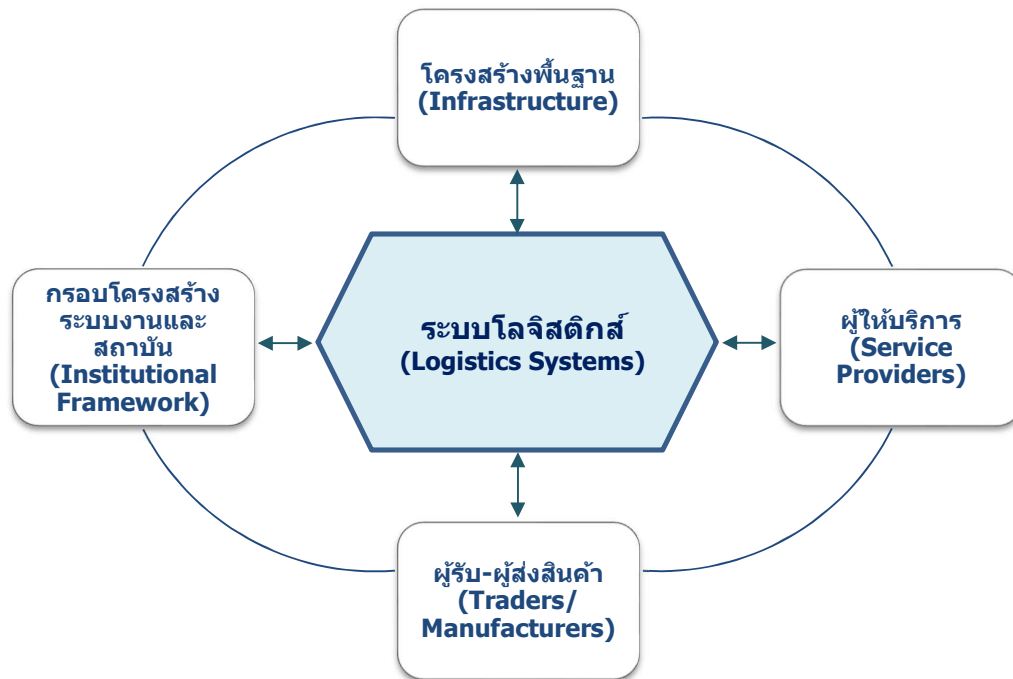

ภาพที่ 4 สัดส่วนงบประมาณของโครงการสำคัญภายใต้แผนบูรณาการฯ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2561 (ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2561.)

แนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค

แนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค (A Macro-logistics Framework) เป็นแนวคิดหนึ่งของการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานตามระบบโลจิสติกส์ (Logistics Systems) โดยมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ผู้ให้บริการ (Service Providers) ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า (Traders/Manufacturers) และกรอบโครงสร้างระบบงานและสถาบัน (Institutional Framework) ดังแสดงในภาพที่ 5 โดย รุธีร์ พนมยงค์ (2551) ได้ทำการศึกษาและเสนอกรอบแนวคิดทางด้านนโยบายในการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนให้เป็นพื้นที่ให้บริการด้านโลจิสติกส์สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาคแบ่งองค์ประกอบสำคัญออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งได้ให้คำจำกัดความขององค์ประกอบแต่ละส่วน ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน คือ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านการขนส่ง และการติดต่อสื่อสารในพื้นที่
2. ผู้ให้บริการ คือ ผู้ให้บริการในพื้นที่ด้านการให้บริการโลจิสติกส์, การขนส่ง ทั้งภาครัฐ และเอกชน
3. ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า คือ ผู้ส่งสินค้า ผู้รับสินค้า และผู้ค้าขาย
4. กรอบนโยบาย คือ นโยบายของหน่วยงานในพื้นที่ และความสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 5 นโยบายหลักเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ให้บริการโลจิสติกส์ (ที่มา: รุธีร์ พนมยงค์, 2551)

และในปี พ.ศ. 2552 รุธีร์ พนมยงค์ และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัย “โครงการการศึกษาาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย – จีนเพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีนกรณีศึกษา การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน” โดยใช้แนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาคเป็นกรอบในการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยและโครงสร้างพื้นฐานระหว่างประเทศ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการประเมินระบบโลจิสติกส์ไว้ 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า และโครงสร้างเชิงสถาบัน พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดสำหรับระบบโลจิสติกส์ของแต่ละด้านโดยการคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมเพื่อประเมินศักยภาพองค์กร สำหรับกรอบของการศึกษาทั้ง 4 ด้าน แสดงดังภาพที่ 6 ซึ่งมีสาระสำคัญดังสรุปได้ ดังนี้

ประเมินความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ในการประเมินศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ จะพิจารณาจากค่าของการขนส่งต่อ GDP และในแง่ของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งแสดงถึงการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เป็นการบริหารทรัพยากรต่างๆในมีประสิทธิภาพ

ประเมินความพร้อมของผู้ให้บริการ (Service Providers)

จะประเมินจากระดับของการให้บริการ โดยพิจารณาจากความสามารถและศักยภาพในการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือผู้รับบริการในห่วงโซ่อุปทาน อาทิเช่น ความรวดเร็ว ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ความซับซ้อนของระบบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการเชื่อมโยงของเครือข่ายและ

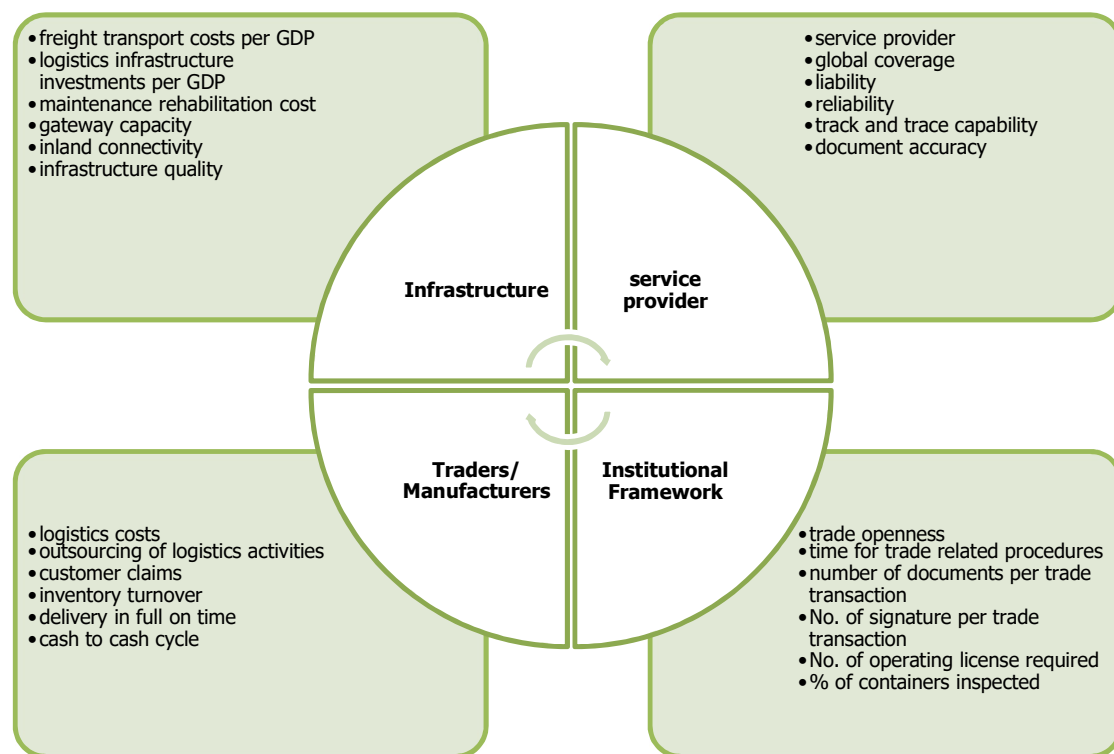
ความน่าเชื่อถือขององค์กร เนื่องจากสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการเลือกใช้บริการของผู้รับบริการและการดำเนิน
กิจการขององค์กร

ประเมินความพร้อมของผู้นำเข้า-ส่งออก และผู้ผลิต (Traders/ Manufacturers)

การประเมินการรับและการส่งสินค้านั้น จะพิจารณาจากผู้ประกอบธุรกิจการค้า การผลิต และ
ผู้บริโภค ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ในด้านความพร้อม ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดการโลจิสติกส์ด้าน
ระยะเวลาและต้นทุน ขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับต้นๆ เนื่องจากสามารถเปรียบเทียบ
ระดับการทำงานขององค์กรได้ชัดเจน และประเมินจากการทำงานที่ผ่านมา

ประเมินความลงตัวของการอบโครงสร้างระบบงานและสถาบัน (Institutional Framework)

เป็นวัดประสิทธิภาพจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดจากการดำเนินต่างๆ ในระบบ กล่าวคือ
การดำเนินการด้านเอกสาร และขั้นตอนต่างๆ โดยพิจารณาจากกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ
ขนส่ง การบริหารจัดการโลจิสติกส์ พิธีการศุลกากรในการนำเข้า-ส่งออกสินค้านี้ระหว่างประเทศ และการ
เชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดสำหรับระบบโลจิสติกส์ (ที่มา: รุจิร พนมยงค์, 2552.)

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัย และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์ตามแนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ผู้ให้บริการ ผู้รับ - ผู้ส่งสินค้า และกรอบนโยบาย โดยมีรายละเอียดของการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานคือ โครงสร้างทางกายภาพ หรือโครงสร้างหลักของหน่วยงานสำหรับใช้ในงานชุมชนหรือให้บริการตามความจำเป็นเพื่อรูปแบบทางเศรษฐศาสตร์ คำว่าโครงสร้างพื้นฐาน มักถูกใช้ในความหมายที่รองรับการใช้งานของประชาชน เช่น ถนน ระบบประปา ระบบน้ำทิ้ง ระบบไฟฟ้า และระบบสื่อสาร ในหลายครั้งโครงสร้างพื้นฐานถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าและบริการ แบ่งออกเป็น 4 สาขาหลัก ๆ ดังนี้

- สาขาส่ง เช่น ถนน ทางด่วน ทางรถไฟ สนามบิน ท่าเรือ สะพาน อุโมงค์ รถไฟฟ้า
- สาขาลังงาน เช่น โรงผลิตไฟฟ้า เขื่อนเก็บน้ำ และโรงแยกก๊าซ
- สาขาสารธารณูปการ เช่น ระบบประปา โรงบำบัดน้ำเสีย
- สาขาสื่อสารโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ ดาวเทียม และอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษา และทบทวนงานวิจัย “ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างพื้นฐานกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย” ได้ให้คำจำกัดความและกำหนดขอบเขตโครงสร้างพื้นฐานว่า เป็นสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เป็นรากฐานสำคัญ และเป็นตัวนำในกระบวนการพัฒนาที่จะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับการประกอบกิจกรรมอื่นๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารและโทรคมนาคม โครงข่ายถนน ระบบการจราจร ระบบขนส่งมวลชน รถไฟ ท่าอากาศยานและระบบขนส่งทางอากาศ ระบบขนส่งทางน้ำ เป็นต้น

งานวิจัย “ผลกระทบของค่าใช้จ่ายภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานต่อรายได้ต่อรายได้ต่อหัวในระดับภาคของประเทศไทย” นิยะดา อภิชาติกาญจนากุล (2539) ได้กล่าวถึงบทบาทของโครงสร้างพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศไว้ดังนี้

- ช่วยสนับสนุนความคล่องตัวแก่ธุรกิจภาคเอกชน ทั้งยังช่วยส่งเสริมและเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการของเมืองให้เร็วขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยความพร้อมในการจัดบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ดี มีคุณภาพและเพียงพอตามความต้องการ เช่น ไฟฟ้าและพลังงาน การสื่อสาร การประปา การคมนาคมขนส่ง และการป้องกันน้ำท่วม อันเป็นปัจจัยสำคัญในการจูงใจให้เกิดการลงทุนธุรกิจ การค้า และอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น
- ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างภาค การจัดการขั้นพื้นฐานให้กระจายไปตามเมืองศูนย์กลางต่าง ๆ จะเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่จะได้รับบริการของรัฐ ระหว่างประชาชนในพื้นที่ภาคนครหลวงและภาคอื่นๆ ของประเทศ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเมืองของ

- ประเทศให้ดีขึ้น นอกจากนี้การลงทุนก่อสร้างบริการขั้นพื้นฐานยังก่อให้เกิดการกระตุ้นด้านเศรษฐกิจ ช่วยเพิ่มรายได้และสวัสดิการของประชาชนให้ดีขึ้น
- เสริมสร้างการพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท การจัดการบริการพื้นฐานของเมืองก่อให้เกิดการพัฒนาในลักษณะสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเมือง และพื้นที่ใกล้เคียง ประชาชนในชนบทพื้นที่ใกล้เคียงเมืองจะมีโอกาสได้รับประโยชน์จากบริการขั้นพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ การบริการด้านนี้จะก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมขึ้นโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งจะช่วยให้เป็นแหล่งรองรับแรงงานภาคเกษตรในชนบทได้อย่างดี ยิ่งกว่านั้นการใช้ผลผลิตการเกษตรเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชนในท้องถิ่นชนบทอีกด้วย
 - เป็นการสนับสนุนนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นโยบายการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล คือ การกระจายความเจริญออกจากเมืองหลวงไปสู่เมืองในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยการวางแผนทางพัฒนาระบบเมืองและชุมชนให้สอดคล้องกัน

การศึกษาความต้องการโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์สำหรับพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก โดยคุณชลดา ลาวงค์เกิด ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ของภูมิภาคควมมีการพัฒนาในด้านต่างๆ (ชลดา ลาวงค์เกิด, 2551.) ดังนี้

- ศูนย์บริการการขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot)
- ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center)
- นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate)
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone)

ตัวชี้วัดในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้นสามารถกำหนดได้โดยการกำหนดให้ค่าการขนส่งต่อ GDP มีปริมาณน้อย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นมีค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ ที่ต่ำเมื่อเทียบกับค่า GDP ของประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศกลุ่มยุโรป มีค่าโลจิสติกส์ต่อ GDP สามารถเป็นตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งหากลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ลงได้ประเทศก็จะมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโลจิสติกส์ต่อ GDP ก็เช่นเดียวกันแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการระบบโครงสร้างที่เหมาะสมไม่ใช้ทรัพยากรที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เช่นเดียวกันกับการซ่อมแซม อีกทั้งค่าใช้จ่ายที่ใช้ปรับปรุงเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ก็เป็นอีกตัวชี้วัดหนึ่งที่จะต้องมีการกำหนดเพื่อเพิ่มคุณภาพการดำเนินการทางด้านโลจิสติกส์ เช่น ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการ ปรับปรุง ทำเรือ ถนน หรือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องมื่อต่างๆ นอกจากนี้ตัวชี้วัดต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานได้แก่ การกำหนดความสามารถของ ถนน ทางด่วน การเชื่อมต่อระหว่างองค์กรอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้คือโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งสุดท้ายแล้วจะต้องกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้ทราบสถานะและตระหนักถึงการขนส่งแต่ละช่องทางซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ อันได้แก่ ลูกค้า ประชาชน ทั้งหลาย

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทีมวิจัยสามารถให้คำจำกัดความของคำว่าโครงสร้างพื้นฐานได้ว่า: โดยทั่วไปโครงสร้างพื้นฐานหมายถึง ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ที่ถูกออกแบบมาเพื่อการใช้งานด้านต่าง ๆ ของประชาชน ซึ่งในงานวิจัยนี้ทำการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโลจิสติกส์ โดยเฉพาะด้านการขนส่ง ด้านการกระจายสินค้า และด้านการสื่อสาร โดยจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองชายแดน

2. ผู้ให้บริการ

การศึกษาของสำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ได้ศึกษาว่าผู้ให้บริการโลจิสติกส์ หมายถึง ผู้ให้บริการภายนอกบริษัท ที่ทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆทางโลจิสติกส์แก่ผู้รับบริการ โดยครอบคลุมตลอดทั้งโซ่อุปทานของในแต่ละกิจกรรม สามารถแบ่งผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์เป็น 4 กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548.) ดังนี้

- การขนส่งสินค้า (Freight Transportation and Forwarding) ครอบคลุมงานทางโลจิสติกส์ เกี่ยวกับการให้บริการด้านการขนส่ง ทั้งการส่งสินค้าภายในและภายนอกประเทศ ในทุกรูปแบบของการขนส่งทั้ง ทางถนน ทางทะเล และทางอากาศ
- การจัดเก็บ ดูแล และบริหารคลังสินค้าและการติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ (Warehousing/ Inventory Management Packaging) หมายถึงงานทางโลจิสติกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการจัดเก็บ การบริหารสินค้าคงคลัง การกระจายสินค้า การติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ ในคลังสินค้า
- การให้บริการพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโลจิสติกส์ (Non-Asset Based Logistics Services) ครอบคลุมงานพิธีการหรืองานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก พิธีการศุลกากรหรือสรรพากร
- การให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์ (Information and Communication Technology/ consulting) หมายถึงงานโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเสริม เช่น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการให้คำปรึกษาด้านโลจิสติกส์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้แบ่งโครงสร้างของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไว้ 5 ประเภท (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555.) คือ

- การขนส่งสินค้า เป็นการให้บริการงานด้านโลจิสติกส์ครอบคลุมไปถึงการให้บริการการขนส่งสินค้า ทั้งการส่งสินค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ ในทุกรูปแบบ
- การจัดเก็บสินค้าคือผู้ให้บริการด้านคลังสินค้า ให้บริการดูแลและบริหารคลังสินค้า รวมถึงการให้บริการการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งทำหน้าที่กระจายสินค้า
- บริการด้านพิธีการต่างๆ เป็นบริการของภาครัฐที่ให้บริการในด้านโลจิสติกส์ และด้านพิธีการศุลกากรให้บริการในส่วนของการนำเข้า – ส่งออก

- บริการงานโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเสริม ให้บริการสนับสนุนการทำงานในองค์กรของผู้รับบริการ ทั้งด้านการขนส่ง และองค์ความรู้ต่างๆ
- การบริการพัสดุและไปรษณีย์ เป็นการบริการอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ให้บริการในการจัดส่งพัสดุและเอกสาร ของภาคเอกชนที่ให้บริการ

ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความสามารถหรือถนัดในงานนั้น ๆ โดยมีพันธสัญญาที่จะได้รับค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทนในการว่าจ้าง การใช้บริการผู้ให้บริการโลจิสติกส์ขนส่งสินค้าเพื่อการค้าระหว่างประเทศ มีปัจจัยที่ต้องพิจารณาเรื่องความถนัดกับรูปแบบของการขนส่ง ความเหมาะสมกับต้นทุนของสินค้า ระยะเวลาที่จะต้องใช้รวมถึงค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น โดยทั่วไปผู้ให้บริการโลจิสติกส์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท (ชนกฤต วงศ์มหาเศรษฐ์, ม.ป.ป.)ได้แก่

- ผู้จัดหาบริการด้านโลจิสติกส์ (Logistics Service Provider: LSP) หมายถึง ขอบเขตของการให้บริการแบบจำกัด ทั้งในเรื่องของกิจกรรมโลจิสติกส์ การขนส่ง เช่น ให้บริการเขตพื้นที่เฉพาะ ให้บริการรับฝากสินค้า โดยที่บริษัทคลังสินค้าอยู่ในพื้นที่ ให้บริการบางภูมิภาคของประเทศเท่านั้น ซึ่งมุ่งเน้นผู้ให้บริการรายย่อยที่มีการลงทุนไม่สูงมาก และทำการรับเหมาช่วงจากผู้ให้บริการโลจิสติกส์รายใหญ่
- ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ที่มีลักษณะที่เป็นผู้นำกลุ่ม (Lead Logistics Provider: LLP) จะทำหน้าที่ในการประสานงานให้เกิดกิจกรรมโลจิสติกส์ตามความต้องการของผู้ใช้บริการ เพื่อคอยอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ ซึ่งส่วนมากนิยมทำในลักษณะเครือข่ายการขนส่งที่กว้าง และครอบคลุมในระดับภูมิภาค
- ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ลำดับที่ 3 (Third Party Logistics: 3PL/TPL หรือ Forwarding Logistics หรือ Contract Logistics) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยผู้ให้บริการโลจิสติกส์ในนามของผู้ส่งของโดยประกอบด้วยอย่างน้อย คือ การบริการการจัดการ และการปฏิบัติการทางด้านการขนส่ง และการจัดการสินค้าคงคลัง หรือเรียกว่า ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ตามสัญญา (Contract Logistics Services) ซึ่งจะให้บริการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น บริการด้านขนส่งด้วยรถบรรทุก ให้บริการคลังสินค้า บริการผ่านคลังสินค้า (Cross Docking) มีการจัดการกระจายสินค้า การจัดการสินค้าคงคลัง การดำเนินพิธีการศุลกากรเพื่อการส่งออกและนำเข้าสินค้า
- ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ลำดับที่ 4 (Fourth Party Logistics Service Provider: 4PL) หมายถึง การพัฒนารูปแบบการให้บริการด้านโลจิสติกส์จาก LSP และ 3PL เน้นการให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญการจัดการบริหารโซ่อุปทาน มีการกระจายความเสี่ยง มีแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือการปรับปรุงอย่างลึกซึ้ง มีระบบเทคโนโลยีก้าวหน้าเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับตลาด หัวใจของความสำเร็จในส่วนนี้คือ เทคโนโลยีทางด้านการสื่อสาร ข้อมูลและระบบเน้นการเชื่อมต่อของระบบโซ่อุปทาน และบริหารจัดการที่ซับซ้อนและอยู่ในเวลาที่กำหนด ไม่เป็นผู้ให้บริการที่ลงทุนในสินทรัพย์แต่จะเป็นผู้ประเมินตามความต้องการของผู้ประกอบการที่ว่าจ้าง และสรรหาผู้ให้บริการที่ดีที่สุด

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม ผู้ให้บริการโลจิสติกส์พบว่ารูปแบบการให้บริการโลจิสติกส์จะแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทตามโครงสร้างและการใช้งานนั้นๆ จึงอาจสรุปได้ว่าผู้ให้บริการโลจิสติกส์ คือผู้ที่ให้บริการเสริมนอกเหนือจากกระบวนการและความสามารถที่องค์กรนั้นๆจะสามารถทำได้ โดยจะสามารถแบ่งตามรูปแบบของการให้บริการเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ การบริการของภาครัฐและการให้บริการของภาคเอกชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบริการของภาครัฐ คือ การบริการที่จำเป็นต้องทำตามกฎระเบียบต่างๆที่มีการวางไว้ โดยภาครัฐจะให้บริการด้านพิธีการต่างๆ เช่น งานเอกสาร งานพิธีการทางศุลกากร และสรรพากร ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้มารับบริการ ทั้งนี้การทำตามขั้นตอนต่างๆของภาครัฐเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นไปตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

การบริการภาคเอกชน คือ การบริการเสริมที่เกี่ยวข้องกับโซ่อุปทานและโลจิสติกส์โดยตรง จะให้บริการด้าน บริการขนส่งสินค้า บริการศูนย์กระจายสินค้า รวมไปถึงการให้บริการด้านการจัดการบริหารซัพพลายเชน ในการบริการส่วนนี้ผู้รับบริการจะเป็นผู้เลือกเองว่าในองค์กรของตนมีความต้องการด้านใดบ้าง และเลือกใช้บริการในส่วนนั้นๆเพื่อให้การขนส่งสินค้ามีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามในการบริการทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนเชื่อมโยงกันในแต่ละขั้นตอนอยู่ โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการการศึกษาพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรถู่ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์นั้น ผู้ให้บริการโลจิสติกส์จะมีส่วนเกี่ยวข้องในทั้ง 2 รูปแบบคือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันอาจเริ่มจากการบริการของภาคเอกชน ที่ให้บริการศูนย์กระจายสินค้าและการบริการด้านการขนส่ง ส่วนการบริการของภาครัฐ จะเป็นการให้การบริการของด่านศุลกากร ทั้งสองส่วนนี้จะมีการทำงานที่เชื่อมโยงกันของภาครัฐและเอกชนในการติดต่อสื่อสารและดำเนินการตามพิธีการต่างๆ

3. ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า

การบริการ ตามความหมายในราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 463) หมายถึง การปฏิบัติรับใช้ การให้ความสะดวกต่างๆ เช่น ให้บริการ ใช้บริการ โดยผู้รับส่งสินค้าจะหมายถึงการศึกษา รวบรวมข้อมูลในมุมมองของผู้ที่มาใช้บริการหรือผู้รับบริการที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการจากการให้บริการของผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นผู้ส่งสินค้าหรือผู้รับสินค้าปลายทาง ซึ่งตัวชี้วัดทางด้านโลจิสติกส์ที่ผู้ใช้บริการจะนำมาพิจารณาจะประกอบด้วยปัจจัยในหลายด้าน อาทิเช่น ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นสิ่งในการดำเนินธุรกิจทั้งในองค์กรธุรกิจระดับจุลภาคและมหัพภาค โดยองค์กรธุรกิจหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงคำนึงถึงการประกอบกิจการ การบริหารจัดการกิจการให้มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด หรือลดลง เพื่อเพิ่มข้อได้เปรียบเชิงการแข่งขัน หรือปัจจัยตัวชี้วัดอีกประเภทคือใช้การบริการจากบริษัทเอกชนในการคัดเลือกบุคลากร หรือหน่วยงานที่เป็นผู้จัดหาคัดเลือกหน่วยงานหรือบุคลากรจากบริษัทเอกชนเพื่อลดค่าใช้จ่าย ลดระยะเวลาในการคัดสรรพนักงานหรือบริษัทว่าจ้างรายย่อยต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาเป็นตัวชี้วัดของกิจกรรมโลจิสติกส์ ซึ่งปัจจัยตัวชี้วัดอีกประการคือ การดำเนินของลูกค้า การดำเนินของลูกค้าแสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานโดยรวม ซึ่งจะเป็นภาพสะท้อนกลับที่ดีแก่บริษัทหรือองค์กร เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงอย่างเคร่งครัดและเร่งด่วน พรสวรรค์ทิพจันทร์ (2555) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 3PL ด้านการขนส่งทางถนน จากกลุ่มลูกค้าใน

เขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่ใช้บริการขนส่งของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ จำนวน 384 คน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ 3PL 5 อันดับ ได้แก่

- ด้านองค์กรผู้ให้บริการ
- ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ
- เครื่องมือและเทคโนโลยี
- ความยืดหยุ่นในการให้บริการ
- คุณภาพในการให้บริการ

สำหรับตัวชี้วัดอีกประการที่เกี่ยวกับด้านโลจิสติกส์ คือ Inventory turn over เป็นตัวชี้วัดที่สามารถวัดระบบการจัดการของสินค้าว่าดีเพียงใด ซึ่งหากมี Inventory turn over ที่สูงจะแสดงถึงการจัดการด้านคลังสินค้าที่แย ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนในการจัดเก็บ ทั้งนี้ตัวชี้วัดในด้านการขนส่งนั้นสามารถวัดได้จาก Delivery In Full & On Time ซึ่งเป็นตัวชี้วัดทางด้านเวลาซึ่งจะหมายถึง ความรวดเร็วในการส่งมอบ เวลามาในการขนส่งซึ่งหากองค์กรใดสามารถจัดส่ง หรือส่งมอบได้รวดเร็วก็จะเป็นข้อได้เปรียบในการที่ลูกค้าจะพิจารณา มากกว่า และเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานอีกด้วย และตัวชี้วัดสุดท้ายคือ Cash to Cash Cycle เป็นตัวชี้วัดที่หลายองค์กรได้ปฏิบัติและนำมาเป็นตัวชี้วัดสืบเนื่องมาเป็นเวลานานเนื่องจากเป็นการวัดผลที่แสดงให้เห็นได้ง่าย และสามารถนำไปเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ง่าย

4. กรอบนโยบาย

การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนและระหว่างประเทศ เพื่อรองรับปริมาณการนำเข้าและการส่งออกระหว่างประเทศ จะประกอบด้วยกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงด้านการค้าระหว่างประเทศและนโยบายการส่งเสริมการค้า ที่มีการวางแผนบริหารจัดการร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา รวมถึงนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายการพัฒนาประเทศจากส่วนกลาง ในปี พ.ศ. 2558 ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโลจิสติกส์การค้าของประเทศไทยด้วยการปรับปรุงระเบียบการค้าและโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า เพื่อรองรับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านโลจิสติกส์และการค้าระหว่างประเทศ” ซึ่งได้ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการค้า การขนส่ง นโยบายและกฎระเบียบ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคและความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยคณะนักวิจัยได้แบ่งกลุ่มของกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามแดนและผ่านแดนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กฎระเบียบหลักที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามแดนและผ่านแดน และกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามแดนและผ่านแดน จากนั้นได้เสนอแนวทางเพื่อพัฒนาการปรับปรุงระเบียบของไทย 3 ข้อ (รศ.(พิเศษ) ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพิสดาร, 2558) ดังนี้

- การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อบูรณาการปรับปรุงระเบียบภายในประเทศที่มีอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามแดนและสินค้าผ่านแดน
- ให้องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาผ่อนผันการออกข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม

- การปรับกฎระเบียบของไทยควรจะพิจารณาถึงกรอบความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

2.3 ตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวร

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบโลจิสติกส์ โดยคณะผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบการวิจัย ร่วมกับการดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรวมถึงรวบรวมข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงได้ดำเนินการปรับตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับการวัดศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวร และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในการดำเนินการวิจัยนี้ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัยและตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวร
(ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

คณะผู้วิจัย ได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้ในการวัดและประเมินศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน กรอบนโยบาย ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า และได้กำหนดตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการวิจัยในแต่ละด้าน แสดงดังภาพที่ 14 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย ระบบคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการสื่อสาร หากพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละด้านล้วนมีข้อจำกัดด้านการใช้งาน ดังนั้นจึงสามารถนำมาวิเคราะห์ความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับปริมาณ หรือความสามารถในการรองรับด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อคนที่ใช้งาน ทั้งนี้รวมไปถึงประชากรในพื้นที่ และประชากรแฝง จำแนกตัวชี้วัดได้ดังนี้

- การวัดประสิทธิภาพระบบคมนาคม สามารถวัดได้จากโครงสร้างทางถนน ตามหลักการประเมินเส้นทางของกรมทางหลวงชนบท โดยวัดจากสายตาดอมหลัก 4S Service Scenie Sure Safe รวมไปถึงการวิเคราะห์ช่องทางการขนส่งของพื้นที่
- การวัดประสิทธิภาพระบบประปา สามารถวัดจากการรองรับการใช้งานของประชากรในพื้นที่ว่ามีเพียงพอหรือไม่ แล้วครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดหรือไม่ พิจารณาจากจำนวนประชากรในพื้นที่ เปรียบเทียบกับเกณฑ์การใช้น้ำของประชาชนในชนบท (50 ลิตร/คน/วัน) (สำนักบริหารจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มปป.)
- การวัดประสิทธิภาพระบบไฟฟ้า สามารถวัดได้จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าสูงสุด พิจารณาจากสองปัจจัยหลักๆ คือ ช่วงเวลา และอุณหภูมิ เพื่อให้ทราบถึงปริมาณการใช้ไฟฟ้าว่ามีความสอดคล้องกับปริมาณการผลิตไฟฟ้า (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2554)
- การวัดประสิทธิภาพระบบการสื่อสาร สามารถวัดได้จากการเข้าถึงระบบของการสื่อสารความครอบคลุมของพื้นที่

ผู้ให้บริการโลจิสติกส์

การวัดศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรถาวรผู้ให้บริการโลจิสติกส์ จะแบ่งประเภทของผู้ให้บริการโลจิสติกส์เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- ผู้ให้บริการการขนส่งสินค้า (Freight Transportation and Forwarding)
- ผู้ให้บริการการจัดเก็บ ดูแล และบริหารคลังสินค้าและการติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ (Warehousing/ Inventory Management Packaging)
- ผู้ให้บริการการให้บริการพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโลจิสติกส์ (Nom-Asset Based Logistics Services)
- ผู้ให้บริการการให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์ (Information and Communication Technology/ consulting)

ซึ่งจะทำการประเมินผู้ให้บริการโลจิสติกส์ทั้ง 4 ประเภท ในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการให้บริการโดยพิจารณาจากความรับผิดชอบของการทำงาน ความสามารถในการติดตามสถานะสินค้า ความน่าเชื่อถือขององค์กรและความถูกต้องของเอกสาร นอกจากนี้จะคำนึงถึงความครอบคลุมพื้นที่ให้บริการของผู้ให้บริการในภูมิภาคด้วย

ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า

การกำหนดตัวชี้วัดของผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า พิจารณาจากมุมมองของความต้องการของผู้ใช้บริการในพื้นที่เมืองหน้าด่าน โดยจะพิจารณาทั้งด้านผู้ให้บริการผ่านด่าน และผู้ประกอบการในพื้นที่ และความต้องการสินค้าของประเทศคู่ค้า โดยจะทำการวิเคราะห์ร่วมกับปริมาณของผู้ให้บริการว่ามีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และมีความสอดคล้องต่อความต้องการหรือไม่

กรอบนโยบาย

ในการเลือกตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกรอบนโยบาย ต้องคำนึงถึงการพัฒนาการค้า การลงทุน การขนส่ง สภาวะเศรษฐกิจ การศึกษา โดยศึกษาเปรียบเทียบแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับจังหวัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การศึกษาความพร้อมของการพัฒนาระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร

2.4 กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี นั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้ให้บริการ ผู้รับส่งสินค้า และกรอบนโยบาย โดยคำนึงถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ ทั้งนโยบายด้านการบริหาร นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านสังคม ซึ่งจะสรุปเป็นสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จะเน้นเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดยเน้นการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษ ยุทธศาสตร์ข้อที่ 7 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการมุ่งเน้นการขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและในอาเซียนอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

- ด้านระบบคมนาคม พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ พัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ
- ด้านโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ และห่วงโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากลและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- ด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด
- ด้านสื่อสาร พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ
- ด้านน้ำประปา พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง การบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

เป้าหมายในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์บางส่วน ได้กล่าวถึงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ และการอำนวยความสะดวกทางการค้ามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ระบบ National Single Window (NSW) สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการนำเข้าส่งออก และโลจิสติกส์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้กระดาษได้อย่างสมบูรณ์ และการพัฒนาด้านบุคลากรโลจิสติกส์ผลิตภาพสูงขึ้นรวม ทั้งการขนส่งสินค้าผ่านเข้า-ออก ณ ด่านการค้าชายแดนสำคัญที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายทางหลักให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในการประกอบพิธีการขนส่งสินค้าผ่านแดนจะต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายๆ หน่วยงาน อาทิ เช่น ศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ด่านกักกันโรค โดยคณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ CIQ หรือ Customs Immigration Quarantine คือ การตรวจสอบเอกสารและพิธีการศุลกากรผ่านการควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ศุลกากร, ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ต.ม.) และด้านความปลอดภัย คือ หน่วยงานที่ควบคุมเกี่ยวกับพืช สัตว์ อาหาร และยา ซึ่งระบบ C.I.Q จะมีในสนามบินนานาชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้โดยสารที่จะต่อเครื่องระหว่างประเทศ ยังสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดการด่านพรมแดนทั่วประเทศ แม้จะมีหน้าที่แตกต่างกันแต่ก็มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกัน ต้องยึดตามหลักของความสมดุลรวมถึงการประยุกต์ใช้ในการอำนวยความสะดวกของการผ่านเข้าออกของสินค้าและบริการและผู้เดินทาง ร่วมกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่มาจากสินค้าและบุคคล

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่3 (พ.ศ.2560-2564) พบว่า ภาครัฐมีเป้าหมายหลักในการมุ่งเน้นการยกระดับระบบโลจิสติกส์ของประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่3 (พ.ศ.2560-2564) เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ โดยจัดทำขึ้นภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการค้า การบริการ และการลงทุนในภูมิภาค โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่3 (พ.ศ.2560-2564) มี 3 ยุทธศาสตร์หลักในการใช้พัฒนาประเทศประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์ที่1 การพัฒนาเพิ่มมูลค่าระบบห่วงโซ่อุปทาน ยุทธศาสตร์ที่2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ยุทธศาสตร์ที่3การพัฒนาด้านปัจจัยสนับสนุนด้านโลจิสติกส์ โดยทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญนั้นเน้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556

ความหมายของการขนส่งข้ามพรมแดนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556 คือ การนำเข้าใน การส่งออกนอก หรือการนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์ พืช หรือของอื่นใดผ่านด่านพรมแดนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือการเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรของบุคคล พาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ ในบริเวณพรมแดนระหว่างราชอาณาจักรกับต่างประเทศ

การขนส่งข้ามพรมแดนมีความสำคัญต่อระบบการค้าระหว่างประเทศในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งได้มีการทำความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนตามกรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐประเทศภาคีตามความตกลงสามารถดำเนินพิธีการร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน โดยยังคงมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนเอง ซึ่งกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมร่วมกัน หรือ Common Control Area: CCA ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นสะพานเพื่อเชื่อมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐประเทศภาคีสามารถดำเนินพิธีการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน การกำกับ การควบคุม การตรวจสอบ การอนุญาต และการอนุมัติการนำเข้า การพักอาศัยอยู่ และการออกนอกราชอาณาจักรของบุคคล สัตว์ พืช สิ่งของ ตลอดจนพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าว ในพื้นที่ร่วมกันได้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556 ณ วันที่ 29 มีนาคม 2556 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์กลางสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐบาลไทยและเจ้าหน้าที่รัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลง ทั้งในด้านขอบเขตการดำเนินการ ข้อกำหนดและบทลงโทษ ดังนี้

มาตรา 4 เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนตามความตกลง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้พื้นที่ในเขตศุลกากร สถานี ท่าเรือ หรือพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินพิธีการ เป็นพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักร

เมื่อได้กำหนดพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งและรัฐบาลของประเทศภาคีตามความตกลงได้แจ้งพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุมร่วมกันนอกราชอาณาจักรให้รัฐบาลไทยทราบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อให้สามารถดำเนินพิธีการอย่างเบ็ดเสร็จในพื้นที่ควบคุมร่วมกัน

มาตรา 5 การดำเนินพิธีการของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยในพื้นที่ควบคุมร่วมกันนอกราชอาณาจักรให้ถือว่าเป็นการดำเนินพิธีการในราชอาณาจักร

มาตรา 6 เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงสามารถดำเนินพิธีการตามกฎหมายของประเทศภาคีนั้นในพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักรได้โดยชอบเขตอำนาจหน้าที่ในการดำเนินพิธีการของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องเป็นไปตามข้อตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลของประเทศภาคีตามความตกลงสำหรับการดำเนินพิธีการในพื้นที่ควบคุมร่วมกันแต่ละแห่ง

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง สำหรับการเข้ามาในพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักรเพื่อดำเนินพิธีการตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงต้องแสดงบัตรประจำตัวซึ่งออกโดยรัฐบาลของประเทศภาคีตามความตกลงนั้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 8 ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงที่ดำเนินพิธีการในพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักรเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 9 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการขนส่งข้ามพรมแดนในพื้นที่ควบคุมร่วมกันนอกราชอาณาจักรและเป็นความผิดตามกฎหมายไทยให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักร

มาตรา 10 การดำเนินการในกรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขนส่งข้ามพรมแดนที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบในพื้นที่ควบคุมร่วมกันในราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายไทย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(2) ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศภาคีความตกลงและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีความตกลงร้องขอ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยส่งบุคคล สัตว์ พืช ของ ตลอดจนพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าวกลับไปยังประเทศไทยตามความตกลง

(3) ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายของประเทศภาคีตามความตกลง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยดำเนินการตามกฎหมายไทย และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รายงานผลการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงทราบ และถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงร้องขอ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยจะส่งบุคคล สัตว์ พืช ของ ตลอดจนฐานะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าวกลับไปยังประเทศภาคีตามความตกลงเมื่อได้มีการดำเนินการตามกฎหมายไทยเสร็จแล้วก็ได้

มาตรา 11 การดำเนินการในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งข้ามพรมแดนที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบในพื้นที่ควบคุมร่วมกันนอกราชอาณาจักร ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงให้ส่งบุคคล สัตว์ พืช ของ ตลอดจนพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าวกลับมายังราชอาณาจักร เพื่อดำเนินการตามกฎหมายไทยต่อไป

การดำเนินการในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางตามกฎหมายไทยและกฎหมายของประเทศไทยตามความตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งข้ามพรมแดนที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบในพื้นที่ควบคุมร่วมกันนอกราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยจะร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลประเทศภาคีตามความตกลงให้ส่งบุคคล สัตว์ พืช ของ ตลอดจนพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าวกลับมายังราชอาณาจักร เพื่อดำเนินการตามกฎหมายไทยก็ได้

ข้อตกลงกำหนดรายละเอียดการขนส่งระหว่างไทย - สปป.ลาว

ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) ประกอบไปด้วย 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ มีความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Cross-Border Transport Agreement : GMS CBTA) เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในด้านการขนส่งสินค้า ผู้โดยสาร และส่งเสริมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบระหว่างประเทศสมาชิก ให้ดำเนินการขนส่งระหว่างกันได้อย่างสะดวกและเป็นไปตามมาตรฐานสากล อาทิเช่น พวงมาลัยซ้าย-ขวา พาหนะเพื่อการพาณิชย์หรือเพื่อส่วนตัว แผ่นป้ายทะเบียนรถต้องเป็นภาษาอังกฤษและเลขอารบิก หนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพรถ การกำหนดน้ำหนัก ขนาด สัดส่วนของรถ เป็นไปตามระเบียบของประเทศผู้รับ การกำหนดประเภทรถที่ได้รับอนุญาตภายใต้ความตกลงนี้ ซึ่งหากอยู่ระหว่างการผ่อนชำระ จะต้องได้รับการยินยอมจากสถาบันการเงินนั้นๆ ก่อนถึงจะนำรถออกนอกประเทศได้

และนอกจากนี้ ยังมีข้อตกลงเรื่องการขนส่งทางถนนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทางถนนซึ่งกันและกัน โดยเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2554 ได้ร่วมกันกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการขนส่งทางถนนไว้ในด้านต่างๆ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- ข้อกำหนดทางเทคนิคของพาหนะในการขนส่ง
ให้เป็นไปตามข้อกำหนดเรื่องขนาด น้ำหนัก และน้ำหนักบรรทุกสูงสุด มาตรฐานการปล่อยไอเสีย และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ความยาวสูงสุดของรถบรรทุกเดี่ยว (Rigid vehicle) ไม่เกิน 12.20 เมตร และรถที่มีการพ่วง (Articulated vehicle or semi-trailer) ไม่เกิน 16.00 เมตร รถโดยสารมีที่นั่งได้ไม่เกิน 45 ที่นั่ง
- การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสอบสภาพพาหนะในการขนส่งซึ่งกันและกัน
ภาคีสัญญาจะตรวจสอบสภาพพาหนะที่จดทะเบียนในดินแดนตามกฎหมายของตน และยอมรับหนังสือรับรองฯ ที่ออกโดยภาคีสัญญาตามข้อตกลงนี้
- เอกสารประจำพาหนะในการขนส่ง
ขณะที่อยู่ในดินแดนของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ต้องมีเอกสารที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมคำแปลภาษาอังกฤษ ในกรณีที่เอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งสามารถปรับผู้ประกอบการขนส่งของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้
- พนักงานขับรถ พนักงานประจำรถ และพาหนะในการขนส่ง
เมื่ออยู่ในดินแดนของภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ประเพณีและไม่สร้างความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมของภาคีสัญญา ให้นำพาหนะในการขนส่งเข้าจอดหรือหยุดพัก ณ สถานที่ที่กำหนดและออกจากดินแดนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเกิดเหตุสุดวิสัยให้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว
- การกำหนดเส้นทางขนส่งทางถนนระหว่างประเทศ
ภาคีสัญญาสามารถทำการขนส่งข้ามแดนและผ่านแดนของภาคีสัญญาอีกฝ่ายตามเส้นทางที่กำหนด

– การขนส่งผู้โดยสาร

กรณีการขนส่งผู้โดยสารข้ามแดน ต้องได้รับความเห็นชอบและปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเข้าเมือง ได้รับการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร สาธารณสุข ณ จุดเดียวภายในด่านชายแดนของภาคีสัญญาแต่ละฝ่าย และห้ามทำการขนส่งผู้โดยสารที่มีเอกสารเดินทางไม่ครบถ้วน บุคคลต้องห้าม บุคคลที่มีอาวุธ วัตถุอันตรายหรือสารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพผู้โดยสารหรือสิ่งแวดล้อม

การขนส่งผู้โดยสารผ่านแดน ภาคีสัญญาต้องอำนวยความสะดวกในการขนส่งผู้โดยสาร หรือตามข้อ 2 ของความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนร่วมกันระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ลงนามเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542

– การขนส่งสินค้า

การขนส่งสินค้าข้ามแดนและผ่านแดนภาคีสัญญาต้องปฏิบัติตามระเบียบของภาคีสัญญาอย่างเคร่งครัด และกำหนดราคาค่าขนส่งให้เป็นไปตามกลไกตลาด

กรณีการขนส่งสินค้าข้ามแดน ภาคีสัญญาจะต้องอนุญาตให้ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตฯ ทำการขนส่งสินค้าข้ามแดนระหว่างภาคีสัญญา หรือตามข้อ 2 ของความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนร่วมกันระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ลงนามเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542

กรณีการขนส่งสินค้าผ่านแดน ภาคีสัญญาต้องอนุญาตให้พาหนะในการขนส่งตามที่กำหนดในข้อตกลงนี้ ทำการขนส่งข้ามแดนและผ่านแดน พาหนะในการขนส่งที่นอกเหนือจากที่กำหนดในข้อตกลงนี้ ต้องได้รับการอนุญาตเป็นพิเศษจากภาคีสัญญา

– การขนส่งพิเศษ

ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่ง และพาหนะที่ใช้ในการขนส่งพิเศษต้องติดเครื่องหมายพิเศษ รวมถึงปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่ภาคีสัญญาเห็นชอบร่วมกัน

– การละเมิดข้อตกลง

หากเกิดการละเมิดข้อตกลง กฎหมาย หรือระเบียบของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ดำเนินการตามกฎหมายของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ในกรณีที่เป็นผลมาจากเหตุสุดวิสัยหรือภัยธรรมชาติให้ใช้วิธีเจรจาเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

– การระงับข้อพิพาท

ให้ใช้วิธีเจรจาเพื่อการระงับข้อพิพาท

ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนน

ในการทำการค้าระหว่างประเทศกับ สปป.ลาว ประเทศไทยได้มีการทำความตกลงเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางถนนเพื่อข้ามพรมแดน โดยเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542 ได้มีการจัดทำ

ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนร่วมกันระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งระหว่างสองประเทศ มีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ 1 ภาคคู่สัญญาจะให้สิทธิซึ่งกันและกันในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างประเทศรวมทั้งการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารผ่านแดนโดยยานพาหนะที่ใช้ในการพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน โดยไม่มีการขนถ่ายจากดินแดนของภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผ่านดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งไปยังประเทศที่สาม หรือในทางกลับกัน จากประเทศที่สามผ่านดินแดนของภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปยังดินแดนของภาคคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างจุดภายในดินแดนของภาคคู่สัญญาในกรณีที่มีเหตุจำเป็นภาคคู่สัญญาจะอนุญาตให้มีการขนถ่ายสินค้าผ่านแดนได้การอนุญาตในกรณีดังกล่าวข้างต้นกระทำได้ก็ต่อเมื่อกระทรวงคมนาคมของไทยและกระทรวงคมนาคมขนส่งไปรษณีย์และก่อสร้างสร้างของลาวได้จัดทำข้อตกลงย่อยเพื่อกำหนดรายละเอียดของเรื่องดังกล่าวแล้วเท่านั้น

ข้อ 2 ภาคคู่สัญญาจะอนุญาตให้ยานพาหนะของผู้ประกอบการขนส่งที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการขนส่งระหว่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายในภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือยานพาหนะของประเทศที่สามที่ได้จัดทำความตกลงทวิภาคีกับภาคคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ดำเนินการขนส่งระหว่างประเทศ และการขนส่งผ่านแดนตามที่ระบุไว้ในข้อ 1

ข้อ 3 ภาคคู่สัญญาตกลงจะอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกันในการขนส่งผู้โดยสารรวมทั้งการขนส่งสินค้าและสินค้าผ่านแดนซึ่งมีเอกสารถูกต้องครบถ้วนที่ออกให้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้องของภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ณ จุดผ่านแดนของตนโดยรวดเร็วเท่าที่จะกระทำได้โดยไม่มีการกักสินค้าหรือการตรวจตราสินค้าโดยไม่จำเป็น

ข้อ 4 ความตกลงฉบับนี้ใช้กับการขนส่งทางถนนทุกประเภท ยกเว้นการขนส่งสินค้าอันตรายหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาคคู่สัญญาเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากภาคคู่สัญญาเป็นกรณีพิเศษ

การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารภายใต้ความตกลงฉบับนี้ในดินแดนของภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาคคู่สัญญานั้น โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิซึ่งภาคคู่สัญญาได้ตกลงกันตามที่ระบุไว้ในข้อ 1

ข้อ 5 ภาคคู่สัญญาตกลงให้มีการขนย้ายสินค้าผ่านแดนของลาวออกจากเรือไปยังคลังสินค้าผ่านแดนของลาวหรือไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยตรง และในทางกลับกันจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังคลังสินค้าผ่านแดนของลาวหรือไปยังเรือโดยตรง โดยมีเอกสารขนส่งและเครื่องหมายหีบห่อชัดเจน สำหรับค่าบริการต่างๆให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคคู่สัญญาปรึกษาหารือกันต่อไป โดยไม่ให้สูงกว่าค่าบริการที่เกี่ยวข้องภายในประเทศของภาคคู่สัญญา

ข้อ 6 ในกรณีของการขนส่งสินค้าผ่านแดนผ่านดินแดนของภาคคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เจ้าของสินค้าสามารถเลือกเอาผู้ประกอบการขนส่งของภาคคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งหรือผู้ประกอบการขนส่งของประเทศที่สาม ซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาคคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายให้ทำการขนส่งสินค้าผ่านแดนได้

ข้อ 7 เมื่อได้รับการร้องขอ เจ้าหน้าที่ของภาคีสัญญาแต่ละฝ่ายจะอำนวยความสะดวกตามสมควร ในการให้เจ้าของสินค้าติดตามค้นหาสินค้าของตน ที่สงสัยว่ายังค้างอยู่ในคลังสินค้าของภาคีสัญญาอีกฝ่าย หนึ่ง

ในกรณีที่สินค้าผ่านแดนของลาวค้างอยู่ในประเทศไทยครบ 90 วัน นับแต่วันนำเข้าให้ถือว่าสินค้า ผ่านแดนนั้นเป็นของตกค้าง และฝ่ายไทยสามารถดำเนินการกับสินค้านี้ได้เช่นเดียวกับของตกค้างตาม กฎหมายของประเทศไทย

ในกรณีที่สินค้าผ่านแดนของไทยตกค้างอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวครบ 90 วัน นับแต่วันนำเข้าให้ถือว่าสินค้าผ่านแดนนั้นเป็นของตกค้าง และฝ่ายลาวสามารถดำเนินการกับสินค้านี้ได้ เช่นเดียวกับของตกค้างตามกฎหมายของประเทศลาว

ข้อ 8 ภาคีสัญญาตกลงว่าการตรวจคนหาบหรือสินค้าผ่านแดนต่างๆ ที่สงสัย จะต้องได้รับการตกลง จากทั้งสองฝ่ายเสียก่อน การตรวจคนนั้นจะต้องกระทำต่อหน้าเจ้าหน้าที่หรือผู้แทนของทั้งสองฝ่าย

ข้อ 9 สินค้าผ่านแดนที่ผ่านดินแดนของภาคีสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้รับการยกเว้นภาษีและ อากรต่างๆ ในดินแดนของประเทศที่สินค้านั้นๆ ผ่านแดน

ข้อ 10 ภาคีสัญญาตกลงมอบหมายให้กระทรวงคมนาคมของไทยและกระทรวงคมนาคม ขนส่ง ไพรชณีย์และก่อสร้างของลาวปรึกษาหารือกัน เพื่อร่วมกันกำหนดเส้นทางที่จะอนุญาตให้ทำการขนส่งระหว่าง กัน และหากจำเป็นอาจนำข้อกำหนดเรื่องเส้นทางเสนอรัฐบาลแต่ละฝ่ายให้ความเห็นชอบภาคีสัญญาจะ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อตกลงเพิ่มเติมอื่นๆ ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ ความตกลงฉบับนี้

ข้อ 11 การระงับข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการตีความหรือการบังคับใช้บทบัญญัติข้อความตกลง ฉบับนี้ ให้ใช้วิธีการเจรจาระหว่างภาคีสัญญาทั้งสองฝ่ายหรือวิธีการอื่นใดที่ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าเหมาะสม

ข้อ 12 การแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมข้อความในความตกลงฉบับนี้ จะต้องได้รับความ เห็นชอบร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 13 ในกรณีที่มีการทำความตกลงหลายฝ่ายที่ภาคีสัญญาทั้งสองฝ่ายทำร่วมเป็นภาคีอยู่ด้วย และในความตกลงดังกล่าวมีการให้สิทธิและอำนวยความสะดวกที่มากกว่าที่กำหนดไว้ในความตกลงฉบับนี้ ให้ ภาคีสัญญาทั้งสองฝ่ายแก้ไขความตกลงนี้ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงหลายฝ่ายที่อ้างถึงข้างต้น

ข้อ 14 ความตกลงฉบับนี้ใช้แทนความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าผ่านแดนระหว่างรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับลงนามเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2521 นับแต่วันลงนามความตกลงฉบับนี้เป็นต้นไป

ข้อ 15 ความตกลงฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับนับแต่วันลงนามเป็นต้นไป และจะใช้บังคับเป็นเวลา 1 ปี ความตกลงฉบับนี้จะมีอายุต่อไปโดยอัตโนมัติเป็นปีๆ ไปเว้นแต่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้แสดงเจตนาด้วยลาย ลักษณ์อักษรประสงค์จะยกเลิก โดยแจ้งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือน ก่อนวันสิ้นอายุของ ความตกลง

หน่วยงาน C.I.Q (Customs Immigration Quarantine)

ในการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนจะมีการควบคุมด้วยระบบ C.I.Q (Customs Immigration Quarantine) ซึ่งจะประกอบด้วยหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพิธีการตามกฎหมาย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การส่งออก การนำเข้า การกำกับ การควบคุม การตรวจสอบ การอนุญาต และการอนุมัติการนำเข้า การพักอาศัยอยู่ และการออกนอกราชอาณาจักรของบุคคล สัตว์ พืช สิ่งของ ตลอดจนพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ และคนประจำพาหนะที่ใช้ขนส่งสิ่งดังกล่าว การตรวจสอบเอกสารและพิธีการศุลกากรผ่านการควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และด้านความปลอดภัยหรือหน่วยงานที่ควบคุมเกี่ยวกับพืช สัตว์ อาหาร และยา ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศุลกากร

กรมศุลกากรมีภารกิจหลักในการจัดเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้ามาในและส่งออกป็นอกราชอาณาจักรเพื่อนำไปพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และยังมีภารกิจในการพัฒนาส่งเสริมด้านการค้าระหว่างประเทศและการส่งออกของไทยให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับตลาดการค้าของโลกได้ ด้วยการนี้กรมศุลกากรได้พัฒนาระบบงานการจัดองค์กรโดยการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงาน เชื่อมโยงข้อมูลจากด้านทุกด้านภายในประเทศเข้าสู่ส่วนกลางตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรให้มีความสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ

โดยผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งออกมีหน้าที่ต้องเสียอากร ตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นใบขนสินค้าและการเสียอากร ในพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560 ซึ่งกรมศุลกากรได้กำหนดของต้องห้ามและของต้องจำกัด ดังนี้

ของต้องห้าม

ของต้องห้าม หมายถึง ของที่ห้ามมิให้นำเข้ามา หรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร อาทิเช่น

- สารเสพติด
- วัตถุ หรือสื่อลามก
- ของลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา
- ธนบัตร หรือเหรียญกษาปณ์ปลอม
- สัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ที่อยู่ในบัญชีควบคุมของอนุสัญญาไซเตส

ของต้องจำกัด

ของต้องจำกัด หมายถึง ของบางชนิดที่กฎหมายควบคุมการนำเข้าและการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรการนำเข้าและการส่งออกของต้องจำกัด ต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งออกจะต้องนำหนังสือที่ได้รับอนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาแสดงในเวลาปฏิบัติพิธีการศุลกากรด้วย อาทิเช่น

ตาราง 1 ของต้องจำกัดและหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต

ประเภท	หน่วยงานที่ออกใบอนุญาต
พระพุทธรูป ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ	กรมศิลปากร http://nsw.finearts.go.th
อาวุธปืน กระสุนปืน วัตถุระเบิด และสิ่งเทียมอาวุธปืน	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย www.dopa.go.th
พืชและส่วนต่างๆของพืช	กรมวิชาการเกษตร www.doa.go.th
สัตว์มีชีวิตและซากสัตว์	กรมปศุสัตว์ www.dld.go.th
อาหาร ยา เครื่องสำอาง และอาหารเสริม	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา www.fda.moph.go.th
ชิ้นส่วนยานพาหนะ	กระทรวงอุตสาหกรรม www.industry.go.th
บุหรี่ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กรมสรรพสามิต www.excise.go.th
เครื่องมือวิทยุสื่อสาร อุปกรณ์โทรคมนาคม	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ www.nbtc.go.th

(ที่มา: กรมศุลกากร, ข้อมูล ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2561.)

ขั้นตอนพิธีการศุลกากร

ขั้นตอนพิธีการศุลกากรในการข้ามแดนและผ่านแดน เข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรสำหรับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ผ่านทางช่องทางจุดผ่านแดนถาวรถาวร มีดังนี้

- การเดินทางผ่านเข้าออกด่านของบุคคล จะใช้พาสปอร์ต และสำเนาบัตรประชาชน เพื่อยืนยันตัวตน
- สำหรับผู้ที่ประสงค์ใช้รถยนต์ออกไปใช้สำหรับผ่านด่านจุดผ่านแดนถาวรถาวร จะต้องใช้คู่มือจดทะเบียนรถและสำเนา
- สำหรับผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องมีใบขับขี่ และสำเนาใบขับขี่ เพื่อใช้ในการขับขี่ยานพาหนะ
- สำหรับการเดินทางข้ามแดนและผ่านแดนออกไปนอกราชอาณาจักรหรือไปประเทศอื่นๆ จะต้องมีใบแปลคู่มือจดทะเบียนและสำเนา
- ต้องจัดเตรียมเอกสารดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วน จากนั้นให้ดำเนินการติดต่อเจ้าหน้าที่ด้านศุลกากร ณ ที่ทำการด่าน

การผ่านเข้า สปป.ลาว ทางด่านผาแก้วโดยใช้พาสปอร์ต สามารถเดินทางทั่ว สปป.ลาว เนื่องจากมีการยกระดับของด่านผาแก้วที่เป็นด่านท้องถิ่นให้เป็นด่านสากลเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งสามารถ

กระทำได้เฉพาะประชาชนคนไทยและ สปป.ลาว เท่านั้น โดยจะไม่มีการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารผ่านแดนไปยังประเทศที่สาม ซึ่งเป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542 และในกรณีที่ใช้ออกสารผ่านแดนชั่วคราว จะสามารถอยู่ได้เฉพาะเมืองที่กำหนดไว้เท่านั้น

การส่งออกสินค้าทางบก ณ ด่านพรมแดน หรือด่านตรวจ

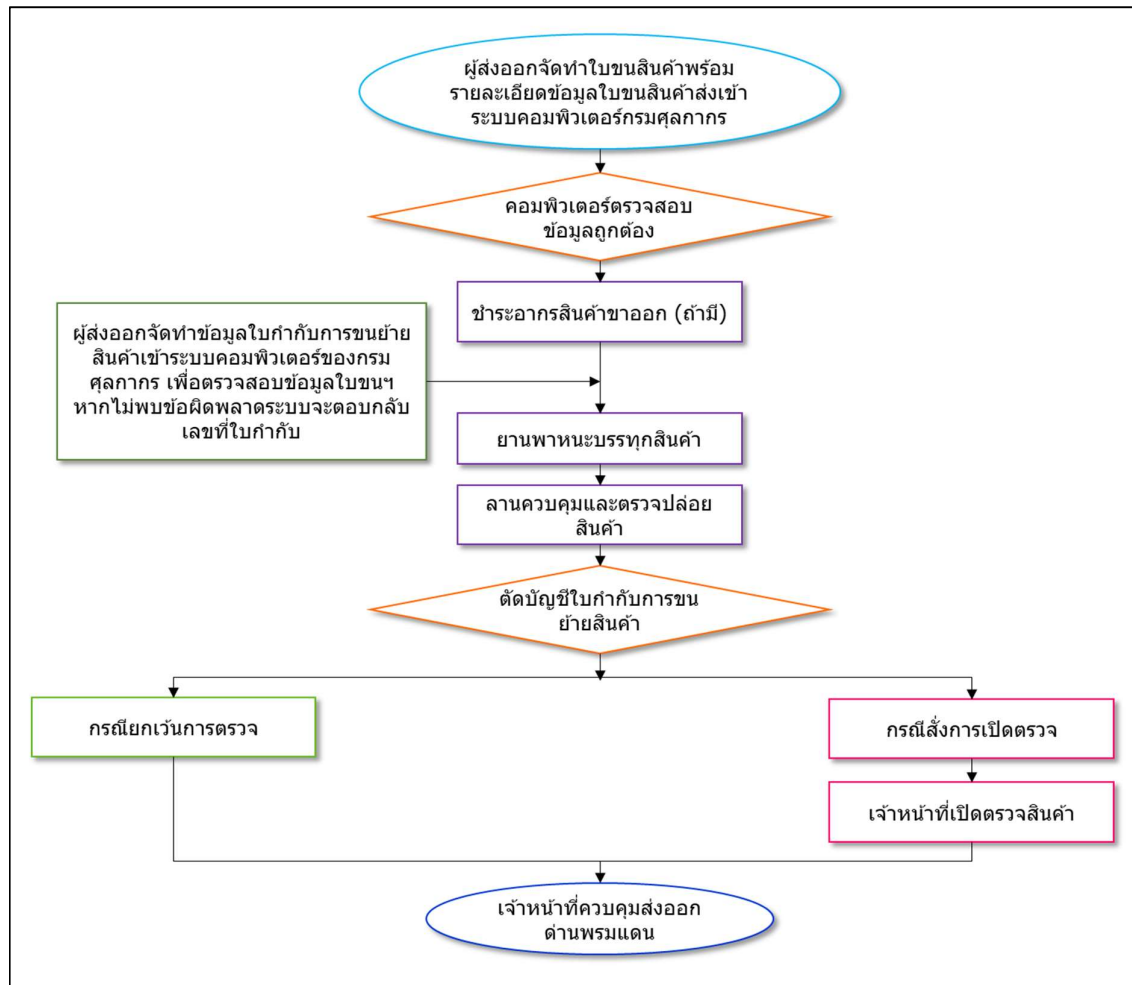
สำหรับการผ่านพิธีการศุลกากรในการส่งออกสินค้าทางบก เพื่อส่งออกของที่มีปริมาณเล็กน้อยตามแนวชายแดน ณ ด่านพรมแดนหรือจุดผ่านแดนถาวร หรือจุดผ่านแดนชั่วคราว หรือจุดผ่อนปรนทางการค้า ให้ผู้ส่งออกยื่นใบแจ้งรายละเอียดสินค้าขาออก (กศก.153) พร้อมสำเนา 1 ฉบับ ต่อพนักงานศุลกากร ณ ด่านพรมแดน หรือจุดผ่านแดนถาวรหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว หรือจุดผ่อนปรนทางการค้า เพื่อให้พนักงานศุลกากรตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ของของที่ส่งออกให้ตรงตามที่สำแดง และบันทึกรับรองการส่งออกเพื่อเป็นหลักฐานให้กับผู้ส่งออกในการดำเนินการเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มต่อกรมสรรพากร โดยของที่ส่งออกจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- มีมูลค่าไม่เกิน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)
- ไม่เป็นของที่ต้องเสียภาษีอากร ของต้องห้าม หรือต้องจำกัดในการส่งออกตามกฎหมาย
- ไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรภายใต้กฎหมายศุลกากร หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเว้นแต่ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการศุลกากร (การส่งออก)

1. ผู้ส่งออกหรือตัวแทนฯ จัดทำใบขนสินค้าขาออก พร้อมเอกสารประกอบอื่น เช่น บัญชีสินค้า (ศ.บ. 3) และใบกำกับการขนย้ายสินค้า พร้อมส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาออกเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร
2. ผู้นำเข้าหรือตัวแทนฯ ชำระค่าภาษีอากร (กรณีสินค้าต้องชำระภาษีอากร) ที่หน่วยงานบัญชีและอากรของด่านศุลกากร
3. ชำระค่าภาษีแล้วระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนดเงื่อนไขการตรวจปล่อย ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจปล่อย
4. กรณียกเว้นการตรวจ (Green Line) ผู้ส่งออกหรือตัวแทนสามารถนำสินค้าไปผ่านพิธีการที่ด่านพรมแดนหรือด่านตรวจเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักรต่อไป
5. กรณีสั่งเปิดตรวจ (Red Line) เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้ากับใบขนสินค้าในระบบคอมพิวเตอร์ ถ้าถูกต้องตามสำแดงจะนำสินค้าไปผ่านพิธีการที่ด่านพรมแดนหรือด่านตรวจเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักรต่อไป
6. ผู้ส่งออกหรือตัวแทนยื่นใบกำกับสินค้าต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ประจำอยู่ ณ ด่านพรมแดนเพื่อตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่านพรมแดนจะตรวจสอบจำนวนสินค้าที่ส่งออกว่าถูกต้อง

ตรงตามใบขนสินค้าขาออกในระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรหรือไม่ และได้ปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรว่าด้วยการส่งออกครบถ้วนหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องก็ให้อนุญาตให้ผ่านด่านพรมแดนไปได้และให้บันทึกการรับบรรทุกในระบบ คอมพิวเตอร์ของศุลกากร ใบกำกับการขนย้ายสินค้าให้เก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบต่อไป

ภาพที่ 8 ขั้นตอนปฏิบัติการส่งออกทางบก (ที่มา: กรมศุลกากร, กันยายน 2559)

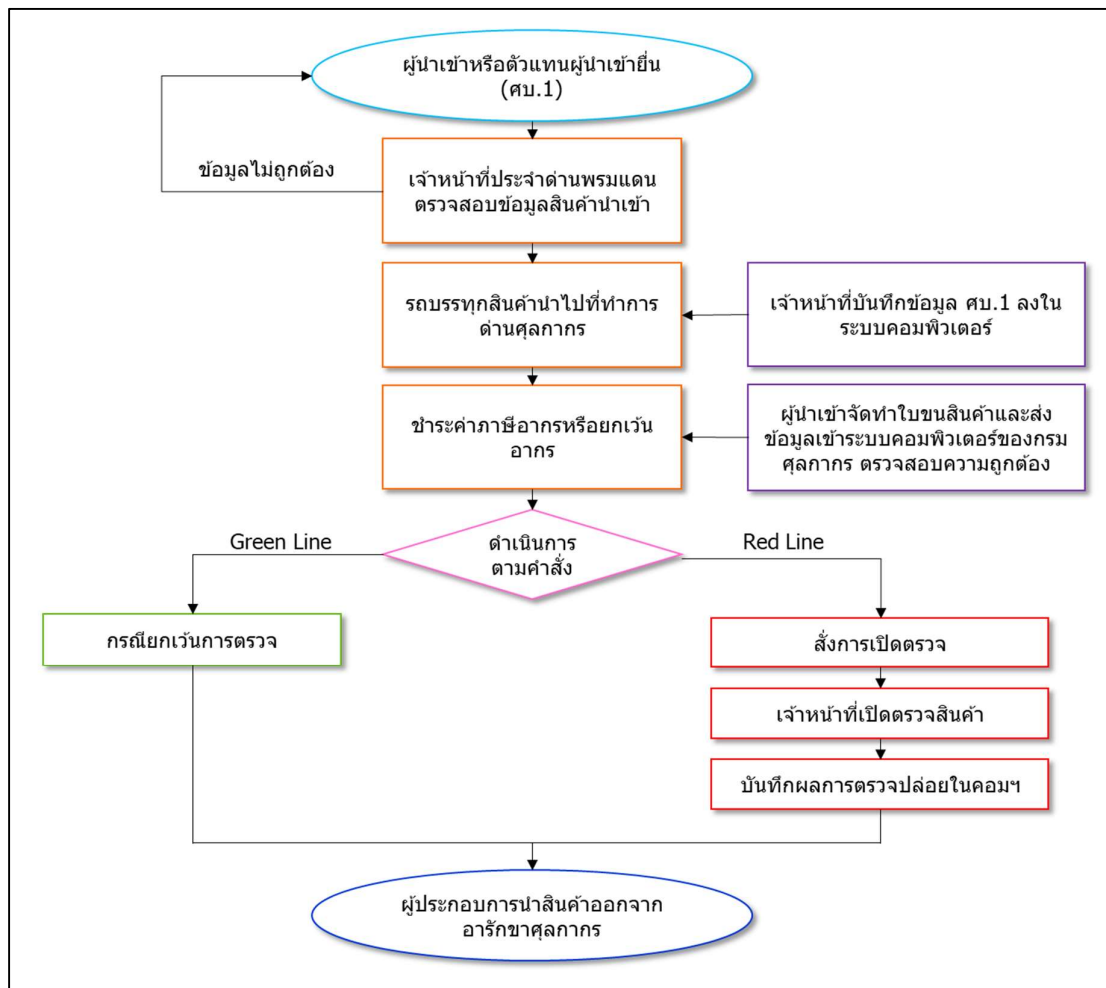
การนำเข้าสินค้าทางบก ณ ด่านพรมแดน หรือด่านตรวจ

ในการนำเข้าสินค้า ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่กรมศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดไว้ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยมีคำแนะนำในการจัดเตรียมเอกสาร และปฏิบัติตามขั้นตอนพิธีการศุลกากรในการนำเข้าสินค้า

ขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการศุลกากร (การนำเข้า)

1. ผู้นำเข้า/ตัวแทนออกของยื่นบัญชีสินค้าทางบก Car Manifest (แบบ ศ.บ. 1) ให้เจ้าหน้าที่ศุลกากร ประจำด่านพรมแดน เพื่อดำเนินการตรวจสอบสินค้า และทะเบียนรถยนต์

2. เจ้าหน้าที่ศุลกากรบันทึกข้อมูลรายละเอียด แบบ ศ.บ. 1 ลงในระบบคอมพิวเตอร์ (Car Manifest) และดำเนินการควบคุมยานพาหนะที่บรรทุกสินค้าเข้ามายังด่านศุลกากร
3. ผู้นำเข้าหรือตัวแทน จัดทำและส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้าเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร ระบบจะตรวจสอบข้อมูลสินค้าและตัดบัญชีกับ Car Manifest
4. ผู้นำเข้าหรือตัวแทนฯ ชำระค่าภาษีอากร (กรณีสินค้าต้องชำระภาษีอากร) ที่หน่วยงานบัญชีและอากรของด่านศุลกากร
5. ชำระค่าภาษีแล้วระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนดเงื่อนไขการตรวจปล่อย ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจปล่อย
 - กรณียกเว้นการตรวจ (Green Line) ผู้นำเข้าหรือตัวแทนออกของสามารถรับสินค้าไปจากอารักขาศุลกากร
 - กรณีสั่งการเปิดตรวจ (Red Line) เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้ากับข้อมูลใบขนสินค้าในระบบคอมพิวเตอร์ ถ้าถูกต้องตามสำแดงจะส่งมอบสินค้าให้ผู้นำเข้าหรือตัวแทนรับสินค้าไปจากอารักขาศุลกากร

ภาพที่ 9 ขั้นตอนปฏิบัติพิธีการศุลกากรนำเข้าทางบก (ที่มา: กรมศุลกากร, กันยายน 2559)

ตรวจคนเข้าเมือง

ปัจจุบัน มีหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศ ตร. ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2559 เรื่องกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ กฎหมาย กฎระเบียบ และพิธีการการเข้า-ออก ประเทศ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ระเบียบการตรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 34 การตรวจคนเข้าเมือง และข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยมีภารกิจหน้าที่ และข้อปฏิบัติในการเดินทางเข้า – ออกราชอาณาจักร ดังนี้

- งานตรวจบุคคลและพาหนะ การคัดกรองผู้สัญจรข้ามแดนในการอนุญาต การเข้า - ออก ณ จุดผ่านแดนถาวร
- งานสืบสวนปราบปราม เกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย การกระทำผิดตามกฎหมายอื่นๆ อาทิเช่น กฎหมายค้ามนุษย์ กฎหมายยาเสพติด กฎหมายแรงงานต่างด้าว และอาชญากรรมข้ามชาติ
- งานต้องห้ามและส่งกลับ การควบคุมคนต่างด้าวที่ถูกดำเนินคดีเสร็จสิ้นแล้ว และการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร
- งานบริการคนต่างด้าว อันได้แก่ งานอนุญาติให้คนต่างด้าวอยู่ต่อในราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณากรณีคนต่างด้าวขออนุญาตอยู่ต่อในราชอาณาจักรของตำรวจ ตามระเบียบสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีในการตรวจลงตราและการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตรา
- งานอำนวยความสะดวก งานธุรการกำลังพลและคดีวินัย งานส่งกำลังบำรุง งานนโยบายและแผน และงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อปฏิบัติในการเดินทางเข้า – ออกราชอาณาจักร

1. ในการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรตามช่องทางและเวลาที่กำหนด ณ จุดผ่านแดนถาวรจุดดำเนินการได้ระหว่างเวลา 06.00 – 20.00 น. ของทุกวัน
2. ดำเนินการยื่นแบบ ตม.6 โดยผ่านการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่
3. โดยผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อ 1 และข้อ 2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตาม พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 11 มาตรา 18 และมาตรา 62

เอกสารประกอบการเดินทาง

- กรณีใช้หนังสือเดินทาง (PASSPORT) หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ พร้อมกรอกเอกสารรายการแบบบัตร ตม.6 โดยหนังสือเดินทางต้องมีอายุการใช้งานเหลือไม่น้อยกว่า 6 เดือน

- กรณีไม่มีหนังสือเดินทาง ให้ใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง โดยอนุญาตให้เดินทางไปได้ถึงเมืองเขตพื้นที่แขวงไชยะบูลี สปป.ลาว มีกำหนดอยู่ได้จำนวน 2 คืน 3 วัน

เอกสารประกอบการนำรถยนต์ออกนอกราชอาณาจักร

- กรณีรถยนต์เจ้าของเป็นผู้ครอบครอง
 - สำเนาใบการจดทะเบียนผู้ครอบครองรถยนต์
 - สำเนารายการจดทะเบียนภาษีประจำปี
 - สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้าน
- กรณีรถยนต์เป็นของบุคคลอื่นๆ
 - สำเนาบัตรประชาชนผู้มอบอำนาจ
 - สำเนาบัตรประชาชนผู้รับมอบอำนาจ
 - สำเนาทะเบียนบ้านผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ พร้อมลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง
- กรณีรถยนต์ติดผ่อนชำระค่ารถกับทางบริษัท จะต้องมียกยืมมัดจำและมีคำยินยอมให้นำรถยนต์ออกไปใช้ต่างประเทศได้ โดยใช้เอกสารฉบับจริงพร้อมสำเนา และหนังสือมอบอำนาจจะต้องติดอากรแสตมป์เป็นเงินจำนวน 30 บาท (มีอายุการใช้งาน 1 ปี)
- กรณีรถจักรยาน จักรยานยนต์ สามารถเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้ ต้องเป็นกรุปทัวร์และมีไกด์นำทางหรือผ่านหน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬา
- เอกสารแบบ ตม.2 กรอกรายการในแบบ ตม.2

2.5 สรุปท้ายบท

ในงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยได้นำแนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค (A Macro-logistics Framework) ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งของการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานตามระบบโลจิสติกส์มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า และกรอบนโยบาย ซึ่งจะได้ทำการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายของระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น รวมถึงระเบียบ ขั้นตอนพิธีการทางศุลกากรต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวรต่อไป

จากการศึกษากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่าการค้าชายแดนมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด และข้อตกลงเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางถนนเพื่อข้ามพรมแดน ซึ่งในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร นั้น คณะผู้วิจัย จะได้ทำการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและชุมชน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนต่างๆ ต่อไป在本ที่ 3

บทที่ 3 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ 7,838.6 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 25 ของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำน่าน ที่ราบระหว่างหุบเขาและเชิงเขา และเขตภูเขาและที่สูง โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง แบ่งการปกครองระดับอำเภอออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอพิชัย อำเภอตรอน อำเภอลับแล อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก และอำเภอทองแสนขัน มีพรมแดนทางอำเภอบ้านโคกและน้ำปาดติดกับเมืองปากลาย แขวงไชยบุรี ประเทศ สปป.ลาว และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ (รายงานสรุปข้อมูลจังหวัดอุตรดิตถ์, 2558) ดังนี้

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ แขวงไชยบุรี ประเทศ สปป.ลาว
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย

ในส่วนของอำเภอมืองอุตรดิตถ์มีการวางผังเมืองเป็นชั้นคล้ายเกาะ มีศูนย์ราชการกระจายตัวอยู่ในบริเวณเดียวกันและมีถนนเส้นเดียวกันตัดผ่าน โดยมีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามผังเมืองรวมจากข้อมูลสรุปประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2559 (แสดงดังภาพที่ 11) ได้แบ่งประเภทการใช้ที่ดินเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดคือ พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งประกอบไปด้วยป่าสมบูรณ์และป่ารอสภาพฟื้นฟู โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 2,819,644 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.55 ของที่ดินทั้งหมด นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ เรียงลำดับตามขนาดพื้นที่ได้ ดังนี้

ตาราง 2 ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2559

ลำดับที่	ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	พื้นที่ป่าไม้	2,819,644	57.55
2	พื้นที่เกษตรกรรม	1,635,051	33.37
3	พื้นที่แหล่งน้ำ	218,035	4.45
4	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	178,688	3.65
5	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	47,702	0.97
	รวม	4,899,120	100.00

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2559.)

เมื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วงเวลาก่อนมีประกาศให้ช่องกุดเป็นจุดผ่านแดนถาวรถาวร เพื่อวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินของพื้นที่ศึกษา จากข้อมูลข้อมูลสรุปประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2555 เทียบกับปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีเนื้อที่การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่เบ็ดเตล็ด ลดลง โดยมีการเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีเนื้อที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 1.47 หรือ 71,856 ไร่ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 0.08 หรือ 3,695 ไร่

ตาราง 3 ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2555 และ 2559

ประเภทสภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2555	2559	
พื้นที่ป่าไม้	2,890,106	2,819,644	-1.44
พื้นที่เกษตรกรรม	1,563,195	1,635,051	1.47
พื้นที่แหล่งน้ำ	218,901	218,035	-0.02
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	174,993	178,688	0.08
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	51,925	47,702	-0.09

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน และการคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

จังหวัดอุดรธานีมีอาณาเขตติดต่อกับแขวงไชยบุรี ประเทศ สปป.ลาว ทางทิศตะวันออก ตามแนวพรมแดนประมาณ 135 กิโลเมตร มีช่องทางตามแนวชายแดนที่ใช้เป็นช่องทางติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่รถยนต์ผ่านเข้าออกได้อยู่ในเขตอำเภอบ้านโคกและอำเภอน้ำปาดจำนวน 4 ช่องทาง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่งคือ ช่องกุด จุดผ่อนปรน 1 แห่งคือ ช่องห้วยต่าง และช่องประเพณี 2 แห่ง คือ ช่องบ่อเปี้ยหรือช่องมหาราช และช่องห้วยพร้าว โดยในปี 2552 ทางคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยกกระดับช่องกุด ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก เป็นด่านชายแดนสากลและต่อมากระทรวงมหาดไทยประกาศยกกระดับขึ้นเป็นจุดผ่านแดนถาวรถาวร เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ส่งผลให้ในปัจจุบันการเดินทางผ่านแดนเข้าออกสู่ประเทศ สปป.ลาว สามารถทำได้อย่างสะดวก ณ ที่ทำการด่าน ตามระเบียบของกระทรวงการต่างประเทศโดยไม่ต้องขอวีซ่าเข้าประเทศ สปป.ลาว พื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยสถานที่ตั้งของช่องทางการค้าตามแนวชายแดนเป็นดังนี้

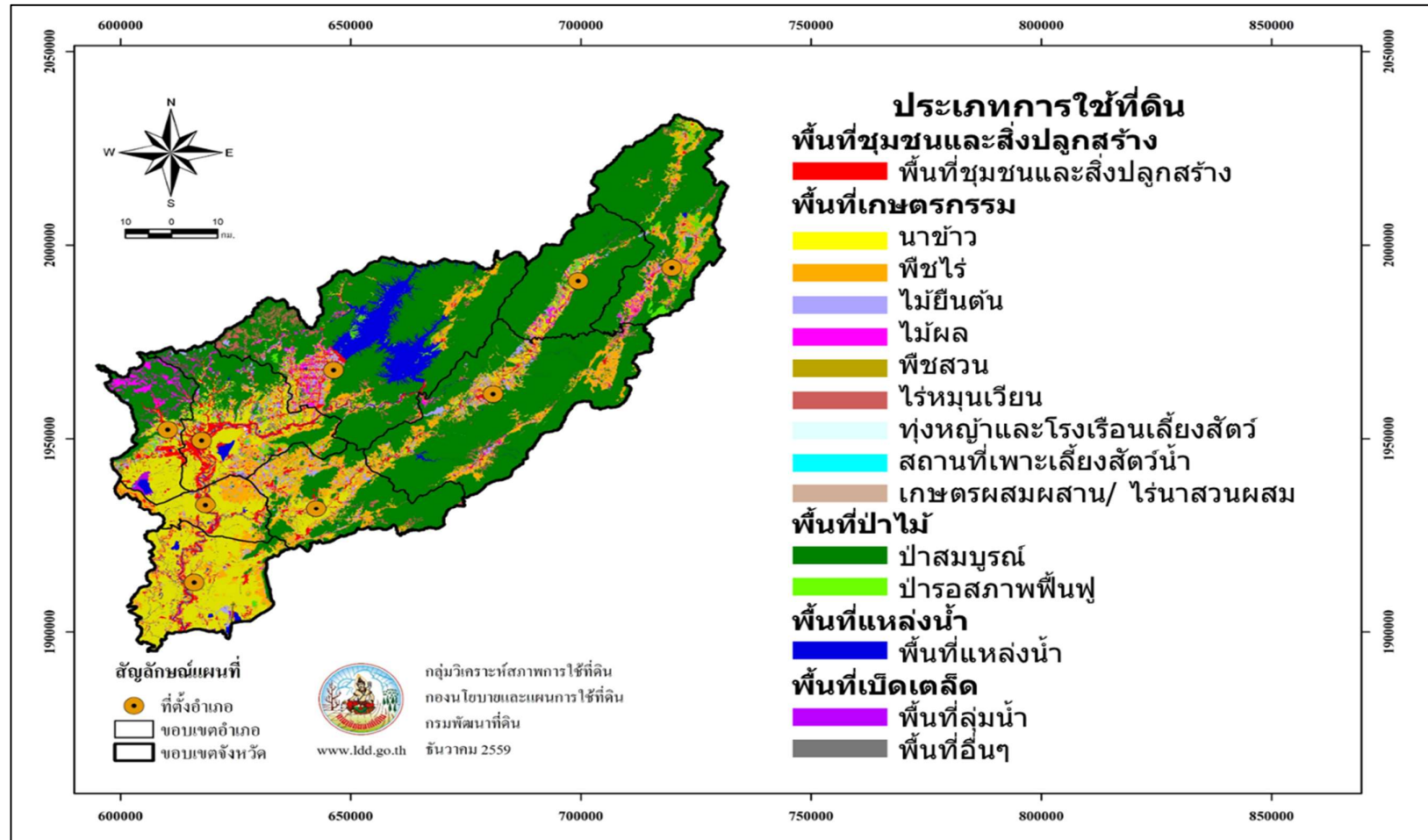
– จุดผ่านแดนถาวรกุด	ด้านตรงข้าม	ด้านผาแก้ว
ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก	ระยะทาง 32 กม.	เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี
– จุดผ่อนปรนการค้าช่องห้วยต่าง	ด้านตรงข้าม	ด้านประเพณีบ้านขอนแก่น
ต.บ้านโคก อ.บ้านโคก	ระยะทาง 40 กม.	เมืองบ่อเตน แขวงไชยบุรี
– จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช	ด้านตรงข้าม	ด้านประเพณีเมืองทุ่งมีไช
ต.บ่อเปี้ย อ.บ้านโคก	ระยะทาง 14 กม.	เมืองทุ่งมีไช แขวงไชยบุรี
– จุดค้าขายประเพณีช่องห้วยพร้าว	ด้านตรงข้าม	ด้านประเพณีบ้านหนองปะจิด
ต.ห้วยมุ่น อ.น้ำปาด	ระยะทาง 30 กม.	เมืองบ่อเตน แขวงไชยบุรี

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถุก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์.

ภาพที่ 10 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ (ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

ภาพที่ 11 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2559 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2559)

3.2 ลักษณะทางประชากร

จากข้อมูลสถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ ของสำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานีโดยความร่วมมือของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 458,197 คน มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลงจากปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 0.67 แบ่งเป็นประชากรชายทั้งหมด 224,945 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด และจำนวนประชากรหญิงทั้งหมด 233,252 คน หรือร้อยละ 51 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด โดยมีจำนวนประชากรมากที่สุด ในอำเภอมือเืองอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ 32.70 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และรองลงมาคืออำเภอฟิชัย อำเภอลับแล อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอตรอน อำเภอทองแสนขัน อำเภอท่าปาก และอำเภอบ้านโคก ตามลำดับ โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเฉลี่ยของจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.25 ต่อปี โดยใช้ปี พ.ศ. 2555 เป็นปีฐานในการคำนวณ แสดงดังตารางที่ 5

จังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่รวมกันทั้งหมด 7,838.6 ตารางกิโลเมตร มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 58 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอมือเืองอุดรธานีมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด 196 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอบ้านโคก ที่มีความหนาแน่นประชากร 14 คนต่อตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่มีขนาดใหญ่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ อีกทั้ง มีจำนวนประชากรเพียง 14,595 คน ประชากรจึงกระจายตัวอยู่ในพื้นที่อย่างไม่หนาแน่นมากนัก เมื่อพิจารณาความหนาแน่นประชากรในเขตเทศบาลบ้านโคก ซึ่งมีพื้นที่ 137.08 ตารางกิโลเมตร (ไม่รวมพื้นที่ป่าไม้) พบว่า ในปี 2559 มีความหนาแน่นประชากร 29 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยมีอัตราความหนาแน่นประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.57 เมื่อเทียบกับปี 2557 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของความหนาแน่นประชากรขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สภาพเศรษฐกิจ จำนวนประชากร จำนวนประชากรแฝง เป็นต้น

ตาราง 4 ความหนาแน่นประชากรรายอำเภอ จังหวัดอุดรธานี ข้อมูลปี พ.ศ. 2559

อำเภอ	ระยะห่างจาก อำเภอ - จังหวัด (กม.)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	ความหนาแน่น ประชากร (คนต่อตารางกิโลเมตร)
เมืองอุดรธานี	-	765.5	149,841	196
ตรอน	22	314.5	34,331	109
ท่าปลา	40	1681.4	43,828	26
น้ำปาด	72	1448.7	36,783	25
ท่าปาก	113	632.7	14,537	23
บ้านโคก	165	1055.9	14,595	14
เทศบาลบ้านโคก	-	137.08*	3,932	29
ฟิชัย	45	736.7	76,666	104
ลับแล	8	448.8	55,410	123
ทองแสนขัน	42	754.4	32,206	43
จังหวัดอุดรธานี		7,838.6	458,197	58

(ที่มา: กรมการปกครองจังหวัดอุดรธานี, และการคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

หมายเหตุ : *ไม่รวมพื้นที่ป่าไม้

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์.

ตาราง 5 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2555 – 2559 (ปีฐาน พ.ศ. 2555)

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
	2555	2556	2557	2558	2559	2556	2557	2558	2559
เมืองอุดรดิตถ์	150,878	150,650	150,341	150,276	149,841	-0.15	-0.21	0.04	0.29
ในเขตเทศบาล	-	-	102,856	102,892	102,619				
นอกเขตเทศบาล			47,485	47,384	47,222				
ตรอน	34,832	34,802	34,733	34,560	34,331	-0.09	0.20	0.50	0.66
ในเขตเทศบาล	-	-	4,037	4,027	3,971				
นอกเขตเทศบาล			30,696	30,533	30,360				
ท่าปลา	48,441	48,374	48,459	43,997	43,828	-0.14	0.18	9.21	0.38
ในเขตเทศบาล	-	-	14,589	14,571	14,463				
นอกเขตเทศบาล			33,870	29,426	29,365				
น้ำปาด	32,598	32,615	32,516	36,906	36,783	0.05	0.30	-13.05	0.33
ในเขตเทศบาล	-	-	3,196	3,124	3,083				
นอกเขตเทศบาล			29,320	33,782	33,700				
ฟากท่า	14,823	14,805	14,726	14,635	14,537	-0.12	0.53	0.62	0.67
ในเขตเทศบาล	-	-	841	817	791				
นอกเขตเทศบาล			13,885	13,818	13,746				
บ้านโคก	14,354	14,413	14,472	14,605	14,595	0.41	0.41	-0.92	0.07
ในเขตเทศบาล	-	-	3,855	3,953	3,932				
นอกเขตเทศบาล			10,617	10,652	10,663				

(ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรดิตถ์ และการคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

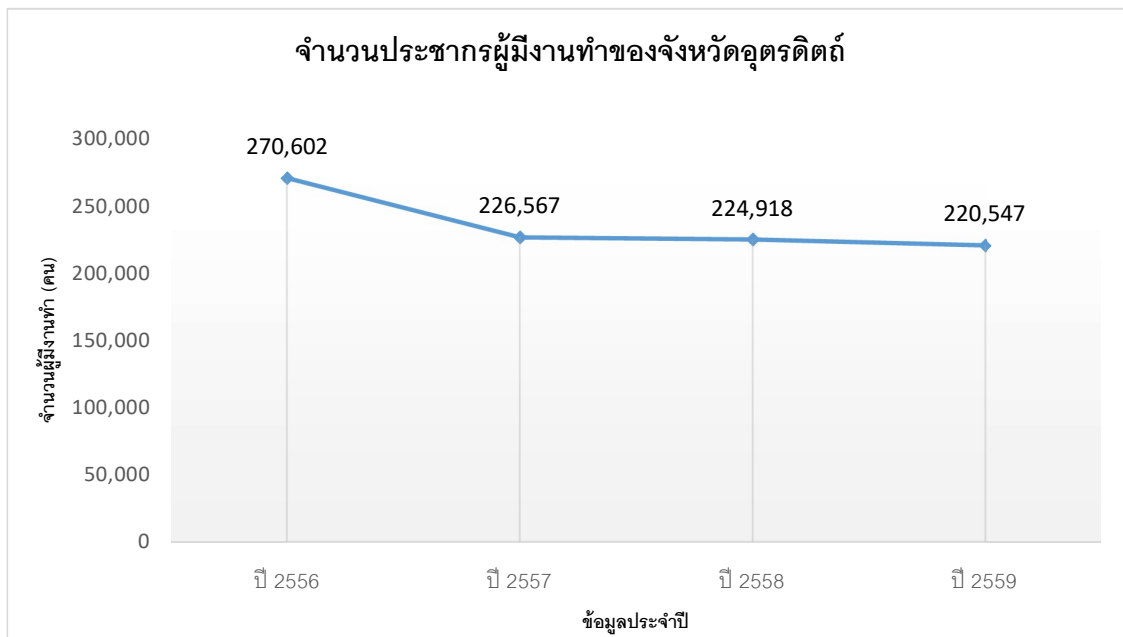
การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์.

ตาราง 5 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2555 – 2559 (ปีฐาน พ.ศ. 2555) (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)			
	2555	2556	2557	2558	2559	2556	2557	2558	2559
พิชัย	76,975	77,044	77,048	76,908	76,666	-0.15	-0.21	0.04	0.29
ในเขตเทศบาล	-	-	-	-	3,294				
นอกเขตเทศบาล					73,372				
ลับแล	55,822	55,808	55,652	55,489	55,410	-0.09	0.20	0.50	0.66
ในเขตเทศบาล	-	-	-	-	18,666				
นอกเขตเทศบาล					36,744				
ทองแสนขัน	32,571	32,484	32,453	32,392	32,206	-0.14	0.18	9.21	0.38
ในเขตเทศบาล	-	-	-	-	4,749				
นอกเขตเทศบาล					27,457				
จังหวัดอุดรดิตถ์	461,294	460,995	460,400	459,768	458,197	0.05	0.30	-13.05	0.33
ในเขตเทศบาล	-	-	-	-	581,559				
นอกเขตเทศบาล					302,629				

(ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรดิตถ์ และการคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

จากข้อมูลประชากรผู้มีงานทำในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า จำนวนประชากรผู้มีงานทำลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนประชากรที่มีงานทำ 270,602 คน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559 ที่จำนวนประชากรที่มีงานทำลดลงจำนวน 50,055 คน หรือลดลงร้อยละ 18.50 อาจเป็นผลมาจากจำนวนประชากรที่ลดลงด้วยเช่นกัน และอาจเป็นผลมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประเทศ ทำให้ดุลการค้าระหว่างประเทศลดลง และอีกหนึ่งสาเหตุมาจากปัญหาภัยแล้ง สภาพอากาศแปรปรวน ส่งผลให้สินค้าทางการเกษตรมีผลผลิตลดน้อยลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออก ผู้ประกอบการในพื้นที่จึงต้องลดจำนวนคนงานตามผลการผลิตที่ลดลง ทำให้จำนวนคนว่างงานเพิ่มมากขึ้น โดยมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 ในไตรมาสที่ 2 พ.ศ. 2560

ภาพที่ 12 กราฟแสดงจำนวนประชากรที่มีงานทำของจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2560.)

ข้อมูลประชากรอำเภอบ้านโคก

สำหรับลักษณะประชากรของพื้นที่ศึกษาหรืออำเภอบ้านโคก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านโคกส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นและภาษาลาวในการสื่อสารพูดคุย โดยสามารถแบ่งลักษณะประชากรได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านโคกตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร กลุ่มผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่อื่น และกลุ่มบุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ รายละเอียดของประชากรแต่ละกลุ่มเป็นดังนี้

กลุ่มที่ 1 : ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านโคกตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร

ประชากรกลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประชากรผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของจำนวนประชากรในพื้นที่ ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 14,491 คน แยกเป็นประชากรชายจำนวน 7,365 คน ประชากรชายจำนวน 7,126 คน

ตาราง 6 จำนวนประชากร และครัวเรือน จำแนกเป็นรายตำบล

ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
บ้านโคก	1,990	1,954	3,944	1,794
ม่วงเจ็ดต้น	1,873	1,842	3,715	1,503
นาชุม	1,672	1,613	3,285	1,335
บ่อเปี้ย	1,830	1,717	3,547	1,493
รวม	7,365	7,126	14,491	6,125

(ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอบ้านโคก และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านโคก, ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2561.)

กลุ่มที่ 2 : ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่อื่น

ประชากรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ได้แก่ บุคคลสัญชาติไทยที่เข้ามาพักอาศัยอยู่ในท้องที่อำเภอบ้านโคกเป็นการชั่วคราว โดยไม่ได้แจ้งย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เช่น ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พ่อค้า หรือนักท่องเที่ยว ฯลฯ

กลุ่มที่ 3 : บุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่

ประชากรกลุ่มที่ 3 ได้แก่ บุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดของการได้รับสัญชาติไทย แสดงดังตารางที่ 7

ตาราง 7 จำนวนบุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่

ลำดับ	ตำบล	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านโคก	13	10	23
	ลาว	13	9	22
	ไม่ได้สัญชาติไทย	-	1	1
2	ม่วงเจ็ดต้น	22	53	75
	ลาว	16	50	66
	ไม่ได้สัญชาติไทย	6	3	9
รวมทั้งสิ้น		88	159	247

(ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอบ้านโคก และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านโคก, ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2561.)

ตาราง 7 จำนวนบุคคลต่างด้าว (สัญชาติลาว) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ (ต่อ)

ลำดับ	ตำบล	ชาย	หญิง	รวม
3	นาชุม	29	56	85
	ลาว	16	53	69
	ไม่ได้สัญชาติไทย	13	3	16
4	บ่อเบี้ย	24	40	64
	ลาว	19	35	54
	ไม่ได้สัญชาติไทย	5	5	10
รวมทั้งสิ้น		88	159	247

(ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอบ้านโคก และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านโคก, ข้อมูล ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2561.)

การคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต และประชากรแฝง

จากข้อมูลการสำรวจข้อมูลประชากรแฝงของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้จำแนกประเภทของประชากรแฝงตามวัตถุประสงค์ของการเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ อาทิเช่น เข้ามาเรียน มาทำงานในจังหวัดอื่นๆ โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้าน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่นั้น โดยอาจมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่น ในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลยก็ได้

ประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาในจังหวัดที่ตัวเองไม่ได้อาศัยอยู่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเข้ามาเรียน หรือทำงาน

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรในจังหวัดอุดรธานีจากสถิติประชากรศาสตร์ประชากรและเคหะ รายงานสถิติจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2560 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ จากการสำรวจของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2555 – 2559) มีจำนวนประชากรลดลง 3,097 คน อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.25 ต่อปี จากข้อมูลปี พ.ศ. 2559 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวนประชากรทั้งหมด 458,197 คน โดยแบ่งเป็นประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์จำนวน 454,024 คน คิดเป็นร้อยละ 99.09 ของประชากรทั้งหมด และประชากรที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางหรือทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน และผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า) ผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่แต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์ในจังหวัดที่อาศัยอยู่จะเป็นประชากรแฝง ดังนั้นประชากรแฝงในจังหวัดอุดรธานีมีจำนวน 4,173 คน คิดเป็นร้อยละ 0.91 เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรตามทะเบียนราษฎร์และประชากรแฝง พบว่า มีจำนวนประชากรแฝงอยู่ร้อยละ 0.92 ของประชากรตามทะเบียนราษฎร์

ใช้วิธีการวิเคราะห์เพื่อหาจำนวนประชากรแฝงวิธีการเดียวกับการวิเคราะห์ประชากรแฝงระดับจังหวัด สำหรับอำเภอบ้านโคกมีจำนวนประชากร 14,595 คน คิดเป็นร้อยละ 99.09 ของจำนวนประชากรในอำเภอบ้านโคกทั้งหมด โดยในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2555 – 2559) มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 241 คน อัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.93 ต่อปี และมีจำนวนประชากรแฝง 737 คน หรือร้อยละ 5.05 เมื่อเทียบสัดส่วนของประชากรตามทะเบียนราษฎรและประชากรแฝง พบว่า มีจำนวนประชากรแฝงอยู่ร้อยละ 5.34 ของประชากรตามทะเบียนราษฎร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรอาจเป็นผลเนื่องมาจากการปัจจัยด้านต่างๆ อาทิเช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม อัตราการเกิด การตาย การย้ายเข้า - ย้ายออก ปัจจัยทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จากข้อมูลอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอและข้อมูลสัดส่วนประชากรแฝงจังหวัดอุดรธานี สามารถนำไปสู่การคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนนโยบาย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขภาค สาธารณูปการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

การคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตจะนำข้อมูลในอดีตมาใช้ในการพยากรณ์ โดยจะใช้การพยากรณ์วิธีต่อเนื่อง (Exponential Method) ซึ่งใช้ข้อมูลในการพยากรณ์น้อย สามารถใช้ข้อมูลย้อนหลังเพียงคาบเวลาเดียวได้และมีความเที่ยงตรงสูง เป็นการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับการวางแผนนโยบายเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม คำนวณโดยใช้สมการ ดังนี้

$$P_t = P_0 e^{rn}$$

โดยที่	P_t	หมายถึง	จำนวนประชากรในช่วงหลังของเวลาที่ศึกษา
	P_0	หมายถึง	จำนวนประชากรในช่วงแรกของเวลาที่ศึกษา
	r	หมายถึง	อัตราการเพิ่มประชากรต่อปี
	n	หมายถึง	ช่วงเวลาของการศึกษา

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรย้อนหลังของจังหวัดอุดรธานีจะพบว่าจำนวนประชากรรวมทั้งจังหวัดมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.25 และอำเภอบ้านโคกมีอัตราการการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.93 การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรอาจเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้น-ลดลง ของจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรและประชากรแฝงที่เกิดจากการโยกย้ายเพื่อทำงานหรือไปศึกษานอกพื้นที่ จากแผนพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) ของพื้นที่ศึกษาซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และรายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดอุดรธานี ปี 2561 ซึ่งคาดว่าจะเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.30 เป็นผลจากการขยายตัวของภาคการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร ภาคการค้า และภาคการท่องเที่ยว (สำนักงานคลังจังหวัดอุดรธานี, 2561) สามารถสรุปข้อมูลการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตทุกช่วง 10 ปี โดยใช้ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎรและข้อมูลประชากรแฝง ปี พ.ศ. 2559 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8

ตาราง 8 การคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต พ.ศ. 2559 – 2589

อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	จังหวัดอุตรดิตถ์			อำเภอบ้านโคก		
	ประชากรตาม ทะเบียนฯ (คน)	ประชากร แฝง (คน)	ประชากรรวม (คน)	ประชากรตาม ทะเบียนฯ (คน)	ประชากร แฝง (คน)	ประชากร รวม (คน)
	-0.25	4.30		0.93	4.3	
ปี พ.ศ.						
2559	454,024	4,173	458,197	13,858	737	14,595
2569	442,814	4,356	447,170	13,987	769	14,757
2579	431,881	4,548	436,429	14,000	803	14,804
2589	421,218	4,748	425,965	14,014	838	14,852

(ที่มา: จากการวิเคราะห์และคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

3.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

จังหวัดอุตรดิตถ์จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ประกอบด้วยจังหวัดอุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย และตาก) ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดอุตรดิตถ์มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี (Gross Povincial Product at Current Market Prices: GPP) เท่ากับ 31,059 ล้านบาท และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (GPP per capita) 71,365 บาท อยู่ในอันดับที่ 4 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 อันดับที่ 12 ของภาคเหนือ และอันดับที่ 54 ของประเทศ โครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดคือภาคการเกษตร มีมูลค่าการผลิต 8,447 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด รองลงมาคือภาคนอกเกษตรสาขาสีเขียวเกษตรกรรม มีมูลค่าการผลิต 4,145 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีมูลค่าการผลิต 3,552 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.44 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด และภาคนอกเกษตรอื่นๆ ที่เหลือ มีสัดส่วนร้อยละ 48.01 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด จากข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรแยกตามอำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2560 รายได้เฉลี่ยประชากรมากที่สุดอยู่ที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ 85,304 บาท/คน/ปี รองลงมาได้แก่ อำเภอพิชัย ลำปาง พากทำ น้ำปาด ตรอน บ้านโคก ทองแสนขัน และท่าปลา ตามลำดับ โดยอำเภอท่าปลามีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดที่ร้อยละ 6.57 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 9 และตารางที่ 10

ตาราง 9 รายได้เฉลี่ยประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท/คน/ปี)					อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)
	2556	2557	2558	2559	2560	
กาญจนบุรี	65,708	70,798	73,322	75,508	77,077	2.53
ตาก	56,444	61,626	67,223	69,512	71,675	3.26

(ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

ตาราง 9 รายได้เฉลี่ยต่อคนของประเทศไทย พ.ศ. 2556 – 2560 (ต่อ)

จังหวัด		รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท/คน/ปี)					อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)
		2556	2557	2558	2559	2560	
หนองคาย		58,835	70,051	73,539	74,894	75,031	1.01
น่าน		57,528	63,911	67,170	69,913	74,242	5.13
เลย		61,946	72,857	77,220	80,681	78,031	0.52
ชลบุรี		84,804	114,729	121,065	127,429	138,409	6.92
ประจวบคีรีขันธ์		74,878	82,931	88,079	94,337	98,383	5.69
ระนอง		76,114	78,326	76,149	77,913	85,301	5.84
อุตรดิตถ์	เมืองอุตรดิตถ์	70,007	77,172	86,878	89,195	85,304	4.11
	ตรอน	82,464	81,623	77,224	78,304	64,995	4.22
	ท่าปลา	49,428	53,411	53,073	59,227	60,277	6.57
	น้ำปาด	55,136	64,593	67,096	68,666	65,945	1.03
	ฟากท่า	55,173	62,677	68,232	70,397	70,613	1.73
	บ้านโคก	56,609	58,164	71,933	72,754	63,842	1.14
	พิชัย	87,473	90,675	84,182	79,427	78,673	3.15
	ลับแล	63,316	77,115	82,639	81,822	77,943	4.24
ทองแสนขัน		61,997	67,014	71,941	66,810	63,692	0.89
แม่ฮ่องสอน		42,740	46,594	50,996	55,877	61,081	9.44
เชียงใหม่		64,737	75,045	74,257	77,505	82,313	5.28
ลำพูน		66,721	72,593	78,120	76,693	79,038	0.59
เชียงราย		60,491	71,844	71,258	73,373	72,062	0.56
ลำปาง		55,905	72,904	77,950	76,753	77,231	0.62
พะเยา		55,563	64,263	69,131	68,165	67,382	2.45
แพร่		61,457	74,392	72,279	74,960	72,485	0.14
สุโขทัย		69,193	78,245	76,059	75,279	74,448	0.65
กำแพงเพชร		79,265	85,816	87,684	81,993	77,657	1.13
พิษณุโลก		72,420	81,479	82,565	81,724	79,488	2.16
พิจิตร		76,767	81,459	79,335	78,481	77,306	2.27
นครสวรรค์		79,116	82,824	84,871	82,924	79,781	1.51
เพชรบูรณ์		64,353	72,626	74,680	75,790	74,972	0.2
ลพบุรี		77,348	86,156	88,629	91,336	92,541	2.18
สิงห์บุรี		77,184	94,594	85,548	85,814	86,300	0.44
ชัยนาท		83,363	89,799	85,627	84,545	79,653	1.59
อุทัยธานี		72,599	78,723	78,168	79,400	80,645	1.57
ราชบุรี		68,101	78,214	78,289	82,492	86,675	5.22

(ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

ตาราง 9 รายได้เฉลี่ยต่อคนของประเทศไทย พ.ศ. 2556 – 2560 (ต่อ)

จังหวัด	รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท/คน/ปี)					อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)
	2556	2557	2558	2559	2560	
สุพรรณบุรี	71,093	81,218	84,127	85,514	80,707	0.66
เพชรบุรี	67,191	80,193	79,847	82,945	85,545	3.51
ชุมพร	77,376	87,439	85,390	83,015	94,426	5.16
อ่างทอง	76,412	78,419	80,599	83,087	81,117	0.32
อยุธยา	74,350	87,870	88,663	91,446	98,562	5.43
ปทุมธานี	148,049	132,288	145,077	134,305	133,462	0.29
นนทบุรี	117,049	154,099	135,201	136,111	148,083	4.66
นครปฐม	81,795	91,567	91,621	94,466	94,338	1.47
สมุทรสาคร	78,427	94,073	108,283	101,627	109,142	0.4
สมุทรสงคราม	64,573	72,485	70,129	82,798	91,235	8.06
กรุงเทพฯ	105,304	120,067	123,788	123,164	129,185	2.16
สมุทรปราการ	101,200	128,309	138,759	149,310	160,898	7.68
ฉะเชิงเทรา	69,943	78,472	81,612	90,912	101,762	11.66
ระยอง	77,991	94,754	108,152	113,559	130,594	9.89
นครนายก	73,893	80,500	82,014	83,794	90,721	5.17
ปราจีนบุรี	66,444	82,084	83,815	81,293	84,958	0.68
สระบุรี	80,950	95,870	98,545	100,345	105,654	3.54
นครราชสีมา	65,101	78,054	81,204	83,618	87,049	3.54
ชัยภูมิ	58,410	64,641	67,001	69,733	68,620	1.2
ขอนแก่น	56,655	65,066	69,940	72,098	73,739	2.68
อุดรธานี	55,228	77,819	83,800	77,146	79,427	0.64
หนองบัวลำพู	53,632	63,222	69,584	68,459	73,232	2.59

(ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

ตาราง 10 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 – 2558

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2554	2555	2556	2557	2558	
					มูลค่าการผลิต	สัดส่วน/GPP
ภาคเกษตร	9,402	13,586	13,811	11,561	8,447	27.20
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	9,193	13,369	13,572	11,325	8,197	26.39
การประมง	209	217	239	236	250	0.80

(ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลบัญชีประชาชาติ สำนักงานสถิติจังหวัด, 2560.) ตาราง 10 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 – 2558 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2554	2555	2556	2557	2558	
					มูลค่าการผลิต	สัดส่วน/GPP
ภาคนอกเกษตร	21,211	24,296	24,537	23,792	22,612	72.80
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	309	311	335	354	246	0.79
อุตสาหกรรม	5,553	5,782	5,689	5,465	4,145	13.35
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	706	767	829	867	921	2.97
การก่อสร้าง	1,300	1,733	1,688	1,651	1,599	5.15
การขายส่ง การขายปลีก การ	3,011	3,994	3,872	3,728	3,552	11.44
ซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของ						
ใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน						
โรงแรมและภัตตาคาร	37	45	47	51	63	0.20
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการ	699	734	718	699	734	2.36
คมนาคม						
ตัวกลางทางการเงิน	1,520	1,780	2,092	2,400	2,680	8.63
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้	1,381	1,478	1,818	1,427	1,508	4.86
เช่าและบริการทางธุรกิจ						
ภาคนอกเกษตร						
การบริหารราชการและการป้องกัน	2,589	3,354	3,051	2,408	2,382	7.67
ประเทศรวมทั้งการประกันสังคมภาค						
บังคับ						
การศึกษา	3,056	3,111	3,113	3,355	3,292	10.60
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	704	797	863	966	1,057	3.40
การให้บริการชุมชนสังคมและบริการ	271	308	327	327	332	1.07
ส่วนบุคคลอื่นๆ						
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	75	102	95	94	101	0.33
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	30,613	37,882	38,348	35,353	31,059	100
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	69,900	86,586	87,771	80,996	71,365	-
ประชากร (1,000 คน)	438	438	437	436	435	-

(ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลบัญชีประชาชาติ สำนักงานสถิติจังหวัด, 2560.)ภาคการเกษตรกรรม

การผลิตภาคการเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจหลักของจังหวัดอุดรธานี โดยสร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงาน และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ในปี พ.ศ. 2558 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในทางการเกษตร

ถึงร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ประเภทของการใช้ที่ดินทางการเกษตรที่มีเนื้อที่มากที่สุดคือ ที่นา จำนวน 680,929 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55 ของที่ดินใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รองลงมาคือ ที่พืชไร่ ที่ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น ที่สวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ และที่อื่นๆ ตามลำดับ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง พืชยืนผล/ถั่วลิสงแล ลางสาด โดยเป็นพื้นที่ปลูกยางสาดมากที่สุดในประเทศไทย จากข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นของสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านโคก พบว่า ประชากรใน อำเภอบ้านโคกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก อาทิเช่น ทำไร่ข้าวโพด ทำนา ทำสวนผลไม้ มัน สำปะหลัง เป็นต้น โดยมีพื้นที่พื้นที่การปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นร้อยละ 5 ของที่ดินใช้ประโยชน์ทาง การเกษตรทั้งหมดของจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคและจำหน่ายภายในประเทศ ผลผลิตที่ได้ จากการทำการเกษตร อาทิเช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลไม้ตามฤดูกาล มะขามหวาน ลำไย สับปะรด เงาะ จะ จำหน่ายสู่ตลาดภายในและภายนอกชุมชน โดยบางส่วนถูกแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าเครื่องแต่ง กาย ประเภทเครื่องดื่ม และประเภทเครื่องใช้ ประดับตกแต่ง เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 11

ตาราง 11 ข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นของสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี

ลำดับ	ชนิดพืช	บ้านโคก		นาขุม		ม่วงเจ็ดต้น		บ่อเบี้ย		รวม	
		ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	539	8,639	563	7,216	673	18,820	514	7,324	2,289	41,999
2	ข้าวนาปี	177	978	307	1,248	250	950	343	2,118	1,077	5,294
3	ข้าวไร่นาปี	5	52	1	0.25	4	10	9	70	19	133
4	มะม่วงหิมพานต์	13	119	0	0	10	115	9	55	32	288
5	ยางพารา	138	1,172	51	928	97	1,285	154	1,968	394	4,067
6	เงาะ	25	54	6	18	13	62	20	18	64	152
7	กล้วยน้ำว้า	12	6	3	2	13	32	13	11	41	51
8	มะขาม	339	2,511	361	2,504	63	291	11	51	774	5,357
9	ลำไย	82	283	73	251	57	157	56	112	268	803
10	มะนาว	4	10	0	0	0	0	0	0	4	10
11	แก้วมังกร	1	1	2	4	1	0.25	0	0	4	5
12	มะม่วง	10	9	-	-	-	-	-	-	10	9
13	ถั่วเขียวผิวดำ	-	-	-	-	1	4	-	-	1	4
14	สับปะรด	95	419	52	230	4	30	11	32	162	711
15	มันสำปะหลังโรงงาน	2	42	33	493	19	247	-	-	54	783
16	ถั่วเขียวผิวก้อน	1	4	0	0	0	0	0	0.00	1	4
17	ไม้สัก	77	552	74	518	92	657	39	186	282	1,913
18	หญ้าเลี้ยงสัตว์	-	-	7	71	-	-	-	-	7	71
19	ชิง	1	14	-	-	-	-	-	-	1	14
20	ลองกอง	-	-	1	1	-	-	1	4	2	5

(ที่มา: ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561.)

ภาคอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดอุดรธานีเป็นลักษณะของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม การผลิตน้ำตาลจากอ้อยเป็นหลัก จากข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตามกลุ่มอุตสาหกรรม โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรมช่วงก่อนการยกระดับจุดผ่านแดนถาวรถาวร (19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556) กับช่วงเวลา ณ ปัจจุบัน (พฤษภาคม พ.ศ. 2556 - ตุลาคม พ.ศ. 2561) จำนวนโรงงานเพิ่มขึ้น 103 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 50.49 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดในจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง ในส่วนของอำเภอบ้านโคกมีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้น 5 โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นโรงงานสีเมล็ดข้าวโพด ลำเลียงและเก็บรักษา ซึ่งมีกำลังผลิตรวม 21,600 ตันต่อปี กลุ่มอุตสาหกรรมเกิดใหม่ในจังหวัด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรและเครื่องกลจำนวน 2 โรงงาน เงินลงทุน 1.7 ล้านบาท และยังพบว่ามีมีการย้ายฐานการผลิตของโรงงานน้ำตาลจำนวน 1 แห่ง ซึ่งจะสามารถสรุปจำนวนโรงงาน เงินลงทุน และคนงาน ดังนี้

ตาราง 12 ข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี

ข้อมูล	จำนวน (19 พ.ค. 56)	จำนวน (9 ต.ค. 61)	การ เปลี่ยนแปลง	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
โรงงานจำพวก 3 (โรงงาน)	204	307	13	33.55
แรงม้าประกอบ (แรงม้า)	2,387,063	2,589,908	202,845	7.83
เงินทุนที่ดิน (ล้านบาท)	392.56	537.75	145.19	27.00
เงินทุนอาคาร (ล้านบาท)	2,530.41	2,913.75	383.34	13.16
เงินทุนเครื่องจักร (ล้านบาท)	2,853.10	4,399.55	1,546.45	35.15
เงินทุนหมุนเวียน (ล้านบาท)	2,324.40	2,626.62	302.22	11.51
เงินทุน (ล้านบาท)	8,100.47	10,477.67	2,377.20	22.69
คนงาน (คน)	4,894	5,695	801	14.06

(ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2561.)

การส่งเสริมการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดอุดรธานี มีกลุ่มเป้าหมายมุ่งเน้นไปที่สถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อุตสาหกรรมการแปรรูปการเกษตรที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 200 ล้านบาท โดยจะทำการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีศักยภาพให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในภูมิภาค (OPOAL 4.0) ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาและยกระดับสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ให้มีความเข้มแข็งและมีความสามารถในการแข่งขันได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในโครงการได้กำหนดแผนงานจำนวน 7 แผนงาน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

ตาราง 13 ผลผลิตและตัวชี้วัดโครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในภูมิภาค (OPOAL 4.0) ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี พ.ศ. 2550 - 2559

แผนงาน	ตัวชี้วัด	จำนวนโรงงานที่เข้าร่วม (โรงงาน)
การบริหารจัดการโลจิสติกส์	สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	3
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต หรือลดความสูญเสียหรือลดต้นทุนให้กับสถานประกอบการได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของแต่ละประเด็นปัญหาที่เลือกขึ้นมาแก้ไขปรับปรุง	6
การปรับปรุงคุณภาพและพัฒนางาน	สร้างระบบการเก็บข้อมูลกระบวนการผลิตและควบคุมคุณภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถติดตามกระบวนการทำงานและแก้ไขปัญหาได้	7
การลดต้นทุนพลังงาน	สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนพลังงานได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	7
การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์/ระบบมาตรฐานสากล	สถานประกอบการได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์หรือการรับรองมาตรฐานอย่างน้อย 1 ระบบ หรือได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ หรือการรับรองมาตรฐานอย่างน้อย 1 ระบบ	4
กลยุทธ์ขับเคลื่อนการตลาด	- สถานประกอบการมีแผนกลยุทธ์ทางการตลาด - สถานประกอบการมีการนำแผนการปฏิบัติงานทางการตลาด 1 แผนงาน มาปฏิบัติงานจริง	2
การบริหารจัดการด้านการเงิน	- สถานประกอบการมีแผนทางการเงิน และระบบบริหารจัดการทางการเงิน - สถานประกอบการมีการนำแผนการปฏิบัติงานทางการตลาด 1 แผนงาน มาปฏิบัติงานจริง	1

(ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2561.) จังหวัดอุดรธานียังมีความได้เปรียบเชิงพื้นที่ โดยมีจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ที่เป็นด่านชายแดนเชื่อมต่อโครงข่ายคมนาคมเชื่อมต่อการเดินทางไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน โดย “ภูคู้” ได้รับการประกาศให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย - สปป.ลาว ที่เชื่อมต่อกับแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว เป็นลำดับที่ 3 ต่อจากด่านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และด่านสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง หรือด่านพรมแดนบ้านนากระเซิง อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย จุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีเส้นทางเชื่อมต่อประเทศไทย - แขวงไซยะบูลี - หลวงพระบาง สปป.ลาว - มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ที่สะดวกสั้นที่สุดเมื่อเทียบกับจุดผ่านแดนถาวรอื่นๆ ของประเทศไทย จากจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ถึงหลวงพระบาง มีระยะทางประมาณ 310 กิโลเมตร โดยเชื่อมโยงผ่านทางหลวงหมายเลข 4 ไปยังทางหลวงหมายเลข 13

(R13) ซึ่งเป็นทางหลวงสายหลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของ สปป.ลาว เชื่อมต่อนครหลวงเวียงจันทน์ - ไปจนถึงตอนเหนือของบ้านบ่อเต็น เมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา สปป.ลาว ตั้งอยู่บริเวณชายแดน ประเทศลาวกับประเทศจีนบริเวณมณฑลยูนนาน นอกจากนี้ในอนาคตอันใกล้จะเกิดเส้นทางการคมนาคม ทางรางในรูปแบบของรถไฟความเร็วสูง ซึ่งโครงการมีแผนจะแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2563 โดย ประเทศจีนได้ลงทุนสร้างรถไฟความเร็วสูงจากคุนหมิง - สิงคโปร์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย One Belt, One Road ของนายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน มีเส้นทางรถไฟผ่าน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศ จีน สปป.ลาว ประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ครอบคลุมระยะทางทั้งหมดประมาณ 3,000 กิโลเมตร ซึ่ง โครงการรถไฟในช่วงลาว-จีน จะผ่านทาง สปป.ลาว ไปสิ้นสุดที่ จังหวัดหนองคาย ประเทศไทย โดยหนึ่งใน สถานีใหญ่ของรถไฟความเร็วสูงสายนี้คือ หลวงพระบาง ซึ่งมีพิธีเปิดโครงการก่อสร้างอย่างเป็นทางการ ณ จุด ก่อสร้างบ้านพอนไซ แขวงหลวงพระบาง เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2559 ดังนั้นถ้าโครงการรถไฟความเร็วสูงสาย นี้เสร็จเรียบร้อย โอกาสที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย โดยผ่านเข้า- ออกทางจุดผ่านแดนถาวรภูมู่จะมีมากขึ้น สำหรับจุดผ่านแดนถาวรภูมู่และพื้นที่อำเภอบ้านโคก เป็นพื้นที่ที่มี ภูเขาสูง มีทิวเขาสลับซับซ้อน มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กลุ่มผู้นำ ชุมชนในพื้นที่ได้มีแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิเช่น ภูทุ้งแร่ ภูแลลาว ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว แห่งใหม่ ดำเนินการโครงการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาสถานที่ ที่พัก และร้านอาหาร ไว้คอยอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว ในอนาคต

จากข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดอุดรธานีในปี 2560 พบว่า เศรษฐกิจจังหวัดมีการขยายตัว เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการขยายตัวของตัวชี้วัดเศรษฐกิจด้านการผลิต ทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ GPP มีสัดส่วนร้อยละ 29.0, 10.6 และ 1.4 ตามลำดับ รวมถึงการค้าชายแดนที่ขยายตัวร้อยละ 13.3 ส่งผลให้อัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 ทั้งนี้ สำนักงานคลังจังหวัดอุดรธานีคาดว่าจะเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.30 หรือในช่วงร้อยละ 3.8 – 4.8 ในปี 2562 เนื่องมาจากการขยายตัวของภาคเกษตร ซึ่งคาดว่าจะมีพื้นที่ เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาทิเช่น ข้าว อ้อย ข้าวโพด เพิ่มขึ้น เกษตรกรมีแรงจูงใจจากราคาพืชผลทาง การเกษตรที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรคาดว่าจะขยายตัว ตามผลผลิตทางการเกษตร ภาคการค้าส่งค้าปลีกจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากผลของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ และจากการขยายตัวของภาคก่อสร้าง

คณะวิจัยได้ทำการวิเคราะห์และคาดการณ์รายได้เฉลี่ยประชากรเพื่อศึกษาแนวโน้มอัตราการเติบโต ทางเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษา ในอนาคตทุกช่วง 10 ปี โดยกำหนดให้ปี 2559 เป็นปีฐานในการคำนวณและได้ แบ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยประชากรออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับกลาง และ ระดับสูง ซึ่งพบว่า รายได้เฉลี่ยประชากรของพื้นที่ศึกษาในปี 2569 ภายใต้อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้เฉลี่ย ระดับสูง มีค่าใกล้เคียงกับรายได้เฉลี่ยประชากรของพื้นที่อำเภอเมืองในปีฐานมากที่สุดคือ 2,989 บาท/คน/ปี รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี.

ตาราง 14 รายได้เฉลี่ยประชากร ปี พ.ศ. 2556 - 2589

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท/คน/ปี)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท/คน/ปี)								
	2556	2557	2558	2559	2557	2558	2559	2569			2579			2589		
								ต่ำ	กลาง	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง
เมืองอุดรธานี	70,007	77,172	86,878	89,195	10.23	12.58	2.67	91,609	98,803	101,152	94,087	109,445	114,712	96,633	121,234	130,090
ดงเจน	82,464	81,623	77,224	78,304	-1.02	-5.39	1.40	74,195	77,509	79,408	70,302	76,723	80,527	66,613	75,944	81,663
ท่าปลา	49,428	53,411	53,073	59,227	8.06	-0.63	11.60	58,855	64,198	66,512	58,485	69,587	74,692	58,118	75,428	83,879
น้ำปาด	55,136	64,593	67,096	68,666	17.15	3.88	2.34	70,292	71,383	81,512	71,956	74,207	96,762	73,660	77,142	114,865
พากทำ	55,173	62,677	68,232	70,397	13.60	8.86	3.17	72,664	76,919	80,653	75,005	84,045	92,402	77,420	91,831	105,864
บ้านโคก	56,609	58,164	71,933	72,754	2.75	23.67	1.14	73,588	74,782	92,184	74,432	76,868	116,802	75,285	79,011	147,996
พิชัย	87,473	90,675	84,182	79,427	3.66	-7.16	-5.65	73,939	75,064	82,388	68,830	70,940	85,459	64,074	67,043	88,645
ลับแล	63,316	77,115	82,639	81,822	21.79	7.16	-0.99	81,016	87,895	101,743	80,218	94,419	126,513	79,428	101,428	157,314
ทองแสนขัน	61,997	67,014	71,941	66,810	8.09	7.35	-7.13	62,212	71,906	72,440	57,931	77,390	78,544	53,944	83,292	85,162

(ที่มา: จากการวิเคราะห์และคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561.)

3.4 ระบบคมนาคม

การคมนาคมทางถนน ทั่วไปมีลักษณะเป็นถนน 2 ช่องทางจราจร และถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดเป็นถนน 4 ช่องทางจราจร มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ขนาดมาตรฐาน ทั้งหมด 42 แห่ง และมีสถานีบริการก๊าซ NGV 2 แห่ง และจังหวัดอุดรธานีมีจุดขนส่งสินค้าทางรางที่สำคัญนั้นคือสถานีรถไฟศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรธานีมีรูปแบบการขนส่งหลัก 2 รูปแบบ (คุชฎี บุญธรรม, 2556.) ได้แก่

รูปแบบการขนส่งทางราง

จังหวัดอุดรธานีมีระบบการขนส่งทางรางที่รองรับทั้งการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร โดยมีจุดให้บริการหลัก ได้แก่ สถานีรถไฟศิลาอาสน์ และสถานีรถไฟอุดรธานี

รูปแบบการขนส่งทางถนน

เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางและการขนส่งสินค้า ผ่านจุดผ่านแดนถาวร เริ่มต้นจากอำเภอมืองจังหวัดอุดรธานีไปยังด่านภูมิจึงไปยังแขวงไซยะบูลี โดยเริ่มต้นจากถนนสายหลักทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 สามารถแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 จากอำเภอมืองอุดรธานี ถึง ด่านภูมิจึง แบ่งได้ 2 เส้นทาง

- ใช้เส้นทางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1045 จากทางแยกวังสีสุไปทาง อ.ท่าปลา ผ่านเขื่อนสิริกิติ์ อ.น้ำปาด อ.ฟากท่า อ.บ้านโคก ระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร ลักษณะเป็นทางลาดยาง 2 ช่องทาง ส่วนใหญ่เป็นทางโค้งขึ้นไปตามภูเขา ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง
- ใช้เส้นทางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1047 จากทางแยกป่าขุ่น ผ่านอ.ทองแสนขัน อ.น้ำปาด อ.ฟากท่า อ.บ้านโคก ระยะทางประมาณ 165 กิโลเมตร ลักษณะเป็นทางลาดยาง 2 ช่องทาง เป็นทางราบและทางโค้งขึ้นไปตามภูเขา ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง ในการเดินทางช่วง อ.ฟากท่า ถึง ด่านภูมิจึง มีทางโค้งและลาดชันเป็นพิเศษ

ช่วงที่ 2 จากด่านภูมิจึง ถึง สปป.ลาว ระยะทาง 50 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง 2 ช่องทาง เป็นทางโค้งแต่ไม่ลาดชัน ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 40 นาที

ช่วงที่ 3 จากเมืองปากลาย ถึง แขวงไซยะบูลี มีระยะทาง 154 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง 2 ช่องทาง และเป็นทางโค้งที่มีความลาดชันมาก ตามสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง และเส้นทางนี้สามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองหลวงพระบางได้ แขวงไซยะบูลีลักษณะเป็นเมืองใหญ่ พอๆกับหลวงพระบาง ถนนส่วนใหญ่เป็น 2 ช่องทางจราจร และบางช่วงเป็น 4 ช่องทางจราจร

3.5 การท่องเที่ยว

จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นจังหวัดที่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์ นั่นคือ เขื่อนสิริกิติ์ และมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำปาด และคลองตรอน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และธรรมชาติจำนวนมาก อาทิเช่น วัดพระแท่นศิลาอาสน์ อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว วัดพระยืนพุทธบาทยุคล บ่อเหล็กน้ำพี้ เขื่อนสิริกิติ์ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก อุทยานแห่งชาติสักใหญ่ วนอุทยานถ้ำจัน ภูเมี่ยง เป็นต้น จังหวัดอุตรดิตถ์รวมถึงอำเภอบ้านโคกมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำนวน 1,018,205 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยว 733,392 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ 284,813 คน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 1,977 ล้านบาท เมื่อพิจารณาสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 กว่า 148,806 คน มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.5 (ปีฐาน = พ.ศ. 2557) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

ตาราง 15 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ ปี 2557 - 2559

รายการ	2557	2558	2559	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
				2558	2559
จำนวนห้องพัก	1,721	1,762	2,840	2.4	61.2
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	84,214	852,441	1,018,205	8.7	19.4
ชาวไทย	77,332	844,971	1,009,778	8.7	19.5
ชาวต่างประเทศ	6,882	7,470	8,427	8.5	12.8
จำนวนนักท่องเที่ยว	550,640	584,586	733,392	6.2	25.5
ชาวไทย	547,589	581,357	729,469	6.2	25.5
ชาวต่างประเทศ	3,051	3,229	3,923	5.8	21.5
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ	233,574	267,855	284,813	14.7	6.3
ชาวไทย	229,743	263,614	280,309	14.7	6.3
ชาวต่างประเทศ	3,831	4,241	4,504	-0.2	6.2
รายได้จากการท่องเที่ยว	1,348	1,551	1,977	15.2	27.4
ชาวไทย	1,338	1,540	1,963	15.2	27.4
ชาวต่างประเทศ	10	11	14	15.2	23.5

(ที่มา: กรมการท่องเที่ยว และสำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2561.)

นอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแล้ว ภายในพื้นที่ยังมีที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก ไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวนห้องพัก 2,840 ห้อง สามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 2,073,200 คนต่อปี เมื่อเทียบกับปริมาณนักท่องเที่ยวในปัจจุบันถือว่ามีที่พักให้บริการเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ได้จากสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางต่างๆ อาทิเช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี การท่องเที่ยวและกีฬา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเมืองลับแล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีตำรวจท่องเที่ยวประจำอยู่ในพื้นที่ 15 สถานี ซึ่งมีภารกิจในการอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

สำหรับพื้นที่อำเภอบ้านโคก เป็นพื้นที่ที่มีภูเขาสูง มีทิวเขาสลับซับซ้อน แมกไม้ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ หนาวอากาศจะหนาวมาก บางปีอุณหภูมิต่ำถึง 10 องศาเซลเซียส ซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยวมาก มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ จุดค้าขายชายแดนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรลาว มีสินค้าหลากหลายชนิด เช่น ผลผลิตทางการเกษตร และสินค้านำเข้าของลาวที่มาจากประเทศจีน เวียดนาม ในเขตอำเภอบ้านโคกมีสถานที่ให้บริการห้องพักในลักษณะของรีสอร์ทจำนวน 12 แห่ง มีห้องพักประมาณ 48 ห้อง สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 35,040 คน ภายใต้การพัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่ได้มีแนวคิดในการจัดทำที่พักแบบโฮมสเตย์ซึ่งจะส่งผลให้มีจำนวนที่พักเพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านโคกมีหลายแห่ง อาทิเช่น

จุดค้าขายประเพณีช่องมหาธาตุ หรือช่องมหาหลง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี อยู่ใกล้กับเมืองทุ่งมีชัย แขวงไชยบุรี สปป.ลาว เปิดทำการค้าขายทุกวันอาทิตย์ (สัปดาห์ละ 1 วัน) เป็นลักษณะของตลาดนัดค้าปลีก ซึ่งประชาชนในพื้นที่อำเภอบ้านโคกและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงของ สปป.ลาว จะเข้ามาทำการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าโภคภัณฑ์ ของใช้ในบ้าน และผลิตภัณฑ์เคมีเกษตร

จุดผ่านแดนถาวรภูถั่ว หมู่ที่ 2 ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ในอดีตมีตลาดการค้าชายแดนที่เปิดทำการค้าขายทุกวัน แต่ในปัจจุบันเปิดทำการค้าขายเฉพาะช่วงเช้าของวันศุกร์และวันเสาร์

ภูทุ่งแล้ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 7 ตำบลม่วงเจ็ดต้น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยังไม่เคยได้มีการพัฒนา นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ 100 % สภาพเป็นภูเขาสูง ไม่มีทางรถมีแต่ทางเดินเท้า ติดกับชายแดนไทย – ลาว มีทิวทัศน์สวยงาม มีกล้วยไม้ป่ามากมายหลายชนิด เมื่อขึ้นถึงยอดเขาจะได้ชมทะเลหมอก และชมตะวันขึ้นและลาลับขอบฟ้า ซึ่งเป็นบรรยากาศที่หาชมได้ไม่บ่อยนัก ซึ่งปัจจุบันภูทุ่งแล้งได้รับการเสนอแผนพัฒนาเพื่อให้ได้รับส่งเสริมงบประมาณในการพัฒนาจากจังหวัด เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ทั้งการปรับปรุงเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยการพัฒนาด้านต่างๆ อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของผู้นำชุมชนในพื้นที่

ภูแลลาว จุดชมวิวสองแผ่นดิน ไทย-สปป.ลาว สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แห่งใหม่ของชาวอำเภอบ้านโคก ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่จริม จังหวัดอุดรธานี สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตั้งอยู่บริเวณเขตติดต่อระหว่าง หมู่บ้านห้วยไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กับเขตหมู่บ้านสาเล่ ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านในช่วงฤดูหนาวนักท่องเที่ยวสามารถกางเต็นท์นอน สัมผัสอากาศหนาวเย็น ชมพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้าจะมองเห็นทัศนียภาพสวยงามและมีทะเลหมอก มองเห็นบ้านเรือนประชาชนของประเทศ สปป.ลาว ได้จากจุดวิวที่นี่

ภาพที่ 13 ตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช จังหวัดอุดรธานี (ที่มา: คณะวิจัย, 2561)

ภาพที่ 14 จุดชมวิวกุหลาบ (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

ภาพที่ 15 จุดชมวิวกุหลาบ (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

ภาพที่ 16 จุดชมวิวกุหลาบ (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

3.6 ข้อมูลด้านชุมชน

ชาวบ้านในอำเภอบ้านโคกได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชน อาทิเช่น กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ กลุ่มไขเค็มกะทิสมุนไพรร กลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านโคกใน กลุ่มทำไม้กวาดบ้านบ่อเปี้ย โดยมีลักษณะของการจัดตั้งกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลนาขุม เป็นกลุ่มผลิตผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลนาขุม อำเภอบ้านโคก ซึ่งเป็นผ้าทอที่มีขั้นตอนการผลิตซับซ้อน มีลวดลายสวยงาม มีความคงทน สีสันไม่ตก ซักง่าย ไม่หดตัว สวมใส่สบาย ที่สำคัญราคาถูกมาก เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 3 ดาว ระดับประเทศ ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ภาพที่ 17 ผ้าทอมัดหมี่จากกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

กลุ่มไขเค็มกะทิสมุนไพรร

กลุ่มไขเค็มกะทิสมุนไพรร หรือไขเค็มกะทิสมุนไพรรซูปเปอร์จิว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลม่วงเจ็ดต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในชุมชนให้มีอาชีพเสริม ได้รับการอนุมัติเงินทุนกู้ยืมจำนวน 100,000 บาท จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดอุดรธานี โดยผลิตภัณฑ์กำลังเป็นที่ต้องการของตลาด และมีการพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์อื่นภายใต้แบรนด์ “ซูปเปอร์จิว” เพิ่มขึ้น อาทิเช่น หมูสวรรค์ ที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ในเวลาต่อมา

ภาพที่ 18 กลุ่มไขเค็มกะทิสมุนไพรรหรือไขเค็มกะทิสมุนไพรรซูปเปอร์จิว (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

กลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านโคกใน

กลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านโคกใน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโคก รวมกลุ่มผลิตผ้าขาวม้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ทอมือ ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์คือ มีความแน่นหนา สวยงาม ประณีต สีไม่ตก โดยได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) 197/2546 ให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 4 ดาว ในระดับประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2547

ภาพที่ 19 กลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านโคกใน (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

กลุ่มทำไม้กวาดบ้านบ่อเบี้ย

กลุ่มทำไม้กวาดบ้านบ่อเบี้ย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อเบี้ย เป็นกลุ่มผลิตไม้กวาดที่มีคุณภาพ ผลิตจากดอกตองกงที่มีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ มีความแข็งแรง แน่นหนา ไม่ หลุดล่อนง่าย สมาชิกผู้ผลิตมีความรู้ชำนาญในการผลิต เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และเป็นที่ยินยอมของผู้บริโภคทั้งภายในอำเภอ ในจังหวัด และต่างจังหวัด

ภาพที่ 20 กลุ่มทำไม้กวาดบ้านบ่อเบี้ย (ที่มา: ที่ทำการอำเภอบ้านโคก)

3.7 จุดผ่านแดนถาวรภู

ข้อมูลทั่วไปของจุดผ่านแดนถาวรภู

จุดผ่านแดนถาวรภู ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ 2 ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี โดยตั้งอยู่ตรงข้ามกับด่านท้องถิ่นบ้านผาแก้ว เมืองปากลาย ของ สปป.ลาว โดยกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศให้ช่องภูเป็นจุดผ่านแดนถาวรภู ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม 2556 การเดินทางต้องเดินทางจากตัวเมืองจังหวัดอุดรธานีระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร ผ่านชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญตลอดเส้นทางเช่น บ่อเหล็กน้ำพี้ วนอุทยานสักใหญ่ เชื้อสนธิ์กิต เป็นต้น จุดผ่านแดนถาวรภูเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน ไปยังประเทศต่างๆ ในอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สปป.ลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีเส้นทางเชื่อมโยงระยะเบี่ยงเศรษฐกิจ 3 เส้นทาง ได้แก่

1. ระยะเบี่ยงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (คุนหมิง-กรุงเทพมหานคร) ระยะทาง 1,800 กิโลเมตร เส้นทางคุนหมิง-จิ่งหรง (เชียงรุ่ง)-โมหาน-บ่อแต่น-หลวงน้ำทา-บ่อแก้ว-สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 4-เชียงของ เชียงราย-พะเยา-แพร่-อุดรธานี-พิษณุโลก-นครสวรรค์-กรุงเทพฯ
2. ระยะเบี่ยงเศรษฐกิจเชียงใหม่-ภู-เวียงจันทน์ ระยะทาง 646 กิโลเมตร เส้นทางเชียงใหม่-ภู-บ้านผาแก้ว-เวียงจันทน์
3. ระยะเบี่ยงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง-อินโดจีน-เมะล่าย (Luangprabang-Indochina-Mawlamyine Economic Corridor : LIMEC) เส้นทางหลวงพระบาง-ไชยะบูลี-บ้านผาแก้ว เมืองปากลาย แขวงไชยะบูลี (สปป.ลาว)-จุดผ่านแดนถาวรภู ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก จ.อุดรธานี (ประเทศไทย)-มายังพื้นที่อินโดจีน (พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1)-แม่สอด จ.ตาก (ประเทศไทย)-เมียวดี รัฐกะเหรี่ยง (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)-ผาอัน รัฐกะเหรี่ยง-เมืองเมะล่าย รัฐมอญ

จุดผ่านแดนถาวรภูเปรียบเสมือนเป็นประตูสู่อาเซียน จึงทำให้มีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะด้านโลจิสติกส์ ซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดจากการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าภูเป็นจุดผ่านแดนถาวรภูคือผู้ประกอบการไทยสามารถไปส่งเสริมการค้าการลงทุนใน สปป.ลาวได้ โดยเฉพาะตลาดพันธะสัญญา Contract Framing ในสินค้าเกษตร เช่น ข้าวโพด มันสปะหลัง และการแปรรูปสินค้าเกษตร ซึ่งจะทำให้การค้าชายแดนขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัจจุบันด่านภูอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีและองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น โดยจุดแข็งของด่านภูคือการเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปนครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว ที่สันและสะดวกที่สุดของประเทศไทย รวมทั้งเป็นจุดผ่านแดนขนถ่ายเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างเมืองปากลายกับนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศ สปป.ลาว อีกด้วย (กลุ่มงานข้อมูลสำนักงานจังหวัดอุดรธานี, 2556)

ภาพที่ 21 ที่ทำการจุดผ่านแดนถาวรบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านโคกมีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขา และที่ราบระหว่างภูเขา โดยในพื้นที่ประกอบไปด้วยอาคารที่ทำการจุดผ่านแดนถาวรบ้านโคก (เปิดทำการ 06.00-20.00 น. ของทุกวัน) ด้านศุลกากร ที่พักของเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากร และด่านกักกันสัตว์ และมีอาคารที่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว โดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวลาวเดินทางเข้ามาในประเทศไทย เพื่อมาซื้อสินค้าบริเวณตลาดการค้าชายแดน (วันศุกร์และวันเสาร์) และเดินทางเข้ามาเพื่อใช้บริการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

สถานการณ์การค้า ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านโคก

สถานการณ์การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านโคก มีการทำการค้าอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ทำการเปิดด่าน และมีมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยในปี 2558 มูลค่าการส่งออกที่ 311.50 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้าที่ 161.97 ล้านบาท ในปี 2559 มูลค่าการส่งออกที่ 718.68 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้าที่ 54.47 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2560) สินค้าที่ทำกาส่งออกผ่านทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านโคก โดยเป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ น้ำมันดีเซล สินค้าอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เหล็กและเหล็กกล้า และสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร แสดงดังตารางที่ 16 โดยน้ำมันดีเซลมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดถึง 16,096.46 ล้านบาท (ข้อมูลปี 2558) ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่จะถูกส่งผ่านด่านผาแก้ว (ด่านสากล) เข้าไปสู่ประเทศ สปป.ลาว ไปยังแขวงไซยะบูลี เพื่อส่งต่อไปยังแขวงหลวงพระบาง และแขวงเวียงจันทน์ของ สปป.ลาว

ตาราง 16 ประเภทรายการสินค้าที่ส่งออกไปยัง สปป.ลาว ปี 2558 – ปี 2560

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการสินค้าส่งออก	2558	2559	2559	2560
				(มกราคม – พฤศจิกายน)	
1	น้ำมันดีเซล	16,096.46	12,320.59	10,974.88	12,486.69
2	สินค้าอุตสาหกรรม	2,526.37	5,679.98	4,520.04	8,156.02
3	ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า	9,111.68	9,694.52	9,329.08	3,434.37
4	เหล็กและเหล็กกล้า	2,842.64	2,508.48	2,287.96	2,820.55
5	สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	3,348.00	3,895.75	3,551.08	2,777.18

(ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2560.)

ตาราง 17 สถิติมูลค่าสินค้านำเข้า ด้านศุลกากรทุ่งช้าง (จังหวัดอุดรธานี) ปีงบประมาณ 2559

ลำดับ	รายการสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	33,426,302.91
2	ถั่วลิสงมีเปลือก	3,272,125.64
3	เมล็ดกาแฟดิบ	1,335,144.59
4	ไม้สักท่อนลาว	846,319.32
5	มันสำปะหลัง	765,852.11
6	เศษกระดาส	395,200.00
7	ตะเกียบไม้ไผ่	188,863.84
8	ซังข้าวโพด	119,909.30
9	ไม้เสียบทำจากไม้ไผ่	135,117.81
10	ผ้าทอด้วยฝ้าย	146,500.00
มูลค่ารวม (บาท)		40,631,335.52

(ที่มา: ด้านศุลกากรทุ่งช้าง กรมศุลกากร, 2560.)

ตาราง 18 สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก ด้านศุลกากรทุ่งช้าง (จังหวัดอุดรธานี) ปีงบประมาณ 2559

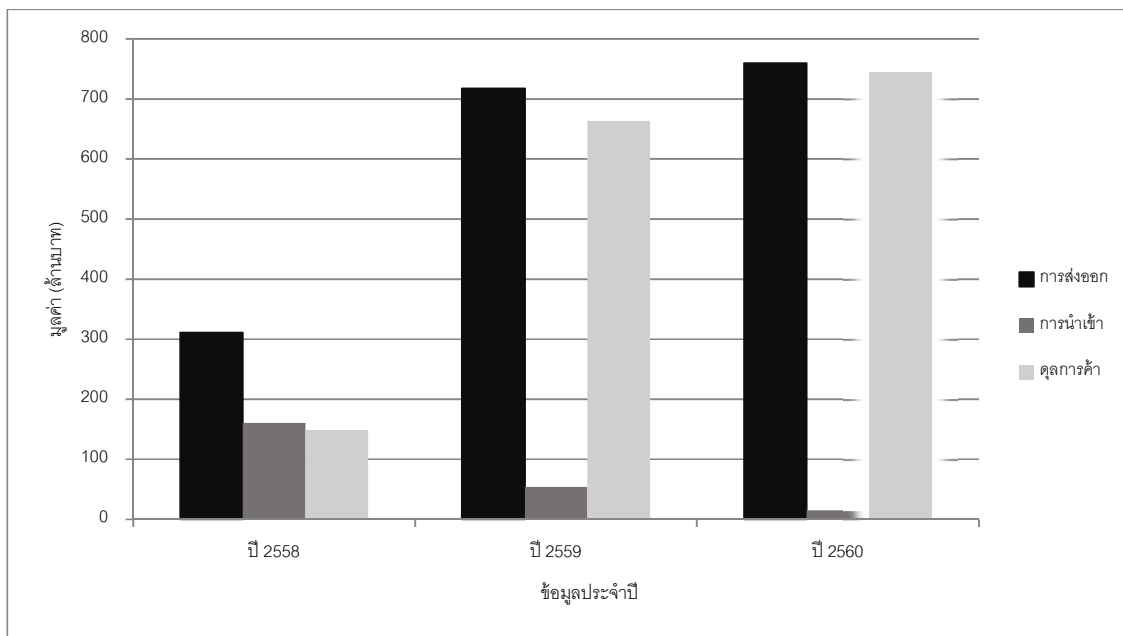
ลำดับ	รายการสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	น้ำมันปิโตรเลียม	254,795,531.68
2	ปูนซีเมนต์	125,934,915.53
3	รถแทรกเตอร์	33,032,693.99
4	ถั่วลย	18,015,390.40
5	อาหารสัตว์	15,669,268.00
6	นมถั่วเหลือง	4,963,120.00
7	ไข่ไก่	4,000,000.00
8	น้ำผลไม้	3,234,565.00
9	มะม่วง	2,768,000.00
10	ขนม	1,890,000.00
มูลค่ารวม (บาท)		464,303,484.60

(ที่มา: ด้านศุลกากรทุ่งช้าง กรมศุลกากร, 2560.)

จุดผ่านแดนถาวรภูมิจัดมีข้อได้เปรียบเชิงพื้นที่คือมีอาณาเขตติดต่อกับชายแดนของ สปป.ลาว ทางด้านด่านผาแก้วที่เปิดเป็นด่านสากล ทำให้สามารถเดินทางผ่านชายแดนไปจนถึงหลวงพระบางได้ จึงได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาพื้นที่รอบด่านจุดผ่านแดนถาวรภูมิจัดเพื่ออำนวยความสะดวกในการรองรับการขนส่งและนำเข้าสินค้าจาก สปป.ลาว และประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเชิญชวนคนจากฝั่ง สปป.ลาว หรือจากประเทศรอบข้างให้เข้ามาซื้อของในฝั่งของประเทศไทยผ่านจุดผ่านแดนถาวรภูมิจัดมากขึ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากฝั่งของไทยและฝั่งของสปป.ลาว ที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอนาคต

จากสถิติการขนส่งนำเข้าสินค้าและส่งออกสินค้าจากจุดผ่านแดนถาวรภูมิจัด ระหว่างเดือน มกราคม - พฤศจิกายน 2560 จะเห็นว่าการส่งออกของสินค้าจากจุดผ่านแดนถาวรภูมิจัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 311 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2560 ของมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 760 ล้านบาท ส่วนมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากจุดผ่านแดนถาวรภูมิจัด ปี พ.ศ. 2558 มีการนำเข้าถึง 161 ล้านบาทและต่อมาในปี พ.ศ. 2559 มีการนำเข้าอยู่ที่ 54 ล้านบาท และยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2560 มีการนำเข้าประมาณ 15 ล้านบาท รวมถึงการเพิ่มขึ้นของดุลการค้าที่เติบโตต่อเนื่อง

การนำเข้า – ส่งออกสินค้า ณ จุดผ่านแดนถาวรภูมิจัดมีมูลค่าเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องของการเติบโตของดุลการค้า ณ จุดผ่านแดน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรที่สามารถพัฒนา เพื่อให้จุดผ่านแดนถาวรเป็นประตูการส่งออก และนำเข้าสินค้าที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย แสดงดังภาพที่ 22

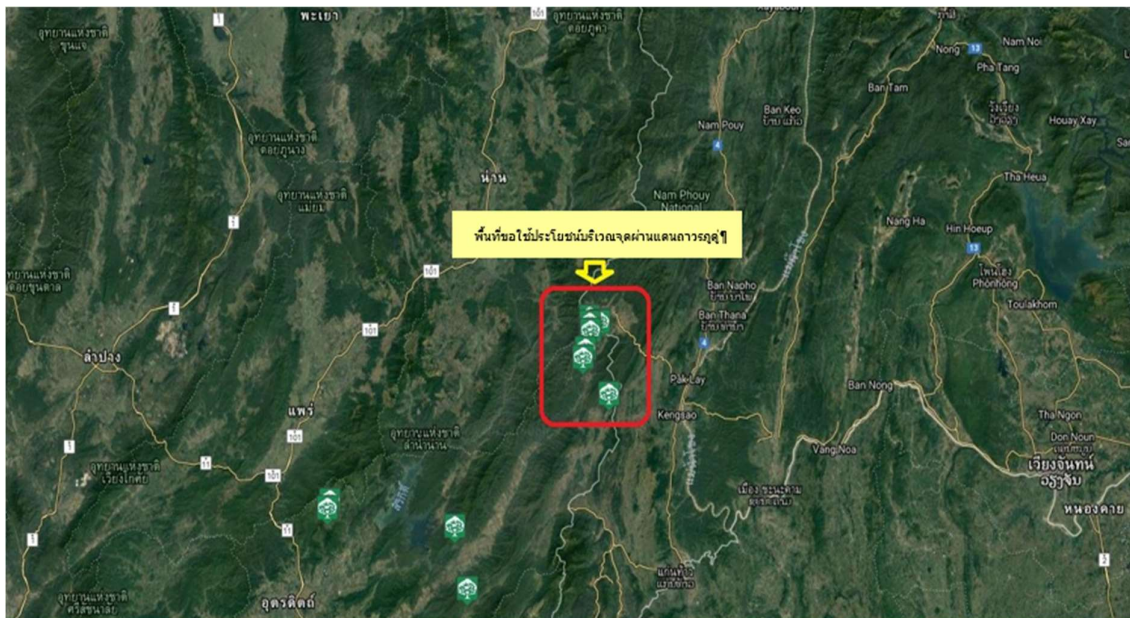
ภาพที่ 22 กราฟแสดงจำนวนประชากรที่มีงานทำของจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: ด้านศุลกากรทุ่งช้าง กรมศุลกากร, 2560.)

จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศ สปป.ลาว ทางพื้นที่ของอำเภอน้ำปาด และอำเภอบ้านโคก มีอาณาเขตติดต่อกับเมืองปากลาย เมืองทุ่งมีไซ เมืองบ่อแต่น และเมืองแก่นท้าว ของแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว มีแนวชายแดนติดต่อกันรวมระยะทางประมาณ 145 กิโลเมตร โดย สปป.ลาว ได้ยกระดับด่านผาแก้วซึ่งเดิมเป็นด่านท้องถิ่นให้เป็นด่านสากล เพื่อรองรับการพัฒนาด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว (ศูนย์ข้อมูลข่าวอาเซียน, กรมประชาสัมพันธ์, 2558) เนื่องจากพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ยังไม่ได้รับการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ จึงทำให้โครงการพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้

การขอพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเพื่อใช้ในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูตู่

สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดอุตรดิตถ์ มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบระหว่างภูเขาและบริเวณลูกคลื่นลอนลาด มีบริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำสลับกับภูเขา โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตอำเภอมืองอุตรดิตถ์ ลับแล น้ำปาด ฟากท่า และบ้านโคก และเขตภูเขาและที่สูง ซึ่งกินบริเวณพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยในเขตอำเภอมืองอุตรดิตถ์ บ้านโคก ฟากท่า น้ำปาด และท่าปลา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าหลักของจังหวัดอุตรดิตถ์โดยมีพื้นที่ป่าทั้งหมด 2,762,839.64 ไร่ (ข้อมูลปี 2559)

บริเวณพื้นที่ของจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติน้ำปาด ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมดังนั้นทางจังหวัดอุตรดิตถ์จึงทำเรื่องเพื่อขอใช้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ในการจัดตั้งจุดผ่านแดนถาวรภูตู่โดยขอใช้พื้นที่เพื่อการพัฒนาคือบริเวณรอบๆ ของจุดผ่านแดนถาวรภูตู่ ดังนี้

ภาพที่ 23 แสดงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋ (ที่มา: กรมป่าไม้, 2561)

จากภาพเป็นการแสดงพื้นที่ของป่าเสื่อมโทรม(สัญลักษณ์รูปต้นไม้สีเขียว) และแสดงพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋ที่เป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม(กรอบสีแดง) ได้ทำเรื่องขอใช้พื้นที่จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปจำนวน 99 ไร่ ในครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2556 และได้รับการอนุมัติใช้พื้นที่ป่าในปี พ.ศ. 2559 พื้นที่ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 0.574 ของพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมทั้งหมดในจังหวัดอุดรธานี ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้ทำการยื่นเรื่องขอพื้นที่ไปอีก 193 ไร่ เป็นครั้งที่ 2 ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้อยู่ในพื้นที่ป่านุรักษ์ซึ่งต้องรอการเสนอคณะรัฐมนตรี(ครม.) พิจารณา และในปัจจุบันได้มีการวางแผนเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าไม้เพิ่มเติมจำนวน 735 ไร่ โดยทางสำนักงานจังหวัดอุดรธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับกองทัพภาคที่ 3 ปักเขตพื้นที่ไว้ในเบื้องต้น ยังต้องมีการประชุมหารือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในการขอเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ ซึ่งขั้นตอนต่อไปต้องมีการศึกษาผลกระทบและทำประชาคม รวมถึงกำหนดขนาดพื้นที่ให้ชัดเจนร่วมกันต่อไป

โครงการพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋

จากข้อมูลการจัดทำผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยได้มีการเสนอแผนโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ จำนวน 15 โครงการ แบ่งตามลำดับความเร่งด่วน 3 ลำดับ ได้แก่ โครงการระยะสั้น (ระยะเวลาดำเนินการ 1-5 ปี) จำนวน 3 โครงการ โครงการระยะกลาง (ระยะเวลาดำเนินการ 6-10 ปี) จำนวน 7 โครงการ โครงการระยะยาว (ระยะเวลาดำเนินการ 11-20 ปี) จำนวน 5 โครงการ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 19

ตาราง 19 สรุปลำดับแผนงานและโครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู จังหวัดอุตรดิตถ์

	ชื่อโครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ			
		5 ปี (2560-65)	10 ปี (2566-70)	15 ปี (2571-75)	20 ปี (2576-80)
1	โครงการออกแบบตลาดการค้าชายแดนภูตู	↔			
2	โครงการออกแบบสถานีขนส่งผู้โดยสารระหว่างประเทศ	↔			
3	โครงการออกแบบศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจุดผ่านแดนถาวรภูตูและศูนย์แสดงสินค้าชุมชน	↔			
4	โครงการขยายถนนและตัดถนนเลี่ยงชุมชนเชื่อมโยงสู่จุดผ่านแดนถาวรภูตู		↔		
5	โครงการออกแบบชุมประทู และปรับปรุงทัศนียภาพ ทล.117 เชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรภูตู		↔		
6	โครงการพัฒนาทุ้งร้าง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		↔		
7	โครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำห้วยเหี้ยะ เพื่อการท่องเที่ยว		↔		
8	โครงการก่อสร้างศูนย์คัดแยกและกำจัดขยะชุมชน		↔		
9	โครงการก่อสร้างหน่วยผลิตน้ำประปาชุมชน และคลองส่งน้ำ		↔		
10	โครงการออกแบบสวนสาธารณะและลานกีฬาชุมชน		↔		
11	โครงการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียชุมชน			↔	
12	โครงการจัดตั้งศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า			↔	↔
13	โครงการจัดตั้งศูนย์อุตสาหกรรมเกษตร			↔	↔
14	โครงการพัฒนาเส้นทางจักรยาน			↔	↔
15	โครงการเสนอและควบคุมรูปแบบสถาปัตยกรรม และอุปกรณ์ประกอบถนน (Design guideline)	↔			↔

(ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2560.)

โครงการระยะสั้น(เร่งด่วน) ประกอบด้วย 3 โครงการ ได้แก่ โครงการออกแบบตลาดการค้าชายแดนภูตู โครงการออกแบบสถานีขนส่งผู้โดยสารระหว่างประเทศ และโครงการออกแบบศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจุดผ่านแดนถาวรภูตูและศูนย์แสดงสินค้าชุมชน ซึ่งได้ออกแบบการก่อสร้างของแต่ละโครงการ รายละเอียดดังนี้

1. โครงการออกแบบตลาดการค้าชายแดนภูตู

ส่วนการพัฒนาระยะที่ 1 ส่วนที่นำไปพัฒนาเป็นแบบก่อสร้างโครงการ

- อาคารตลาดค้าส่ง จำนวน 4 อาคาร รองรับร้านค้าส่งได้ 48 ร้าน
- อาคารตลาดค้าปลีก จำนวน 4 อาคาร รองรับร้านค้าปลีกได้ 48 ร้าน
- ลานอเนกประสงค์/ ตลาดนัด รองรับร้านค้าได้ 60 ร้าน
- ลานจอดรถส่งสินค้า 22 คัน
- ห้องน้ำชาย 6 ห้อง ห้องน้ำหญิง 10 ห้อง ห้องน้ำผู้พิการ 1 ห้อง

ส่วนการพัฒนาระยะที่ 2 ส่วนเสนอแนวทางการพัฒนาในอนาคต

- อาคารจำหน่ายสินค้าชุมชน
- ลานตลาดนัด กิจกรรมชุมชน
- ลานจอดรถ

ส่วนการพัฒนาระยะที่ 3 ส่วนเสนอแนวทางการพัฒนาในอนาคต

- ส่วนกำจัดขยะ และบำบัดน้ำเสีย
- อาคารคลังสินค้า

2. โครงการออกแบบสถานียขนส่งผู้โดยสารระหว่างประเทศ

- ส่วนสำนักงาน และจุดจำหน่ายตั๋ว/ ร้านค้า จำนวน 2 ห้อง
- อาคารพักคอยผู้โดยสาร รองรับผู้โดยสารจำนวน 132 ที่นั่ง
- จุดจอดรถโดยสารขนาดใหญ่ 4 คัน
- จุดจอดรถโดยสารขนาดเล็ก 11 คัน
- ห้องน้ำชาย 6 ห้อง ห้องน้ำหญิง 12 ห้อง ห้องน้ำผู้พิการ 1 ห้อง
- ลานจอดรถทั่วไป รถยนต์ 15 คัน มอเตอร์ไซด์ 35 คัน

3. โครงการออกแบบศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจุดผ่านแดนถาวรภูตูและศูนย์แสดงสินค้าชุมชน

- อาคารแสดงสินค้าชุมชน 1 อาคาร รองรับร้านค้า 4 ร้านค้า
- อาคารศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจุดผ่านแดนถาวรภูตู 1 อาคาร
- ห้องน้ำชาย 3 ห้อง ห้องน้ำหญิง 5 ห้อง ห้องน้ำผู้พิการ 1 ห้อง
- ลานจอดรถทั่วไป รถยนต์ 12 คัน มอเตอร์ไซด์ 26 คัน
- สวนพักผ่อน

ข้อมูลการค้าชายแดน

ประเทศไทยมีการค้าระหว่างประเทศทั้งในด้านการนำเข้าและส่งออก ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ การทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา จะทำการส่งออก-นำเข้า สินค้าชนิดต่างๆ ผ่านทางจุดผ่านแดนที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนซึ่งเปรียบเสมือนประตูการค้าของประเทศ จุดผ่านแดนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ภายใต้พระราชบัญญัติการตรวจคนเข้าเมืองจะประกอบด้วย จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน โดยมูลค่าการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านมีถึง 1,001,241 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้ากับประเทศไทยสูงที่สุดถึง 485,759 ล้านบาท (ข้อมูลปี 2558) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ในปัจจุบันด้านการค้าของประเทศไทยมีทั้งหมด 89 ด้าน เป็นด้านถาวรจำนวน 33 แห่ง และด้านผ่อนปรนจำนวน 56 แห่ง ด้านชายแดนที่มีปริมาณสินค้าที่นำเข้าและส่งออกมากที่สุดคือ จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสะเดา ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกและนำเข้า รายการสินค้าที่สำคัญ รวมถึงประเทศคู่ค้า แสดงดังตารางที่ 20

ตาราง 20 สถิติการค้าชายแดนของประเทศไทยในแต่ละด้าน พ.ศ. 2558

ลำดับ ที่	ชื่อด่าน	มูลค่าการ นำเข้า สินค้า (ล้านบาท)	มูลค่าการ ส่งออก สินค้า (ล้านบาท)	รายการสินค้า	คลังสินค้า	ประเทศคู่ค้า
1	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรสะเดา	49,432.07	42,450.94	- เครื่องคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์ - เทปแม่เหล็ก งาน แม่เหล็กสำหรับ คอมพิวเตอร์ - เครื่องจักรที่ใช้ใน อุตสาหกรรม	มีคลังสินค้า	มาเลเซีย
2	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรปางดงเบ ซาร์	16,868.64	27,741.10	- เครื่องคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์ - ยางพารา - ผลิตภัณฑ์ยาง	มีคลังสินค้า	มาเลเซีย
3	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรแม่สอด	18.05	19,528.40	- น้ำมันดีเซล - เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ - น้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ - ผ้าผืนและด้าย	มีคลังสินค้า	เมียนมา
4	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรสังขละบุรี	15,563.82	167.56	- ก๊าซธรรมชาติ - โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	-	เมียนมา

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ตาราง 20 สถิติการค้าชายแดนของประเทศไทยในแต่ละด้าน พ.ศ. 2558 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อด่าน	มูลค่าการ นำเข้า สินค้า (ล้านบาท)	มูลค่าการ ส่งออก สินค้า (ล้านบาท)	รายการสินค้า	คลังสินค้า	ประเทศคู่ค้า
5	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรระนอง	1,720.16	4,161.25	- สัตว์น้ำ - รถจักรยานยนต์และ ส่วนประกอบ	มีคลังสินค้า	เมียนมา
6	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรหนองคาย	559.13	14,091.88	- น้ำมันดีเซล - รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ - น้ำมันสำเร็จรูป	มีคลังสินค้า	สปป.ลาว
7	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรมุกดาหาร	8,829.51	6,143.62	- เชื้อเพลิง (พลังงาน ไฟฟ้า) - ทองแดงและผลิตภัณฑ์ - เครื่องรับ – ส่ง สัญญาณและอุปกรณ์ ติดตั้ง	-	สปป.ลาว
8	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรช่องเม็ก	1,536.81	3,642.37	- สินค้าอุตสาหกรรม อื่นๆ - สินค้าปศุสัตว์อื่นๆ - เหล็กและเหล็กกล้า	-	สปป.ลาว
9	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรอรัญ ประเทศ	2,392.17	17,757.75	- เครื่องดื่มที่ไม่มี แอลกอฮอล์ - อะลูมิเนียมและ ผลิตภัณฑ์ - ลวดและสายเคเบิล ที่ หุ้มฉนวน	มีคลังสินค้า	กัมพูชา
10	จุดผ่านแดน-ด่าน ศุลกากรคลอง ใหญ่	956.32	7,736.07	- ยานพาหนะอื่นๆ และ ส่วนประกอบ - ผลิตภัณฑ์พลาสติก อื่นๆ - เครื่องยนต์สันดาป ภายในแบบลูกสูบฯ	-	กัมพูชา
11	จุดผ่านแดน-ด่าน บ้านฝักกาด (จันทบุรี)	521.14	2,591.59	- รถจักรยานยนต์และ ส่วนประกอบ - รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	มีคลังสินค้า	กัมพูชา

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

สถานการณ์การค้าของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และ กัมพูชา) มูลค่าการค้าขยายตัวและความสำคัญเพิ่มขึ้นทุกปี โดยตลอด 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2553 – 2557) การค้ามีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 9.55 % โดยปี 2557 มีการค้าเพิ่มขึ้น 6.85% ของมูลค่า 987,572.22 ล้านบาท โดยเทียบกับการค้าในปี 2556คิดเป็นสัดส่วน 69.13% และ 6.71% ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย – ประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับปี 2559 (มกราคม-พฤษภาคม) การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่าการค้ารวม 419,883.28 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 3.38% โดยเป็นการส่งออก 252,175.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.11% และเป็นการนำเข้า 167,707.71 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2.31% ไทยยังคงเกินดุลการค้าอย่างต่อเนื่องที่ 84,467.86 ล้านบาท

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าตามด่านชายแดนทำให้รู้ว่าต่างประเทศมีความต้องการสินค้าเหล่านี้พอสมควรและเป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจรอบตัวด่านและเศรษฐกิจภายในประเทศไทยมีการเจริญเติบโตยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์สำหรับด่านภูมิจึงได้ผลกระทบหลังจากประเทศ สปป.ลาว ทำเขื่อนเสร็จแล้วจะทำให้ปริมาณการส่งออกวัตถุดิบสิ่งก่อสร้างสำหรับทำเขื่อนลดน้อยลงและอาจทำให้ปริมาณการส่งสินค้าประเภทเกษตรออกไปลดน้อยลงตามไป ที่สำคัญจะมีแต่ปริมาณการนำเข้ามากกว่า ปริมาณการส่งออกของสินค้าภายในด่านถาวรภูมิจึงนั้นควรจัดการเรื่องการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมสำหรับการเข้ามาใช้บริการภายในด่านควรสนับสนุนกระตุ้นการพัฒนาพื้นที่ภายในตัวด่านถาวรภูมิจึงและบริเวณรอบตัวด่าน และอีกหนึ่งผลกระทบจากจีนที่มีด่านที่ติดกับ สปป.ลาว อาจส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการนำเข้า-ส่งออกของเราได้อีกด้วย หรือไม่ดึงดูดคนจากฝั่ง สปป.ลาว ให้มาเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวใกล้กับตัวด่านภูมิจึงโดยการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

จากข้อมูลด้านที่มีมูลค่าการค้าขายมากที่สุด 10 อันดับของประเทศไทย คณะผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของด่านถาวรภูมิจึงต่อไป

บทที่ 4 การวิเคราะห์ความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ และแนวทางการพัฒนา

4.1 ข้อมูลตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวร

การศึกษาระบบความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการรวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดของจุดผ่านแดนถาวร จากนั้นดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลบริเวณพื้นที่เมืองหน้าด่านและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งได้แบ่งการสำรวจออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) ผู้ให้บริการ 3) ผู้รับส่งสินค้า 4) กรอบนโยบาย ดังมีรายละเอียดข้อมูลสำคัญและนำไปสู่การจัดกลุ่มข้อมูลได้ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ระบบการคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบสื่อสาร พบว่า ในทางกายภาพบริเวณเมืองหน้าด่านในปัจจุบันมีการพัฒนาในระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ผ่านเข้า - ออกด่าน โดยมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างในลักษณะของอาคารถาวรและอาคารชั่วคราว พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภคต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

ระบบการคมนาคม

การเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรสามารถเดินทางโดยรูปแบบการเดินทางทางถนนได้หลายเส้นทาง เส้นทางเชื่อมต่อที่เริ่มต้นจากอำเภอมือเหล็ก จังหวัดอุดรธานี ในช่วงแรกจะสามารถเดินทางได้ 3 เส้นทาง ผ่านทางแยกในอำเภอต่างๆ ได้แก่ เส้นทางที่ผ่านอำเภอท่าปลาจำนวน 1 เส้นทาง และเส้นทางที่ผ่านอำเภอทองแสนขัน 2 เส้นทาง ทั้ง 3 เส้นทาง มีระยะทางจากต้นทางประมาณ 80 กิโลเมตร แล้วจะไปบรรจบกันที่อำเภอน้ำปาด จากนั้นจะผ่านอำเภอปากทำเข้าสู่ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก ซึ่งเป็นที่ตั้งของจุดผ่านแดนถาวร ระยะทางรวมจากอำเภอมือเหล็กอุดรธานีถึงจุดผ่านแดนถาวรมีระยะทางรวมประมาณ 160 กิโลเมตร มีรายละเอียดการเดินทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 ระยะทางรวมประมาณ 150 กิโลเมตร

เริ่มต้นการเดินทางจากทางแยกวังสีสุบ อำเภอมือเหล็กอุดรธานี - อำเภอท่าปลา - อำเภอน้ำปาด - อำเภอปากทำ - อำเภอบ้านโคก - จุดผ่านแดนถาวร โดยผ่านเส้นทางหมายเลขต่างๆ ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข 11 ทางแยกวังสีสุบ อำเภอมือเหล็กอุดรธานี มีจำนวนช่องทางจราจร 4 ช่องทางจราจร เชื่อมต่อจังหวัดพิษณุโลก - อุดรธานี

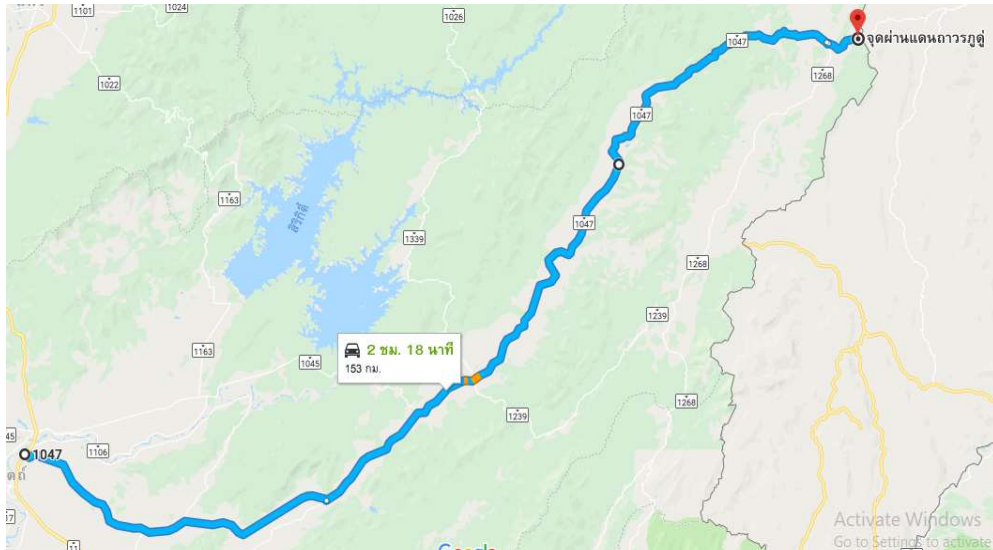
-
- 2 ชม. 22 นาที
150 กม.

เส้นทางที่ 2 ระยะทางรวมประมาณ 153 กิโลเมตร

- อำเภอปากท่อ - อำเภอบ้านโป่ง - จุดผ่านแดนถาวรภูเกตุ โดยผ่านเส้นทางหมายเลขต่างๆ ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข 11 ทางแยกป่าขนุน(อำเภอเมือง) มีจำนวนช่องทางจราจร 4 ช่องทางจราจร เชื่อมต่อจังหวัดพิษณุโลก - อุตรดิตถ์
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 อำเภอเมือง – อำเภอบ้านโคก (ตำบลม่วงเจ็ดต้น) มีจำนวนช่องทางจราจร 2 และ 4 ช่องทางจราจร สลับกันเป็นช่วง และมีทางลาดชันไปตามภูเขาสลับกับชุมชน

- ทางเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูู่ มีจำนวนช่องทางจราจร 2 ช่องทางจราจร ระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นหลุมขรุขระบางช่วง

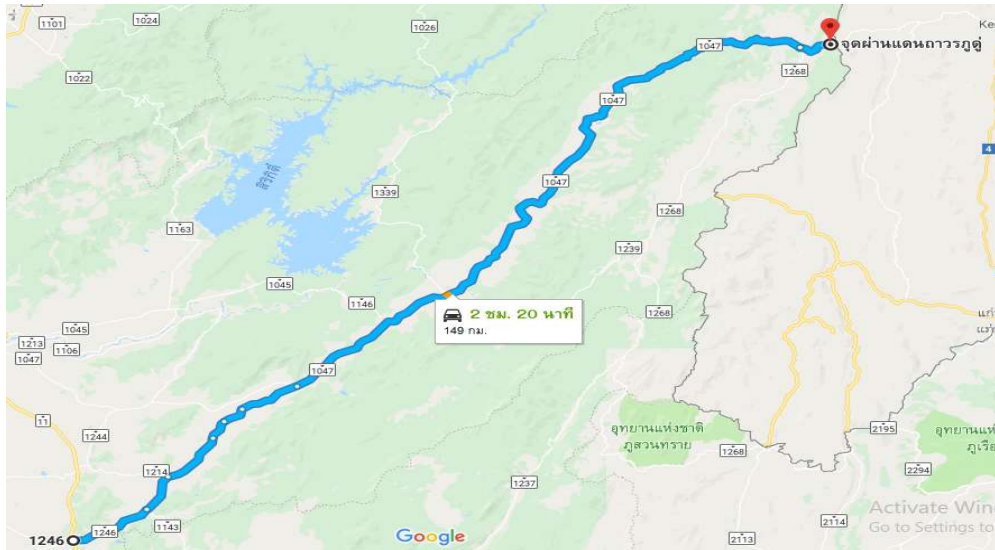

ภาพที่ 25 เส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูู่
(ที่มา: Google Maps, 2561)

เส้นทางที่ 3 ระยะทางรวมประมาณ 149 กิโลเมตร

เริ่มต้นการเดินทางจากทางแยกหนองกวาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ – อำเภอทองแสนขัน – อำเภอน้ำปาด – อำเภอปากท่า – อำเภอบ้านโคก - จุดผ่านแดนถาวรภูู่ โดยผ่านเส้นทางหมายเลขต่างๆ ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข 11 ทางแยกหนองกวาง(อำเภอพิชัย) มีจำนวนช่องทางจราจร 4 ช่องทางจราจร เชื่อมต่อจังหวัดพิษณุโลก - อุดรดิตถ์
- ทางหลวงชนบทหมายเลข 1246 อำเภอพิชัย – อำเภอทองแสนขัน มีจำนวนช่องทางจราจร 2 และ 4 ช่องทางจราจร สลับกันเป็นช่วง
- ทางหลวงชนบทหมายเลข 1214 อำเภอทองแสนขัน – อำเภอน้ำปาด มีจำนวนช่องทางจราจร 2 ช่องทางจราจร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 อำเภอน้ำปาด – อำเภอบ้านโคก (ตำบลม่วงเจ็ดต้น) มีจำนวนช่องทางจราจร 2 และ 4 ช่องทางจราจร สลับกันเป็นช่วง และมีทางลาดชันไปตามภูเขาสลับกับชุมชน
- ทางเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูู่ มีจำนวนช่องทางจราจร 2 ช่องทางจราจร ระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นหลุมขรุขระบางช่วง

ภาพที่ 26 เส้นทางจากทางแยกหนองกวาก อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี - จุดผ่านแดนถาวรภู
(ที่มา: Google Maps, 2561)

โดยภาพรวมของเส้นทางทุกเส้นทางเป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง บางช่วงมีความลาดชันเป็นทางโค้งไปตามภูเขาโดยเฉพาะตั้งแต่อำเภอน้ำปาดไปจนถึงจุดผ่านแดนถาวรภู ช่องทางจราจรมี 2 และ 4 ช่องทางจราจร สลับกันตลอดเส้นทาง ช่วงบริเวณตำบลม่วงเจ็ดต้นจากทางแยกไปจนถึงจุดผ่านแดนถาวรภูระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางไปจนถึงบริเวณหน้าจุดผ่านแดนถาวรภู สภาพพื้นผิวถนนมีการชำรุดบางส่วน บริเวณหลังจุดผ่านแดนถาวรภูจะเป็นถนนดินลูกรังไปจนถึงด่านผาแก้ว เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป.ลาว

ภาพที่ 27 สภาพถนนบริเวณหน้าจุดผ่านแดนถาวรภู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

การประเมินคุณภาพเส้นทาง

จากคู่มือการประเมินคุณภาพทางหลวงท้องถิ่นด้วยหลักคุณภาพ 4s โดยใช้สายตา (Visual Inspection Rating) ของกรมทางหลวงชนบท เป็นวิธีการประเมินสภาพเส้นทางที่กรมทางหลวงชนบทใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสายทาง สามารถประเมินได้โดยใช้สายตาแทนการใช้เครื่องมือสำรวจสภาพทาง ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และใช้ประเมินสภาพเส้นทางได้จริง อีกทั้ง มีความครอบคลุมการประเมินคุณภาพเส้นทางในทุกด้าน อันได้แก่ ด้านทางสบาย (Service) เป็นการประเมินสภาพพื้นผิวของถนน ด้านทางสวยงาม (Scenic) เป็นการประเมินความสะอาดและการมองเห็น ด้านทางไม่หลง (Sure) เป็นการประเมินความสะดวกหรือกล่าวคือมีป้ายบอกเส้นทาง และด้านทางปลอดภัย (Safe) เป็นการประเมินสภาพป้ายจราจรต่างๆ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่สามารถสรุปผลออกมาเป็นคะแนน (เกรด A B C D) แล้วแปลผลออกมาตามระดับคุณภาพ (กรมทางหลวงชนบท, มปป.) ดังนี้

A หมายถึงคุณภาพดี	โดย $A \geq 3.5$
B หมายถึงคุณภาพปานกลาง	โดย $B \geq 2.5, < 3.5$
C หมายถึงคุณภาพแย่	โดย $C \geq 1.5, < 2.5$
D หมายถึงคุณภาพแย่มาก	โดย $D < 1.5$

คณะผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลโดยเลือกใช้เส้นทางที่ 2 คือเส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ซึ่งเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมสำหรับนักเดินทางที่จะเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูคู้โดยเฉพาะ โดยมีการยกระดับเส้นทางซึ่งจากเดิมเป็นทางหลวงชนบท หมายเลข 1047 ยกระดับเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 ภายใต้การดูแลของกรมทางหลวง จากการประเมินคุณภาพของเส้นทาง พบว่า ตัวชี้วัดการประเมินด้านทางไม่หลงมีคะแนนรวมมากที่สุดที่ 3.83 คะแนน ระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี นั่นคือมีการติดตั้งป้ายแนะนำบอกทิศทาง ป้ายบอกระยะทาง ป้ายสนับสนุนด้านการเดินทางและหลักกิโลเมตร ครบถ้วนและอยู่ในสภาพสมบูรณ์ตลอดเส้นทาง รองลงมาคือ ด้านทางปลอดภัย ด้านทางสวยงาม ด้านทางสบาย ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 21

ตาราง 21 การประเมินคุณภาพของเส้นทาง จากทางแยกป่าขนุน อ.เมืองอุตรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้

หัวข้อการประเมิน	เกรดที่ได้	น้ำหนัก (%)	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1.ประเมินสภาพความเสียหายของสายทางโดยใช้บุคคล	3.25	45	1.46	B
2.สภาพหลุมบ่อในสายทางและการปะซ่อมผิวทางที่เสียหาย	3.08	30	0.93	B
3.การยุบตัวบริเวณหลังท่อ หรือลาดเชิงสะพาน	3.25	25	0.81	B
ด้านทางสบาย (Service)			3.20	B

(ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

ตาราง 19 การประเมินคุณภาพของเส้นทาง จากทางแยกป่าขนุน อ.เมืองอุดรธานี – จุดผ่านแดนถาวรภู

หัวข้อการประเมิน	เกรดที่ได้	น้ำหนัก (%)	คะแนน	ระดับคุณภาพ
4.ป้ายผิดกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาตที่บดบังทัศนวิสัยในการขับขี่	3.67	50	1.83	A
5.การตัดหญ้า และต้นไม้ที่ไม่ได้ปลูกไว้เพื่อความสะดวกจากไหล่ทางถึง Toe Slope ให้สวยงาม	3.08	50	1.54	B
ด้านทางสวยงาม (Scenic)			3.38	B
6.การติดตั้ง แนะนำบอกทิศทางป้ายบอกระยะทางป้ายสนับสนุนด้านการเดินทาง และหลักกิโลเมตร	3.83	100	3.83	A
ด้านทางไม่หลง (Sure)			3.83	A
7.การติดตั้ง และซ่อมบำรุงป้ายบังคับ ป้ายเตือนเส้นทางจราจรและอุปกรณ์ความปลอดภัย	3.50	40	1.40	A
8.การติดตั้ง และซ่อมบำรุงหลักนำโค้ง หรือราวกันอันตรายข้างทาง	3.33	60	2.00	B
ด้านทางปลอดภัย (Safe)			3.40	B

(ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

จากนั้นนำคะแนนรวมของตัวชี้วัดการประเมินแต่ละด้านมาคำนวณหาคุณภาพโดยรวมของเส้นทาง โดยให้น้ำหนักของตัวชี้วัดการประเมินแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านทางสบายน้ำหนักร้อยละ 35 ด้านทางสวยงาม น้ำหนักร้อยละ 20 ด้านทางไม่หลงน้ำหนักร้อยละ 20 ด้านทางปลอดภัยน้ำหนักร้อยละ 25 พบว่า สภาพโดยรวมของเส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุดรธานี – จุดผ่านแดนถาวรภู มีคะแนนมากที่สุดในด้านทางสบาย 1.12 คะแนน คะแนนรวมของเส้นทางจราจรเท่ากับ 3.41 ระดับคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง แสดงดังตารางที่ 22 ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของสภาพเส้นทางในส่วนถัดไป

ตาราง 22 การประเมินคุณภาพของเส้นทางโดยรวมของเส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุดรธานี – จุดผ่านแดนถาวรภู

หัวข้อการประเมิน	เกรดที่ได้	น้ำหนัก (%)	คะแนน
ด้านทางสบาย (SERVICE)	3.20	35	1.12
ด้านทางสวยงาม (SCENIC)	3.38	20	0.68
ด้านทางไม่หลง (SURE)	3.83	20	0.77
ด้านทางปลอดภัย (SAFE)	3.40	25	0.85
คะแนนรวม			3.41
ระดับคุณภาพ			B

(ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

โดยการสำรวจจะแบ่งช่วงของเส้นทางเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงถนนสายหลัก ช่วงถนนสายรอง และช่วงทางแยกเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋ รายละเอียดดังนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงถนนสายหลักทางหลวงหมายเลข 11

ในช่วงที่ 1 จะเป็นช่วงทางหลวงหมายเลข 11 ตัดเข้าทางแยกป่าขนุน อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ถนนเป็นทางลาดยาง มี 4 ช่องทางจราจร ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับเนินต่ำสภาพเส้นทางอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง สภาพพื้นผิวถนนราบเรียบ มีการปะผุซ่อมแซมในบางช่วง มีป้ายจราจร อุปกรณ์ความปลอดภัยและเส้นจราจรแบ่งช่องทางจราจรชัดเจน หลักนำโค้งและราวกันข้ามรถเล็กน้อยไม่พบป้ายผิดกฎหมายตลอดเส้นทาง มีการดูแลความสะอาดบริเวณไหล่ทาง การเดินทางสามารถเดินทางได้สะดวกมีความปลอดภัยในการใช้เส้นทาง

ภาพที่ 28 สภาพถนนบริเวณทางหลวงหมายเลข 11 (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ช่วงที่ 2 ช่วงถนนสายรองทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117

ในช่วงนี้เริ่มจากอำเภอมือจังหวัดอุดรธานีถึงอำเภอบ้านโคก ลักษณะโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี พื้นผิวถนนเป็นผิวทางลาดยาง มี 2 ช่องทางจราจร และ 4 ช่องทางจราจร (เขตชุมชนและโรงเรียนระยะประมาณ 5-10 กิโลเมตร) ในบางช่วงมีการปะผุซ่อมแซมพื้นผิวถนน มีการดูแลความสะอาดบริเวณไหล่ทาง และมีเส้นขอบทางแบ่งเลนชัดเจน บริเวณไหล่ทางมีป้ายกำกับชัดเจน ทั้งนี้ตลอดเส้นทางจะมีต้นไม้ใหญ่ซึ่งในบางช่วงบดบังการมองเห็น แต่อย่างไรก็ตามการเดินทางยังสามารถเดินทางได้สะดวกมีความปลอดภัยในการใช้เส้นทาง ลักษณะภูมิประเทศแบ่งเป็น 2 ช่วง 1.จากอำเภอมือไปจนถึงอำเภอน้ำปาด เป็นพื้นที่ราบสลับกับเนินเขาเป็นระยะๆ 2.จากอำเภอน้ำปาดไปจนถึงอำเภอบ้านโคก เป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขาต้องใช้ความระมัดระวังในการเดินทาง

ภาพที่ 29 สภาพถนนบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ 30 สภาพถนนบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ช่วงที่ 3 ทางแยกเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูตู

ในช่วงสุดท้ายเป็นช่วงทางแยกเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูตู โดยมีระยะทางจากจุดทางแยกเข้าไปประมาณ 6.5 กิโลเมตร มีผลการประเมินแตกต่างจากช่วงอื่นอย่างชัดเจน โดยลักษณะโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์แย่ พื้นผิวถนนเป็นผิวทางลาดยาง มี 2 ช่องทางจราจร เกิดการชำรุดไปตลอดเส้นทาง และมีหลุมบ่อขนาดใหญ่ไปตลอดเส้นทาง ป้ายกำกับเส้นทางไม่ชัดเจน เส้นขอบทางไม่ชัดเจน ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับเนินต่ำ ในการใช้เส้นทางอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อยานพาหนะได้

ภาพที่ 31 สภาพถนนบริเวณทางเข้าไปยังจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ซึ่งหากแบ่งการประเมินเส้นทางออกเป็นรายอำเภอเพื่อวิเคราะห์เส้นทางในแต่ละช่วงในระดับอำเภอ และเพิ่มการประเมินช่วงจากทางแยกถึงจุดผ่านแดนถาวรภูตู พบว่า ช่วงระยะทางจากอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ไปจนถึงอำเภอบ้านโคก ผลการประเมินอยู่ในระดับดี มีคะแนนอยู่ในช่วง 3.53 – 3.94 มีเพียงช่วงจากทางแยกถึงจุดผ่านแดนถาวรภูตูที่อยู่ในระดับแย่ โดยมีคะแนนเพียง 2.03 พบทางขรุขระมีหลุมบ่อขนาดใหญ่จำนวนมาก และไม่มีราวกันทางควรเพิ่มความระมัดระวังในการขับขี่ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 23

ตาราง 23 การประเมินคุณภาพของเส้นทางรายอำเภอ

หัวข้อการประเมิน	อ.เมือง	อ.ทอง แสนขัน	อ.น้ำปาด	อ.ท่าฟาก	อ.บ้านโคก	ทางแยก- ด่าน
ด้านทางสบาย (SERVICE)	1.34	1.17	1.28	1.23	1.17	0.53
ด้านทางสวยงาม (SCENIC)	0.80	0.65	0.75	0.75	0.70	0.40
ด้านทางไม่หลง (SURE)	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.60
ด้านทางปลอดภัย (SAFE)	1.00	1.00	1.00	0.75	0.88	0.50
คะแนนรวม	3.94	3.62	3.83	3.53	3.54	2.03
ระดับคุณภาพ	A	A	A	A	A	C

(ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

การวิเคราะห์ปริมาณการจราจร

จากผลการวิเคราะห์ปริมาณการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนถาวรถาวร โดยโครงการย่อยที่ 1 การศึกษาความต้องการและข้อมูลด้านระบบโลจิสติกส์ของสินค้าและบริการ จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งได้ประยุกต์ใช้แบบจำลองการคาดการณ์ความต้องการในอนาคต พบว่า ปริมาณการเดินทางผ่านจุดผ่านแดนถาวรถาวรมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.25 ต่อปี โดยทำการวิเคราะห์การเดินทางของคนและสินค้า ทุกช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2561 – 2591) ด้วยแบบจำลองความต้องการเดินทาง (4-Step) แบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีไม่มีการพัฒนาในพื้นที่ (Without Project) และกรณีมีการพัฒนาในพื้นที่ (With Project)

คณะวิจัยทำการวิเคราะห์ปริมาณจราจรและขีดความสามารถของทางหลวงเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดศักยภาพ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมของพื้นที่ศึกษา โดยวิธีการคำนวณหาค่าดัชนีการจราจรติดขัด มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าดัชนีการจราจรติดขัด} = \frac{V}{C}$$

โดยที่ V = ปริมาณจราจรบนทางหลวงในชั่วโมงคับคั่ง
 C = ค่าขีดความสามารถของทางหลวง

- การคำนวณปริมาณจราจรบนทางหลวงในชั่วโมงคับคั่ง (Peak hour Volumes on highways : V) ในหน่วยรถยนต์นั่ง (passenger car unit : pcu) ด้วยสมการ ดังนี้

$$V = \left[Y \times \left(1 - \frac{HV}{100} \right) \right] + \left[Y \times \left(\frac{HV}{100} \right) \times 2 \right]$$

โดยที่ V = ปริมาณจราจรบนทางหลวงในเวลาคับคั่ง
 Y = ค่าประมาณร้อยละของปริมาณจราจรในชั่วโมงคับคั่ง
 HV = อัตราส่วนร้อยละของปริมาณรถขนาดใหญ่ เทียบกับปริมาณจราจรเฉลี่ย/วัน ตลอดปี

โดยสามารถค่าประมาณร้อยละของปริมาณจราจรในชั่วโมงคับคั่ง (Y) ด้วยวิธี Parabolic Model ดังนี้

$$Y = 233.519 + 0.082X - 0.0000001127X^2$$

โดยที่ Y = ร้อยละของปริมาณจราจรในชั่วโมงคับคั่งต่อปริมาณจราจรเฉลี่ยต่อวันตลอดปี
 X = ปริมาณการจราจรโดยเฉลี่ยต่อวันตลอดปี (AADT)

- การคำนวณค่าขีดความสามารถของทางหลวง (Highways Capacity : C) ด้วยสมการ ดังนี้

$$C = 2500 \times R_L \times R_C \times R_N \times R_I \times R_J$$

โดยที่ R_L = ค่าปรับขีดความสามารถของทางหลวง
 R_C = ค่าปรับขีดความสามารถของทางหลวงเนื่องจากความกว้างไหล่ทาง
 R_N = ค่าปรับขีดความสามารถของทางหลวง เนื่องจากยานพาหนะ 2 ล้อ
 R_I = ค่าปรับขีดความสามารถของทางหลวง เนื่องจากสภาพสองข้างทาง
 R_J = ค่าปรับขีดความสามารถของทางหลวง เนื่องจากปริมาณรถยนต์ขนาดใหญ่

จุดผ่านแดนถาวร	ปริมาณการจราจร AADT (คัน/วัน)			ค่าดัชนีการจราจรติดขัด	
	รวม	เข้า	ออก	เข้า	ออก
ปี พ.ศ.	กรณีไม่มีการพัฒนาในพื้นที่				
2561	37	15	22	0.08	0.13
2571	75	30	45	0.16	0.27
2581	112	45	67	0.24	0.40
2591	150	60	90	0.32	0.54
ปี พ.ศ.	กรณีมีการพัฒนาในพื้นที่				
2561	37	15	22	0.08	0.13
2571	87	42	45	0.22	0.27
2581	145	77	68	0.41	0.41
2591	208	118	90	0.62	0.54

ระบบประปา

จังหวัดอุดรธานีมีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่งที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ของคนในพื้นที่ โดยแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สำคัญของจังหวัดคือ เขื่อนสิริกิติ์ เป็นเขื่อนดินขนาดใหญ่ปิดกั้นแม่น้ำน่าน ณ บริเวณเขาผาซ่อม ตำบลผาเสียด อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี อยู่ห่างจากตัวเมืองอุดรธานีประมาณ 58 กิโลเมตร สามารถรองรับน้ำได้สูงสุด 9,510 ล้านลูกบาศก์เมตร (ข้อมูลปี พ.ศ. 2559) คิดเป็นร้อยละ 13.44 ของปริมาณความจุที่ระดับน้ำสูงสุดของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ มีความจุที่ระดับน้ำสูงสุดมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ จากข้อมูลพื้นฐานของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุดรธานี จะเห็นว่าจำนวนผู้ใช้น้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคมีเพิ่มขึ้นทุกปี ในทางเดียวกันกำลังการผลิตก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ตาราง 24 ข้อมูลพื้นฐาน การประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2556 - 2559

ประเภท	2556	2557	2558	2559
จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	2,952	3,084	3,212	3,405
กำลังผลิตที่ใช้งาน (ลบ.ม./วัน)	2,400	4,080	2,800	2,880
ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม./เดือน)	52,705	55,307	59,900	60,300
ปริมาณน้ำจ่าย (ลบ.ม./เดือน)	50,196	54,395	58,213	58,961
ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม./เดือน)	40,043	42,931	46,832	47,010

(ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุตรดิตถ์, 2560)

เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานตามตารางที่ 24 พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด 3,405 คน เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ในอัตราร้อยละ 15.34 มีกำลังผลิตทั้งหมด 2,880 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน จากข้อมูลแหล่งน้ำของสำนักงานชลประทานจังหวัดอุตรดิตถ์ มีจำนวนแหล่งน้ำธรรมชาติประเภทอ่างเก็บน้ำทั้งหมดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กรวมทั้งสิ้น 147 แห่ง โดยพบมากที่สุดในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จำนวน 35 แห่ง รองลงมาคืออำเภอเมือง 29 แห่ง อำเภอลำปาง 19 แห่ง อำเภอน้ำปาด 17 แห่ง อำเภอพิชัย 14 แห่ง อำเภอลองแสนขัน 13 แห่ง และอำเภอตรอน อำเภอปากทำ อำเภอลับแล จำนวนอำเภอละ 7 แห่ง ตามลำดับ

อำเภอบ้านโคก แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบล 31 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. ตำบลบ้านโคก (Ban Khok) มีจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน
2. ตำบลม่วงเจ็ดต้น (Muang Chet Ton) มีจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน
3. ตำบลนาขุม (Na Khum) มีจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ่อเบี้ย (Bo Bia) มีจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน (ยังไม่รวม 3 หมู่บ้านที่ยังมีปัญหา)

ระบบการผลิตน้ำประปาในพื้นที่อำเภอบ้านโคกเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในพื้นที่ ระบบน้ำประปาในพื้นที่แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบประปาหมู่บ้าน (ประปาภูเขา) อยู่ในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการหมู่บ้าน และระบบประปาที่อยู่ในการควบคุมดูแลของเทศบาลตำบลบ้านโคก และองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ

ในส่วนของเทศบาลตำบลบ้านโคก ใช้แหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาจากแหล่งน้ำ 2 แห่ง คือ อ่างน้ำส้ม และอ่างห้วยแม่ลูกอ่อน สามารถผลิตน้ำประปาได้ 350 ลูกบาศก์เมตร/วัน มีจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ทั้งสิ้นจำนวน 1,732 ครัวเรือน โดยมีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาจำนวน 769 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ใช้น้ำในการอุปโภคจำนวน 1,634 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.34 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในการผลิตน้ำประปาสามารถแบ่งระบบการผลิตเป็น 2 ระบบ ได้แก่ ระบบประปาภูเขา และระบบประปาหมู่บ้าน รายละเอียดดังนี้

1. ระบบประปาภูเขา จำนวน 3 จุด มีผู้ใช้จำนวนทั้งสิ้น 565 ครัวเรือน ให้บริการในพื้นที่
 - หมู่ที่ 1 มีผู้ใช้ จำนวน 235 ครัวเรือน
 - หมู่ที่ 2 มีผู้ใช้ จำนวน 175 ครัวเรือน
 - หมู่ที่ 4 มีผู้ใช้ จำนวน 155 ครัวเรือน
2. ระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 2 จุด มีผู้ใช้จำนวนทั้งสิ้น 300 ครัวเรือน ให้บริการในพื้นที่
 - หมู่ที่ 5 มีผู้ใช้ จำนวน 182 ครัวเรือน
 - หมู่ที่ 7 มีผู้ใช้ จำนวน 118 ครัวเรือน

การประเมินปริมาณน้ำประปา และการคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในอนาคต

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล พบว่า ระบบน้ำประปาในปัจจุบันอาศัยแหล่งน้ำดิบจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นแหล่งน้ำต้นทุน จึงมักจะมีปัญหาน้ำขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง และปัญหาน้ำขุ่น น้ำไม่ไหลในช่วงฤดูฝน เนื่องจากระบบประปาหมู่บ้านยังต้องอาศัยไฟฟ้าในการดำเนินการของระบบกรองน้ำและจ่ายน้ำ ในช่วงฤดูมรสุมมักจะเกิดเหตุการณ์ที่ต้นไม้หักโค่นทับสายไฟซึ่งส่งผลให้ไฟฟ้าดับ ชาวบ้านในพื้นที่จึงต้องมีการขนานใหญ่เพื่อรองน้ำฝนสำรองไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของน้ำที่ใช้เนื่องจากยังไม่มีระบบการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ได้มาตรฐาน และ ซึ่งจะ อีกทั้งยังไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอม่วงเจดีย์ต้น บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูถ้อยยังต้องต่อระบบน้ำประปาภูเขามาใช้บริเวณด้าน เมื่อวิเคราะห์ความพร้อม ความเพียงพอในการผลิตน้ำประปาของพื้นที่ศึกษาโดยใช้เกณฑ์การใช้น้ำของประชาชน จากสำนักบริหารจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

- พื้นที่กรุงเทพมหานคร	อัตราการใช้น้ำ	300 ลิตร/คน/วัน
- พื้นที่เมืองขนาดเล็ก	อัตราการใช้น้ำ	80 - 120 ลิตร/คน/วัน
- พื้นที่ชนบท	อัตราการใช้น้ำ	20 - 50 ลิตร/คน/วัน

โดยพื้นที่อำเภอบ้านโคกเป็นพื้นที่ชนบทจะใช้น้ำจำนวน 20 - 50 ลิตรต่อคนต่อวัน ในปัจจุบันระบบน้ำประปาในพื้นที่มีกำลังผลิต 350,000 ลิตรต่อวัน มีจำนวนประชากรในพื้นที่ 14,595 คน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2559) ซึ่งจะมีความต้องการใช้น้ำของประชากรทั้งหมดปริมาณ 291,900 - 729,750 ลิตรต่อวัน เมื่อเทียบกับกำลังผลิตในปัจจุบันถือว่าไม่เพียงพอต่อการใช้น้ำของประชากรในพื้นที่ จำเป็นต้องหาแหล่งน้ำต้นทุนและเพิ่มกำลังการผลิต ปริมาณน้ำประปาจึงจะเพียงพอต่อความต้องการสูงสุดของประชาชนในปัจจุบัน

ในการคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำประปาในอนาคต สามารถคำนวณได้จากสมการปริมาณความต้องการใช้น้ำในครัวเรือน (เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549) ดังนี้

$$D = \frac{P \times S \times d}{1000(1 - L)}$$

โดยที่ D = ปริมาณน้ำประปาที่ต้องการ (ลบ.ม./วัน)
P = ความหนาแน่นประชากรในพื้นที่บริการ (คน/ไร่)
S = พื้นที่บริการน้ำประปา (ไร่)
d = อัตราการใช้น้ำ (ลิตร/คน/วัน)
L = การรั่วไหล ไม่เกินร้อยละ 25 ของอัตราการจ่ายน้ำ

ตาราง 25 ปริมาณน้ำประปาที่ต้องการในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2559 – 2589

ปี พ.ศ.	รายการ			ปริมาณน้ำประปาที่ต้องการ (ลบ.ม./วัน)
	ประชากรตาม ทะเบียนราษฎร์ (คน)	ประชากรแฝง (คน)	ประชากรรวม (คน)	
2559	13,858	737	14,595	973
2569	13,987	769	14,757	984
2579	14,000	803	14,804	987
2589	14,014	838	14,852	990

(ที่มา : การคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561)

จากข้อมูลการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต พ.ศ. 2559 – 2589 สามารถคำนวณหาปริมาณน้ำประปาที่ต้องการ ซึ่งจะได้ปริมาณน้ำประปาที่ต้องการในอนาคตทุกช่วง 10 ปี ในหน่วยลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยอำเภอบ้านโคกมีพื้นที่ทั้งหมด 1,055.9 ตารางกิโลเมตร หรือ 659,937.5 ไร่ โดยกำหนดอัตราการรั่วไหลที่ร้อยละ 25 ของอัตราการจ่ายน้ำ พบว่า ในอนาคตปี พ.ศ. 2589 อำเภอบ้านโคกจะมีจำนวนประชากร 14,852 คน มีความต้องการใช้น้ำในครัวเรือนประมาณ 990 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยกำลังการผลิตน้ำของพื้นที่ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างเพียงพอทั่วถึง ในกรณีที่เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คาดว่าจำนวนประชากรและประชากรแฝงจะมีจำนวนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ระบบไฟฟ้า

จังหวัดอุตรดิตถ์มีเขื่อนเก็บน้ำที่สำคัญ คือ “เขื่อนสิริกิติ์” เป็นแหล่งในการผลิตกระแสไฟฟ้าหลักของพื้นที่ ดำเนินการผลิตโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้า

เขื่อนสิริกิติ์จำนวน 3 ชุด กำลังผลิตชุดละ 125,000 กิโลวัตต์ รวมกำลังผลิต 375,000 กิโลวัตต์ มีสายส่งแรงสูง 115 กิโลโวลต์ ระหว่างอุตรดิตถ์กับเขื่อนสิริกิติ์ และสายส่งแรงสูง 230 กิโลโวลต์ ช่วงเขื่อนสิริกิติ์-พิษณุโลก ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์มีสถานีไฟฟ้าแรงสูงจำนวน 3 แห่ง เป็นของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจำนวน 2 แห่ง และของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำนวน 1 แห่ง รายละเอียดดังนี้

- สถานีไฟฟ้าแรงสูง (กฟผ.) ขนาด 230 kV ระดับแรงดัน 22 kV
ตั้งอยู่ในบริเวณโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำเขื่อนสิริกิติ์ เลขที่ 40 หมู่ที่ 10 ตำบลผาเลือด
อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ 53150
- สถานีไฟฟ้าแรงสูง (กฟผ.) ขนาด 115 kV ระดับแรงดัน 22 kV
ตั้งอยู่ เลขที่ 271 ถนนบรมมาสน์ ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
- สถานีไฟฟ้าแรงสูง (กฟผ.) ขนาด 115 kV ระดับแรงดัน 22 kV
ตั้งอยู่ เลขที่ 168 หมู่ที่ 4 ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ 53120

ภายในเขตอำเภอบ้านโคกมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโคก ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ มีระบบไฟฟ้ารองรับทั่วบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านโคก มีไฟส่องสว่างตลอดเส้นทาง จากการสอบถามกลุ่มชาวบ้านและผู้นำชุมชน พบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำคือ ปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้งในช่วงที่มีฝนตกหนัก และปัญหาด้านระบบไฟฟ้าที่ยังไม่เสถียร ในบางครั้งต้องใช้เวลาในการรอหลายชั่วโมง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน และการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อย่างมาก ซึ่งในบางครั้งเกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าดับ การใช้งานเรื่องระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของบริเวณจุดผ่านแดนถั่วมีปัญหา

แหล่งจ่ายไฟจะมาจากอำเภอน้ำปาดโดยจะแบ่งเป็น 2 ทาง คือ จากอำเภอน้ำปาดวนมาทางอำเภอปากทำ และวนมาทางอำเภอห้วยมุ่น ลักษณะเป็นวงกลม ซึ่งหากเกิดปัญหาไฟดับฝั่งใดฝั่งหนึ่ง จะสามารถดึงไฟฟ้าให้ยาวไปตลอดเส้นได้ อีกทั้งเริ่มมีการปรับเปลี่ยนจากเดิมใช้สายส่งไฟฟ้าแบบสายเปลือยเปลี่ยนมาใช้สายเคเบิลทดแทน ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จในส่วนของอำเภอปากทำมาถึงบางส่วนของอำเภอบ้านโคก โดยในส่วนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโคกคาดว่าหากปรับปรุงแล้วจะทำให้ปัญหาไฟฟ้างดดับลดลงได้

ตาราง 26 ผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2559

อำเภอ	จำนวน ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์/ ชั่วโมง) Electricity sales (Gwh.)				
		รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	อื่นๆ
เมืองอุตรดิตถ์	58,568	245,038,389	100,808,730	136,651,758	5,157,213	2420,688
ตรอน	7,723	26,337,894	11,987,251	10,720,115	3,503,224	127,304
ท่าปลา	16,574	27,737,853	17,267,607	8,812,408	1,435,405	222,433
น้ำปาด	11,565	17,777,461	9,694,310	7,850,373	149,023	83,755
ฟากท่า	4,797	7,477,303	4,257,232	2,817,298	365,814	36,959
บ้านโคก	5,849	7,014,354	4,139,382	2,786,688	0	88,284
พิชัย	25,623	67,456,267	37,580,025	19,918,160	9,647,631	310,451
ลับแล	14,364	23,849,663	17,461,496	6,170,612	0	217,555
ทองแสนขัน	10,654	28,203,685	10,915,650	16,266,799	678,246	342,990
รวม	155,717	450,892,869	214,111,683	211,994,211	20,936,556	3,850,419

(ที่มา: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุตรดิตถ์ และสำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2560.)

จากข้อมูลสถิติพลังงาน โดยความร่วมมือของสำนักงานสถิติจังหวัดและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุดรธานี ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด 155,717 ราย โดยมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุดในอำเภอเมืองอุดรธานี 58,568 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.61 ของประชากรผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด รองลงมาคืออำเภอพิชัยจำนวน 25,623 ราย และน้อยที่สุดคืออำเภอปากท่าจำนวน 4,797 ราย สำหรับอำเภอบ้านโคกมีปริมาณผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดจำนวน 5,849 ราย เมื่อวิเคราะห์ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในอนาคตด้วยการคำนวณตามหลักเกณฑ์จากเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 กรมโยธาธิการและผังเมือง ดังนี้

$$\frac{\text{Unit}}{\text{Capita}} \times \text{Service Population}$$

- พื้นที่จ่ายกระแสไฟฟ้านครหลวง (กพน.)
ปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ใช้ประมาณ
0.40 – 0.44 Kw/ capita
4.1 – 7.0 Kwh/ capita/ Day
- พื้นที่จ่ายกระแสไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กพภ.)
ปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ใช้ประมาณ
0.09 – 1.00 Kw/ capita
1.20 – 1.40 Kwh/ capita/ Day

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโคกเป็นสถานีไฟฟ้าย่อยที่จ่ายส่งกระแสไฟฟ้าแก่ผู้ใช้บริการในพื้นที่อำเภอบ้านโคก และจากจำนวนประชากรในอนาคตกว่า ในปี พ.ศ. 2589 มีปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าถึง 20,793 กิโลวัตต์ต่อคนต่อวัน คาดว่าการผลิตและจ่ายส่งกระแสไฟฟ้าจะมีเพียงพอต่อความต้องการที่เกิดขึ้นในอนาคตเนื่องด้วยภายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าหลักที่มีกำลังผลิต 375,000 กิโลวัตต์ หรือ 9,000,000 หน่วย และนอกจากนี้ ยังมีเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังงานน้ำแบบฝายน้ำล้นที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ที่มีกำลังการผลิตไฟฟ้ารวม 1,285,000 กิโลวัตต์ หรือ 30,840,000 หน่วย โดยทำสัญญาจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยร้อยละ 95 ของกำลังการผลิตทั้งหมด ผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศของ สปป.ลาว ร้อยละ 5 และมีแผนการดำเนินการจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ในเดือนตุลาคม 2562

ตาราง 27 ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2559 - 2584

ปี พ.ศ.	รายการ			ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้า (Kwh/capita/Day)
	ประชากรตามทะเบียนราษฎร (คน)	ประชากรแฝง (คน)	ประชากรรวม (คน)	
2559	13,858	737	14,595	20,433
2569	13,987	769	14,757	20,660
2579	14,000	803	14,804	20,725
2589	14,014	838	14,852	20,793

(ที่มา : การคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561)

ระบบสื่อสาร

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ต)

มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ต) ให้บริการเข้าถึงได้ในทุกตำบลของจังหวัดอุตรดิตถ์ (67 ตำบล) จากข้อมูลปริมาณการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจำแนกตามเขตการปกครองปี 2559 ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) มีปริมาณการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 157,289 คร่าวเรือน โดยในปีเดียวกันมีอัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อประชากรร้อยละ 29.6 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1 หรือ 3,992 ราย (สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2561)

โทรศัพท์

ในเขตอำเภอบ้านโคกมีสัญญาณเครือข่ายเครื่องโทรศัพท์ให้บริการครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ จะมีเพียงบางพื้นที่ที่สัญญาณมีปัญหาไม่สามารถเชื่อมต่อสัญญาณได้ อาทิเช่น บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ที่สามารถใช้บริการเครือข่ายมือถือได้เฉพาะบางเครือข่าย โดยมีผู้ให้บริการในพื้นที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทโทรศัพท์บ้าน ได้แก่ ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และประเภทโทรศัพท์เคลื่อนที่ ได้แก่ AIS DTAC และ TRUE

ตาราง 28 ข้อมูลบริการโทรศัพท์ ปี พ.ศ. 2555-2559

รายการ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
เลขหมายโทรศัพท์ที่มี					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	33,101	32,999	32,956	32,576	32,568
บริษัท สัมปทาน	11,040	11,040	11,040	11,040	11,040

(ที่มา: บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และสำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2560.)

ตาราง 28 ข้อมูลบริการโทรศัพท์ ปี พ.ศ. 2555-2559 (ต่อ)

รายการ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
เลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า					
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	18559	17,096	16,491	15,802	15,672
ธุรกิจ	855	815	805	801	802
บ้านพัก	1,421	13,181	12,648	11,984	11,865
ราชการ	1,474	1,399	1,381	1,367	1,363
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	255	248	248	248	248
โทรศัพท์สาธารณะ (เฉพาะของ TOT)	1,454	1,416	1,396	1,392	1,385
ไม่ระบุ/ ไม่ทราบ	0	37	13	10	9
บริษัทสัมปทาน	6,378	5,469	4,646	3,915	3,236
รวม	74,537	83,700	81,624	79,135	78,188

(ที่มา: บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และสำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2560.)

ไปรษณีย์ หรือการขนส่งวัสดุ ครุภัณฑ์

ในพื้นที่อำเภอบ้านโคก มีที่ทำการไปรษณีย์ที่ให้บริการ รับ - ส่ง วัสดุ เอกสาร ครุภัณฑ์ต่างๆ จำนวน 1 แห่ง คือ ที่ทำการไปรษณีย์บ้านโคก ตั้งอยู่ที่เลขที่ 301 ตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

ตาราง 29 ข้อมูลไปรษณีย์เป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2558-2559

อำเภอ	จำนวน ที่ทำการฯ	ปี พ.ศ.2558			ปี พ.ศ.2559		
		ไปรษณีย์ ธรรมดา	พัสดุ ไปรษณีย์	บริการ พิเศษ	ไปรษณีย์ ธรรมดา	พัสดุ ไปรษณีย์	บริการ พิเศษ
เมืองอุตรดิตถ์	3	642,223	17,055	470,303	539,696	14,769	493,743
ตรอน	1	149,039	836	23,082	205,300	1,119	29,995
ท่าปลา	2	103,701	2,071	40,020	97,334	1,403	31,723
น้ำปาด	1	94,223	1,735	43,407	151,035	1,776	35,532
ฟากท่า	1	27,696	1,177	17,221	22,606	1,077	17,157
บ้านโคก	1	35,840	775	12,493	38,974	549	14,094
พิชัย	2	229,123	3,266	76,103	210,219	4,142	78,245
ลับแล	2	811,976	2,721	79,349	158,267	2,122	51,394
ทองแสนขัน	1	84,820	973	23,163	30,965	1,122	18,108
รวม	14	2,178,641	30,609	785,141	1,454,396	28,079	769,991

(ที่มา: บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และสำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์, 2560.)

วิเคราะห์ปริมาณความต้องการใช้โทรศัพท์ในอนาคโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) หรือ CAT Telecom Public Company Limited ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้กำหนดมาตรฐานความต้องการใช้โทรศัพท์ในอนาคตเท่ากับ 0.2 เครื่องต่อคน เมื่อคำนวณปริมาณความต้องการใช้โทรศัพท์ในอนาคตของประชาชนในพื้นที่อำเภอบ้านโคก พบว่า ในปี พ.ศ. 2589 มีปริมาณความต้องการใช้โทรศัพท์ถึง 2,970 เครื่อง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 30

ตาราง 30 ปริมาณความต้องการใช้โทรศัพท์ในพื้นที่อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2559 - 2589

ปี พ.ศ.	รายการ			ปริมาณความต้องการใช้ โทรศัพท์ (เครื่อง)
	ประชากรตามทะเบียน ราษฎร (คน)	ประชากรแฝง (คน)	ประชากรรวม (คน)	
2559	13,858	737	14,595	2,919
2569	13,987	769	14,757	2,951
2579	14,000	803	14,804	2,961
2589	14,014	838	14,852	2,970

(ที่มา : การคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561)

2. ผู้ให้บริการโลจิสติกส์

สามารถแบ่งผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ การขนส่งสินค้า (Freight Transportation and Forwarding) การจัดเก็บ ดูแล และบริหารคลังสินค้าและการติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ (Warehousing/ Inventory Management Packaging) การให้บริการพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโลจิสติกส์ (Nom-Asset Based Logistics Services) และการให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์ (Information and Communication Technology/ consulting) โดยมีรายละเอียดของการให้บริการด้านต่างๆ ดังนี้

การขนส่งสินค้า (Freight Transportation and Forwarding)

นอกจากจะมีรถขนส่งประจำทางระบบสาธารณะให้บริการแล้ว ในพื้นที่ภาคเหนือยังมีผู้ประกอบการขนส่งสินค้า (Freight Transportation and Forwarding) จำนวนกว่า 41 ราย ที่เป็นสมาชิกของสมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย (Thai Transportation & Logistics Association, 2559) ซึ่งให้บริการครอบคลุมงานทางโลจิสติกส์เกี่ยวกับการให้บริการด้านการขนส่งสินค้า ทั้งการส่งสินค้าภายในประเทศและการส่งสินค้าระหว่างประเทศ ในรูปแบบของการขนส่งทางถนน ทั้งแบบขึ้นย่อยและแบบเหมาคัน แต่ไม่พบการให้บริการในลักษณะเดียวกันนี้ของคนในพื้นที่

การจัดเก็บ ดูแล และบริหารคลังสินค้าและการติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ (Warehousing/ Inventory Management Packaging)

มีสถานที่ที่มีลักษณะเป็นอาคารสามารถให้บริการด้านการจัดเก็บสินค้าอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ สินค้าเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภค รูปแบบการให้บริการจะเป็นการรับฝากสินค้าจากคนในพื้นที่และพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาทำการค้าบริเวณชายแดน พบการให้บริการของคนในพื้นที่ให้บริการการรับ - ส่ง สินค้าข้ามแดน ทั้งบริการรถขนส่งและการดำเนินการพิธีการทางศุลกากร โดยกระทำเป็นอาชีพเสริมไม่ได้จัดตั้งเป็นบริษัทหรือผู้ประกอบการขนส่งแต่อย่างใด และไม่พบการให้บริการเกี่ยวกับศูนย์การกระจายสินค้า การคัดแยก ติดสลากบรรจุภัณฑ์ ในคลังสินค้า

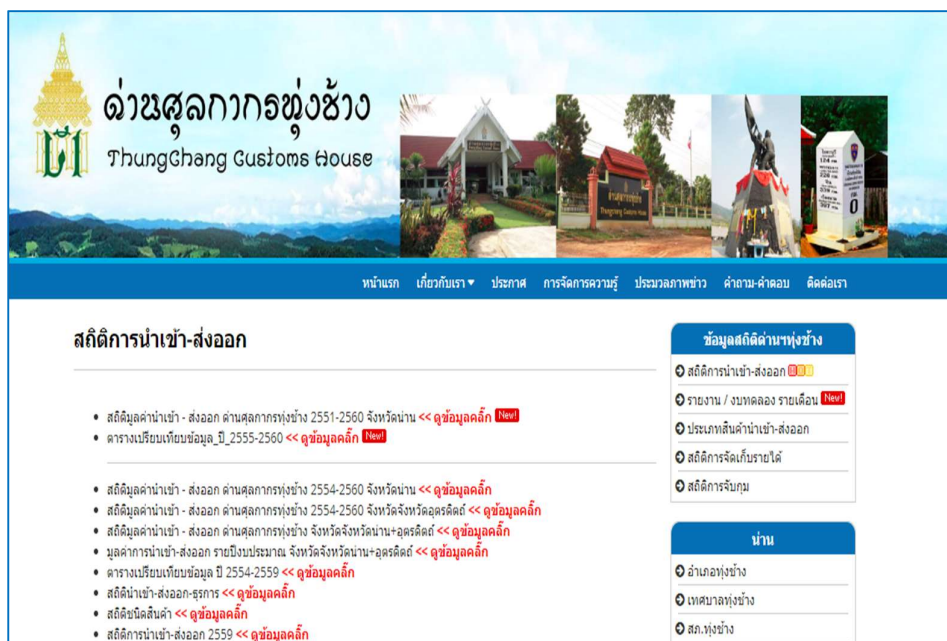
ภาพที่ 32 อาคารเก็บสินค้าชั่วคราว (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

การให้บริการพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโลจิสติกส์ (Nom-Asset Based Logistics Services)

นอกจากจะพบผู้ที่ให้บริการด้านพิธีการทางศุลกากรที่เป็นประชาชนในพื้นที่แล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐและหน่วยงานราชการ ที่ให้บริการครอบคลุมงานพิธีการหรืองานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก พิธีการศุลกากรหรือสรรพากร อาทิเช่น สำนักงานออกหนังสือผ่านแดน ด่านกักกันสัตว์ ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ด้านศุลกากร และตำรวจตรวจคนเข้าเมือง รวมไปถึงการให้บริการของบริษัทที่ให้บริการด้านการดำเนินการด้านโลจิสติกส์

การให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์ (Information and Communication Technology/ consulting)

ด้านถาวรภูจะอยู่ในความดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ซึ่งมีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งานเพื่อเก็บข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลทางสถิติการขนส่งสินค้าที่ผ่านเข้า - ออก ที่ด่าน โดยจะมีโปรแกรมหรือระบบจัดการสารสนเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลจากด่านทุกด่านภายในประเทศเข้าสู่ส่วนกลาง และมีระบบการประมวลผลเผยแพร่ตามเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น เว็บไซต์ด่านศุลกากรทุ่งช้าง สำนักงานสถิติจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ในด้านขององค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์จะต้องคำนึงถึงระบบสารสนเทศของบริษัทนั้นๆ เช่นกัน

ภาพที่ 33 ระบบสารสนเทศสถิติการนำเข้า - ส่งออก ด่านศุลกากรทุ่งช้าง (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2560)

วิเคราะห์ความพร้อมด้านผู้ให้บริการโลจิสติกส์โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านเข้า - ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูถั่วฝักยาว กับกลุ่มประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มตัวแทนออกของ (Shipping) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าผู้ที่มารับบริการมีระดับความพึงพอใจในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านระยะเวลาในการให้บริการ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมากและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง โดยจากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนให้มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ให้บริการด้วยความรวดเร็วและให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อติดขัดต่างๆ อยากให้มีสถานที่สำหรับเป็นจุดหยุดพักและบริการรถสาธารณะ เนื่องจากการเดินทางจากจุดผ่านแดนถาวรภูถั่วฝักยาวไปสู่ตัวอำเภอเป็นไปด้วยความยากลำบากหากไม่มีพาหนะส่วนตัว

ตาราง 31 ความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านเข้า – ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋

ความพึงพอใจด้านต่างๆ	Mean ($\bar{x}$)	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.25	ปานกลาง
ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.08	มาก
ด้านระยะเวลาในการให้บริการ	3.79	มาก
ด้านการเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร	3.71	มาก
รวม	3.71	มาก

(ที่มา : การคำนวณของคณะผู้วิจัย, 2561)

3. ผู้รับ – ส่งสินค้า

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับ - ส่ง สินค้า พบว่า มีปริมาณรถขนส่งสินค้าผ่านเข้า – ออกด่านต่อวันค่อนข้างน้อย สินค้าที่ผ่านเข้าด่านผ่านแดนถาวรภูตุ๋จะเป็นสินค้าประเภทสินค้าเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นหลัก อาทิเช่น น้ำมันปิโตเลียม ปูนซีเมนต์ อาหารสัตว์ ถั่วลันเตา ส่วนประกอบของกังหันลม เครื่องดื่มชูกำลัง กาชาปิโตรเลียมเหลว มะม่วง เม็ดพลาสติก สกรูมีชีวิต โดยสินค้า 3 อันดับแรกที่มีการนำเข้าและส่งออก ผ่านด่านผ่านแดนถาวรภูตุ๋ ได้แก่ น้ำมันปิโตเลียม , ปูนซีเมนต์ , อาหารสัตว์ โดยน้ำมันปิโตเลียมมีการส่งออกที่อยู่สูงสุดที่กล่าวมา อยู่ที่ปริมาณ 541.02 ล้านบาท รองมาคือปูนซีเมนต์ มี ปริมาณ 159.96 ล้านบาท และในช่วงต้นปีที่ผ่านมาสินค้าที่ถูกส่งออกเป็นจำนวนมากคือ สินค้าประเภทเหล็ก เหล็กกล้า และวัสดุก่อสร้าง โดยถูกส่งออกไปยังแขวงไชยะบุรีของ สปป.ลาว ซึ่งมีโครงการก่อสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังงานน้ำ ที่มีกำลังการผลิตไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 1,285 เมกะวัตต์ (ก่อสร้างโดยบริษัท ช. การช่าง จากประเทศไทย) โดยมีแผนการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตของประเทศไทยถึงร้อยละ 95 นอกเหนือจากนี้จะเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศของ สปป.ลาว นอกจากนี้ ยังพบสินค้าที่มีการส่งออกผ่านด่านภูตุ๋เป็นจำนวนมากคือสินค้าประเภทอาหารสัตว์ อาทิเช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ส่วนใหญ่มาจากนอกพื้นที่ของจังหวัดอุดรธานี โดยพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดน่าน ตาก เชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ โดยมีมูลค่า 28.95 ล้านบาท (ด้านศุลกากรทุ่งช้าง, 2560.) ซึ่งนับว่าเป็นที่ต้องการสำหรับผู้บริโภคในแขวงไชยะบุรีและบริเวณเมืองโดยรอบ

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังทำการลงพื้นที่สำรวจสภาพพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ของตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตุ๋หรือตลาดนัด โดยตลาดนัดจะเปิดทำการในช่วงเช้าของวันศุกร์ และวันเสาร์ โดยแบ่งพื้นที่ตลาดออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนของอาคารด้านบน ลานกว้างชั้นกลาง และลานกว้างหน้าอาคารคลังสินค้า อยู่ภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น ซึ่งจัดโซนการตั้งแผงจำหน่ายสินค้า ดังนี้

- อาคารด้านบน จะเป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าเคมิเคิล มีอาคารเปิดโล่งขนาดใหญ่มีหลังคาจำนวน 1 อาคาร สามารถรองรับร้านค้าได้ประมาณ 50 ร้าน และอาคารขนาดเล็กจำนวน 3 อาคาร สามารถรองรับร้านค้าได้ประมาณ 10 ร้าน อาคารสำหรับห้องน้ำ 1 อาคาร แยกเป็นห้องน้ำชายจำนวน 4 ห้อง และห้องน้ำหญิงจำนวน 4 ห้อง สินค้าที่ได้รับความนิยม อาทิเช่น ผงปรุงรส พริกแห้ง ปลาแร่ เป็นต้น
- ลานกว้างชั้นกลาง เป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายผลไม้ทั้งปลีกและส่ง มีลักษณะเป็นลานกว้างสามารถรองรับร้านค้าได้ประมาณ 15 ร้าน ผลไม้ที่นำมาขายจะเป็นผลไม้ตามฤดูกาลจากในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง และตลาดไทยเจริญ จังหวัดพิษณุโลก
- ลานกว้างหน้าอาคารคลังสินค้า เป็นพื้นที่สำหรับจำหน่ายสินค้าประเภทเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า เครื่องใช้ในครัวเรือน มีลักษณะเป็นลานกว้างสามารถรองรับร้านค้าได้ประมาณ 20 ร้าน

ไม่พบส่วนของลานจอดรถถาวรแต่พบพื้นที่ที่เป็นลานกว้างซึ่งสามารถใช้เป็นสถานที่จอดรถชั่วคราวได้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มาทำการค้าขายในตลาด พบว่า ปริมาณของผู้คนที่มาซื้อสินค้าลดน้อยลงจากอดีตราวร้อยละ 80 อาจเป็นผลมาจากการเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว ชาวลาวจึงไม่นิยมเข้ามาทำการค้าทางช่องทางนี้ อีกทั้งมาตรการการห้ามนำสินค้าบางประเภทผ่านด่าน อาทิเช่น เนื้อสัตว์ ไข่ไก่ เป็นต้น จึงทำให้ชาวลาวที่มาซื้อสินค้าทางช่องทางถาวร เปลี่ยนไปใช้ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางอื่นแทน อาทิเช่น ช่องหาย่างต่าง ช่องมหาราช ช่องหาย่างพร้าว

ภาพที่ 34 อาคารตลาด ณ จุดผ่านแดนถาวรภูค้อ จังหวัดอุดรธานี (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

4. กรอบนโยบาย

ปัจจุบันจังหวัดอุดรธานีมีแผนในการพัฒนาจังหวัดโดยมีวิสัยทัศน์ของจังหวัดอุดรธานี “เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ผลผลิตปลอดภัย การท่องเที่ยวพัฒนา การค้าชายแดนเติบโต” ซึ่งเป็นแผนในการพัฒนาจังหวัดอุดรธานี โดยมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรธานี 2561

แผนยุทธศาสตร์ 5 การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

- พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรในทุกด้าน เพื่อให้เป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านนานาชาติที่มีศักยภาพ
- พัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ในทุกมิติ ทุกด้าน ทั้งในและต่างประเทศ
- พัฒนาความสัมพันธ์ไมตรี และความร่วมมือกับต่างประเทศ
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ที่เอื้อต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้า และบริการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
- สนับสนุนให้มีการปรับปรุง พัฒนาการท่องเที่ยว สินค้า และบริการ บนพื้นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์เทคโนโลยีดิจิทัล แบบ Uttaradit 4.0

จะเห็นได้ว่าจังหวัดอุดรธานีมีการส่งเสริมการพัฒนาการค้าชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรโดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ ไปพร้อมกันกับการเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน

แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา เทศบาลตำบลบ้านโคก จ.อุดรธานี

มุ่งหวังให้เศรษฐกิจของตำบลบ้านโคกมีเสถียรภาพ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ ดังนี้

- ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - ลาว (ช่องทางต่าง)
- จัดให้มี และบำรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงวัฒนธรรม

บันทึกคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย - ลาว

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2556 จังหวัดอุดรธานีและแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว ได้ลงนามร่วมกันในบันทึกคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย - ลาว จังหวัดอุดรธานี - แขวงไซยะบูลี สปป.ลาว ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ทั้งสองฝ่ายจะไม่ให้มีกำลังทหารตำรวจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลาดตระเวนล่วงล้ำดินแดนหรือน่านฟ้าของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างเด็ดขาด
- จะไม่ยอมให้บุคคลผู้ไม่หวังดีใช้พื้นที่ในเขตอธิปไตยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคลื่อนไหวเพื่อโจมตีและทำร้ายอีกฝ่ายหนึ่งโดยเด็ดขาด หรือไม่ยอมให้บุคคลหรือกลุ่มคนดังกล่าวมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย
- จะร่วมมือกันป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม การโจรกรรมพาหนะ วัตถุโบราณที่มีค่า การลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสัตว์ คำอาวุธสงคราม การลักลอบขุดค้นทรัพยากรธรรมชาติ การหลอกลวงเด็กและผู้หญิงเพื่อค้าประเวณี การค้าแรงงานผิดกฎหมาย หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพบเห็นหรือสืบรู้การกระทำดังกล่าว จะต้องแจ้งข่าวสารให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้โดยด่วนเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามอย่างทันการณ์ ให้ความร่วมมือในการตรวจตราข้อมูลตามที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ
- ให้ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันป้องกันไม่ให้ประชาชนนำสัตว์เลี้ยงและนำมาหากินล่วงล้ำตามชายแดนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและต้นน้ำ
- ในระดับจังหวัดอุดรธานีและแขวงไซยะบูลี ให้มีการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และระดับเมืองกับอำเภอให้มีการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยการผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ
- ทั้งสองฝ่ายจะอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้แก่ประชาชนของกันและกันที่เข้ามาประกอบอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย และจะดำเนินการอย่างเข้มงวดต่อบุคคลและกลุ่มคนที่เข้ามาประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย
- ด้านของทั้งสองฝ่ายจะเปิดและปิดตั้งแต่เวลา 06.00 - 20.00 น. ของทุกวัน (ไม่พักเที่ยง) ในกรณีที่มีความจำเป็น เช่น การนำส่งคนเจ็บป่วย การเข้า – ออกของทางราชการ ทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าออกได้ไม่จำกัดเวลา แต่ต้องผ่านจุดผ่านแดนเข้า – ออกเมืองของเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายตามกฎหมาย
- ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันสกัดกั้นการค้าแรงงานเถื่อน แรงงานผิดกฎหมาย อย่างเคร่งครัด
- สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด แขวง ได้มีการพบปะหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกัน
- ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะผลักดันให้มีการเปิดเส้นทางเดินรถยนต์ระหว่างจังหวัดอุดรธานี – แขวงไซยะบูลี เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวของประชาชนทั้งสองประเทศ
- แขวงไซยะบูลีได้เสนอให้จังหวัดอุดรธานีเสนอต่อรัฐบาลไทย ให้ผลักดันการปรับปรุงก่อสร้างถนนระหว่างด่านภูไปยังด่านผาแก้ว เพื่อให้ถนนเชื่อมต่อกับถนนที่ฝ่าย สปป.ลาว ซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

นโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์/ความร่วมมือระหว่างไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น จังหวัดอุตรดิตถ์ ปีงบประมาณ 2561

กรมการปกครอง

กรมการปกครองได้ขับเคลื่อนโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระดับประชาชนในพื้นที่อำเภอชายแดน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งตามแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยรัฐบาลไทยได้ผลักดันอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของประชาชนในระดับพื้นที่ชายแดน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยปกครองจังหวัดอุตรดิตถ์ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดน โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของบุคลากรฝ่ายปกครองในการเป็นผู้นำด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีอำเภอที่ติดชายแดนเป็นหน่วยดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจนี้

- โครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดน (People to People Connectivity) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2561 ณ สนามกีฬา อบต.บ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

รายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

1. ประชุมคณะอนุกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย - สปป.ลาว และอำเภอชายแดน จังหวัดอุตรดิตถ์กับเมืองปากลาย เมืองทุ่งมีไช เมืองแก่นท้าว เมืองบ่อแต่น แขวงไชยบุรี
 2. การแข่งขันกีฬาสาธิต กีฬาพื้นบ้าน และมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณีระหว่างอำเภอเมืองชายแดนกับ สปป.ลาว
 3. รูปแบบกิจกรรมโครงการเน้นทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่อประชาชนในพื้นที่ชายแดน
 4. งบประมาณอำเภอบ้านโคก จำนวน 100,000 บาท หน่วยดำเนินการ : อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์
- โครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนประจำปีงบประมาณ 2561 ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการจำนวน 2 ครั้ง

รายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

1. แข่งกีฬาสาธิต กีฬาพื้นบ้าน และมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณีระหว่างอำเภอชายแดนกับ สปป.ลาว ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2561 ณ ซ่องห้วยพร้าว หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ งบประมาณ 50,000 บาท หน่วยดำเนินการ : อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

2. รูปแบบกิจกรรมโครงการเน้นทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนต่อประชาชนในพื้นที่ชายแดน ครั้งที่ 2 ดำเนินการในวันที่ 25 สิงหาคม 2561 ณ โรงเรียนบ้านโป่งพาน หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ งบประมาณ 50,000 บาท หน่วยดำเนินการ : อำเภอน้ำปาดจังหวัดอุตรดิตถ์

กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายพัฒนาสาธารณสุขในเมืองคูขนาน TWIN City โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์เป็นหน่วยงานดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจนี้ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสาธารณสุขในเมืองคูขนาน TWIN City

- โครงการจัดอบรมโครงการการประชุมความร่วมมือด้านสาธารณสุขไทย - ลาว (จังหวัดอุตรดิตถ์ - แขวงไชยบุรี) เมื่อวันที่ 20 - 21 มีนาคม 2561 ณ โรงแรมสีราช จังหวัดอุตรดิตถ์

รายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

1. ความร่วมมือพัฒนาการเฝ้าระวังและควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย - ลาว (จังหวัดอุตรดิตถ์ - แขวงไชยบุรี)
2. ความร่วมมือพัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตระหว่างไทย - ลาว (จังหวัดอุตรดิตถ์ - แขวงไชยบุรี)
3. ความร่วมมือพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพชายแดนระหว่างไทย - ลาว (จังหวัดอุตรดิตถ์ - แขวงไชยบุรี)
4. งบประมาณ 95,000 บาท งบประมาณสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปี 2561 หน่วยดำเนินการ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์

กรมพัฒนาชุมชน

กรมพัฒนาชุมชนได้ให้การสนับสนุนจังหวัดอุตรดิตถ์ส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์การบริหารจัดการและการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

- โครงการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดินนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว เมื่อวันที่ 14 - 18 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์แสดงสินค้าลาว - ไต้หวัน นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

รายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

1. นำผู้ผลิตผู้ประกอบการจากจังหวัดอุดรธานีและเครือข่าย OTOP ไปจัดแสดงและจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสิ้น 50 ราย โดยมียอดการจำหน่ายตลอดงานเป็นเงินทั้งสิ้น 2,345,455 บาท
2. มีกิจกรรมส่งเสริมการขาย อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ รถประกาศตามจุดต่างๆ การประกวดร้องเพลงของเยาวชนที่ศูนย์แสดงสินค้า เพื่อให้คนทุกกลุ่มเข้าเยี่ยมชมและซื้อสินค้า OTOP จากประเทศไทย
3. กิจกรรมการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) เป็นการพบปะระหว่างนักธุรกิจของ สปป.ลาว และผู้ประกอบการ OTOP จากประเทศไทย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทำให้มีคนเข้าเยี่ยมชมงานแสดงสินค้าของจังหวัดอุดรธานีตลอดทั้งวัน

นโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์/ความร่วมมือระหว่างไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ 2562 - 2564

หน่วยดำเนินการ : อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี

- โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
กิจกรรมจัดงานสืบสานประเพณีของดีสองแผ่นดิน ผูกเสี่ยว กินข้าวเหนียว เทียวบ้านโคก โดยจะเชิญทางเมืองที่ชายแดนไทย - ลาว อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี เมืองบ่อแต่น เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี มาเข้าร่วมกิจกรรมนี้

หน่วยดำเนินการ : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุดรธานี

การเสริมสร้างและยกระดับความสัมพันธ์แบบหย่าเียนระหว่างจังหวัดอุดรธานีกับสปป.ลาว

- การจัดคณะผู้แทนการค้าไปเยือนและจัดการพบปะหารือทางเศรษฐกิจการค้ากับคณะผู้แทนทางเศรษฐกิจของเมืองคูมิตรที่เป็นตลาดสำคัญ อาทิเช่น สปป.ลาว เวียดนาม เมียนมาร์ ในโอกาสที่เหมาะสมระหว่างการจัดประชุม การจัดงานทางเศรษฐกิจการค้า หรือตามการประสานงาน
- การประชุมคณะผู้แทนทางเศรษฐกิจการค้าของเมืองคูมิตร เข้าร่วมพบปะหารือทางเศรษฐกิจการค้าในโอกาสที่เหมาะสมระหว่างการจัดประชุม การจัดงานมหกรรมการค้าระดับภาค หรือตามการประสานงาน
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเสริมสร้างและกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อยอดความร่วมมือทางการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและในด้านต่างๆ ร่วมกันทั้งสองฝ่าย อาทิเช่น การจัดเวทีอภิปรายสัมมนาเป็นการเฉพาะ (Focus Group) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา เป็นต้น

- สนับสนุนให้จังหวัดอุดรธานีมีการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ (MOU) ระหว่างจังหวัดอุดรธานีกับแขวงไชยะบูลี สปป.ลาว ผ่านกระทรวงต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อตกลงในความร่วมมือในด้านต่างๆ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณให้ดำเนินกิจกรรมแผนงานโครงการในต่างประเทศต่อไป
- การจัดประชุมพบปะเจรจาการค้า
- การจัดประชุมฯ เพื่อกำหนดแผนและขยายความร่วมมือที่มีอยู่ให้ยกระดับขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างจังหวัดอุดรธานีกับแขวงไชยะบูลี หรือกับเมืองชายแดนของ สปป.ลาว ให้เป็นรูปธรรมและวัดผลได้
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผล การประชุมด้านการจัดเตรียมความพร้อมข้อมูลวารสารและแผนงาน (ร่วม) ของฝ่ายเลขานุการหรือคณะทำงานหรือของผู้ประสานงาน
- การจัดทำความตกลงทางเศรษฐกิจการค้า โดยมีการเตรียมการและเตรียมความพร้อมของผู้ค้าในจังหวัดภาคเหนือกับคู่ค้าในเมืองคูมูตร
- การจัดทำความตกลงทางเศรษฐกิจการค้าการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน (Outbound Research and Driving Economic Program On Trade and Investment)
- จัดทีมผู้เชี่ยวชาญหรือคณะที่ปรึกษา โดยการสนับสนุนและประสานงานร่วมระหว่างภาครัฐภาคเอกชนของทั้งสองฝ่าย เข้าทำการศึกษาสำรวจ สรุป สังเคราะห์ และดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือการค้าการลงทุนร่วมกันในเชิงธุรกิจ
- ทำการสำรวจและจัดเตรียมข้อมูลทางด้านอุปสงค์และอุปทาน เพื่อใช้ประกอบการจัดทำต้นแบบการค้าการลงทุนครอบคลุมในเรื่อง
 - ระบบการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่
 - กฎระเบียบ มาตรการ หรือนโยบายในเรื่องการค้าการลงทุนต่อกัน
 - สภาพและศักยภาพการตลาด พฤติกรรมการบริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการของจังหวัดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - การสำรวจและคัดเลือกคู่ค้า สินค้า ประเภทธุรกิจ ผู้ประกอบการ ตามข้อเสนอของผู้ประกอบการจังหวัดชายแดน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจับคู่และส่งเสริมการทำธุรกิจร่วมกัน
 - การสร้างโอกาสและเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การจับคู่การค้า
 - การทบทวนปัญหาและการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจการค้าต่อกัน
- การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงและส่งเสริมการค้า อาทิเช่น การจัดหรือเข้าร่วมงานแสดงและจำหน่ายสินค้าในต่างประเทศ การเข้าร่วมเจรจาการค้า Business Matching การทัศน

ศึกษา ณ สถานที่ประกอบการและย่านธุรกิจ (การทำ Site Visit) กรณีได้รับอนุมัติ
แผนงาน/โครงการจากสำนักงานงบประมาณให้ดำเนินการ

- การจัดเตรียมความพร้อมและการนำสินค้าพร้อมทั้งคณะผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมฯ
โดยยึดหลักการในการบรรจุเป้าหมายและการลงนามความตกลงซื้อขายสินค้า
- การเข้าร่วม/จัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้าในสปป.ลาวหรือประเทศเพื่อนบ้าน
- การจัดคณะผู้แทนการค้าเข้าร่วมกิจกรรมเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อยกระดับและ
กระชับความสัมพันธ์เศรษฐกิจการค้าอย่างใกล้ชิดและเป็นรูปธรรม อาทิเช่น การร่วม
พิจารณารายการและรายละเอียดของสินค้าและบริการ หรือการร่วมทุนระหว่างคู่ค้า

จากการทบทวนด้านนโยบาย และการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานพื้นที่ หน่วยงาน
ภาครัฐในระดับจังหวัดและในระดับท้องถิ่น พบว่า มีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกันโดยภาคจังหวัดมีนโยบายในการ
ส่งเสริม และพัฒนาเขตชายแดนถาวร เพื่อให้เป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านนานาชาติ แต่ในส่วนของประเทศ
ตำบลบ้านโคกนั้น มีนโยบายในพัฒนา และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการค้าชายแดนทางช่องทางต่าง
นอกจากนี้ในการสัมมนารับฟังความคิดเห็นมีหน่วยงานภาคการศึกษาเข้าร่วมด้วย ในมุมมองของภาค
การศึกษาได้มีการเปิดการเรียนการสอนด้านโลจิสติกส์ และมีการรับนักเรียน-นักศึกษาจาก สปป.ลาว ที่
ต้องการเข้ามาศึกษาในพื้นที่ด้วย จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ในพื้นที่ และการ
แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน โดยมีจุดผ่านแดนถาวรถาวรเป็นจุดเชื่อมโยง จากที่ได้กล่าวมานั้นแสดงให้เห็น
ว่าไม่มีความสอดคล้องกันทางด้านนโยบายระหว่างจังหวัด และพื้นที่เทศบาลบ้านโคก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการ
พัฒนาทำให้เกิดความล่าช้า

สำหรับจุดผ่านแดนถาวรถาวรมีหน่วยงาน CIQ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง
ด่านควบคุมโรคติดต่อ ด่านกักกันสัตว์ (บก) ด่านตรวจพืช โดยมีสถิติของการเข้าออกด่านของจุดผ่านแดนถาวร
ถาวร ทั้งปริมาณคนและพาหนะ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 32

ตาราง 32 ข้อมูลสถิติเข้า - ออก ปี พ.ศ.2559 - 2561 (ม.ค.-ก.ย.)

รายการ	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561 (ม.ค.-ก.ย.)
เดินทางเข้า	31,830	32,863	19,171
เดินทางออก	32,547	32,008	18,697
พาหนะเข้า	12,924	11,800	6,254
พาหนะออก	13,264	11,822	6,384

(ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุดรธานี, 2561.)

4.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้

จากการวิเคราะห์ ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา โดยการแบ่งตามตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านผู้ให้บริการ ผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า และด้านกรอบนโยบาย สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

- จุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน การลงทุน ไปยังประเทศต่างๆ ในอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สปป.ลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
- มีเส้นทางการคมนาคมเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปนครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว ที่สั้นและสะดวกที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจุดผ่านแดนถาวรอื่นๆ ของประเทศไทย ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศต่างๆ ในอาเซียน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ จังหวัดอุดรธานียังเป็นจุดเชื่อมต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 ประเทศ มีการส่งเสริมผลักดันโครงการวันเดียวเที่ยว 3 ประเทศ ได้แก่ เมืองเมาะละหม่ง รัฐมอญ ประเทศพม่า - แม่สอด จังหวัดตาก - จังหวัดสุโขทัย - จังหวัดอุดรธานี ออกจากประเทศไทยทางจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ - แขวงไซยะบูลี - หลวงพระบาง สปป.ลาว
- ประชาชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ต่างๆ
- ประชาชนในพื้นที่ทั้งชาวไทย และชาวลาว มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความรู้สึกผูกพันดังเป็นเมืองพี่น้องกัน เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาแต่อดีต
- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหลายแห่ง และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น อ่างเก็บน้ำห้วยค้อ อ่างเก็บน้ำห้วยเหี้ย อ่างเก็บน้ำน้ำป่าด อ่างเก็บน้ำห้วยยศ อ่างเก็บน้ำห้วยแยกขวา และแม่น้ำอีกหลายสาย ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการผลิตน้ำประปา เพื่อการอุปโภคบริโภคได้

จุดอ่อน (Weaknesses)

- สภาพพื้นผิวถนนของเส้นทางเข้าสู่จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นหลุมบ่อ ทางขรุขระ ทำให้การสัญจรเป็นไปด้วยความยากลำบาก เส้นทางมีความแคบ และบางช่วงไม่มีขอบทางซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายต่อรถที่สัญจรผ่านไป-มา ได้

- ในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจำนวนมาก แต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสม
- มีปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง เนื่องจากพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรอยู่ใกล้พื้นที่ป่า ส่งผลให้ในช่วงฤดูฝน มักจะมีต้นไม้หรือกิ่งไม้ล้มทับเสาไฟฟ้า ทำให้เกิดไฟฟ้าขัดข้อง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาจากสัตว์ป่า เช่น งู เข้ามาพันเสาไฟฟ้าทำให้เกิดไฟฟ้าขัดข้อง โดยในการแก้ปัญหาในบางครั้งต้องใช้เวลาหลายชั่วโมงจึงจำแก้ไขสำเร็จ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน และการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เช่น การใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (อินเทอร์เน็ต) ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของบริเวณจุดผ่านแดนถาวรอยู่หุดชะงัก
- มีปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบริเวณจุดผ่านแดนถาวร พบว่าบริเวณพื้นที่ของจุดผ่านแดนถาวรมีสัญญาณเครือข่ายเครื่องโทรศัพท์ให้บริการได้เฉพาะบางเครือข่ายเท่านั้น รวมไปถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายโทรศัพท์ก็สามารถใช้ได้เพียงบางเครือข่ายเท่านั้น แต่ในบริเวณอำเภอ บ้านโคก ที่ตั้งอยู่รอบจุดผ่านแดนถาวร มีบริการสัญญาณเครือข่ายครอบคลุมครบถ้วนทุกพื้นที่
- พื้นที่มีความห่างไกลจากตัวเมืองอุดรธานีกว่า 160 กิโลเมตร ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิเช่น โรงพยาบาล บริการขนส่งสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ร้านอาหาร และอื่นๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ
- คนในชุมชนขาดความรู้และความสนใจในการทำธุรกิจ โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่งผลให้ไม่เกิดการค้าการลงทุนในพื้นที่อำเภอบ้านโคกมากเท่าที่ควร
- แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ จึงทำให้ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก
- ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย
- ขาดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น การท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกันหลายๆ แห่งภายในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ตลอดทั้งวันอย่างต่อเนื่อง
- คนในชุมชนบริเวณอำเภอบ้านโคกส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จึงขาดความรู้และความตระหนักถึงหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้นถ้าไม่มีการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดีเพียงพอในอนาคตอาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวได้

โอกาส (Opportunities)

- ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์/ความร่วมมือระหว่างไทย - สปป.ลาว ในระดับท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องทุกปี อาทิเช่น โครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดน (People to People Connectivity) โครงการจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดินนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ถือเป็น

การส่งเสริมสนับสนุนและกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่ความร่วมมือทางด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกันในอนาคตได้

- มีแผนการพัฒนาเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมทางหลวง และทางหลวงชนบทหมายเลข 1045 ภายใต้ความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงชนบทอุดรธานี เส้นทางแม่สอด - ภูค้อ เป็นระยะทางประมาณ 450 กิโลเมตร เพื่อรองรับการขยายตัวของผู้ใช้งานจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ
- ทางรัฐบาลไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง การเชื่อมโยงเครือข่ายโทรคมนาคม และการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การเชื่อมโยงการเดินทางและการขนส่งระหว่างประเทศที่ได้มาตรฐาน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทั้งในด้านการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการสร้างเครือข่ายการขนส่งระหว่างประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์และการปรับปรุงระบบบริหารจัดการกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในส่วนของจังหวัดอุดรธานีมีแผนการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ซึ่งมุ่งไปที่การส่งเสริมการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูค้อในทุกด้าน อาทิเช่น พัฒนาการค้าชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ ไปพร้อมกันกับการเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้จุดผ่านแดนถาวรภูค้อเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านนานาชาติที่มีศักยภาพ ซึ่งบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรธานี 2561 (แผนยุทธศาสตร์ 5 การเพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ).
- ทรัพยากรธรรมชาติของ สปป.ลาว มีความอุดมสมบูรณ์ อาทิเช่น ต้นไม้ เห็ด พืชที่ขึ้นในป่า มีพื้นที่เพาะปลูกทำการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ลูกเดือย งา ถั่ว ฝ้าย เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยสามารถทำการค้าการลงทุนใน สปป.ลาวได้ โดยเฉพาะตลาดพันธะสัญญา Contract Framing ในสินค้าเกษตร อาทิเช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และการแปรรูปสินค้าเกษตร อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่ ไม้จันทน์ ตะเกียบ เป็นต้น
- สินค้าอุปโภคบริโภคของไทยได้รับความนิยมใน สปป.ลาว เป็นโอกาสในการพัฒนา ส่งเสริมการค้าการลงทุน สำหรับผู้ประกอบการชาวไทย
- ฝีมือการซ่อมรถประเภทต่างๆ ของคนไทยมีความน่าเชื่อถือสูงสำหรับประชาชนชาวลาว จึงถือเป็นโอกาสสำหรับช่างฝีมือชาวไทยที่จะเข้าไปประกอบกิจการใน สปป.ลาว อาทิเช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น
- สามารถเป็นช่องทางขนถ่ายเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างเมืองปากลายกับนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศ สปป.ลาว และโครงการก่อสร้างต่างๆ ของประเทศ สปป.ลาว
- ประเทศจีนได้มีการลงทุนสร้างรถไฟความเร็วสูงจากคุนหมิง - สิงคโปร์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย One Belt, One Road ของนายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน ครอบคลุม

ระยะทางทั้งหมดประมาณ 3,000 กิโลเมตร โดยมีเส้นทางรถไฟผ่าน 5 ประเทศ ได้แก่ จีน สปป.ลาว ไทย มาเลเซีย และ สิงคโปร์ ซึ่งโครงการรถไฟลาว-จีน จะผ่านทาง สปป.ลาว และไปสิ้นสุดที่ จ.หนองคาย ประเทศไทย โครงการมีแผนจะแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2563 โดยหนึ่งในสถานีใหญ่ของรถไฟความเร็วสูงสายนี้คือ หลวงพระบาง ซึ่งมีพิธีเปิดโครงการก่อสร้างอย่างเป็นทางการ ณ จุดก่อสร้างบ้านพอนไซ แขวงหลวงพระบาง เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2559 ดังนั้นถ้าโครงการรถไฟความเร็วสูงสายนี้เสร็จเรียบร้อย โอกาสที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย โดยผ่านเข้า-ออกทางจุดผ่านแดนถั่วจะมีมากขึ้น

- มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้ผลิตภัณฑ์ OTOP ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาเป็นตัวนำ สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่คนในชุมชน เพื่อที่คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานภายนอกชุมชน

อุปสรรค (Threats)

- ติดปัญหาด้านการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ทำให้มีข้อจำกัดด้านการพัฒนาพื้นที่
- การเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว ชาวลาวจึงไม่นิยมเข้ามาทำการค้าทางช่องทางนี้ ส่งผลให้ปริมาณของผู้คนที่มาซื้อสินค้าลดน้อยลงจากอดีตราวร้อยละ 80 โดยเปลี่ยนไปใช้ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางค้าอื่นแทน อาทิเช่น ช่องห้วยต่าง ช่องหาราช ช่องห้วยพร้าว
- จุดผ่านแดนถั่วเป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษีมาประจำการ ณ จุดผ่านแดนถั่วสามารถดำเนินการพิธีการศุลกากร ระบุพิกัด ตรวจปล่อยสินค้าได้ ดังนั้นหากสินค้ามีมูลค่าเกินกว่า 50,000 บาท จะต้องดำเนินการเรื่องภาษีก่อนที่ด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ซึ่งใช้เวลาดำเนินการด้านเอกสารประมาณ 1 วัน ทำให้เกิดความล่าช้าและความไม่สะดวก
- เนื่องด้วยจุดผ่านแดนถั่วเป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ทำให้ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง มีงบประมาณรายได้ที่จำกัดในการจัดการเรื่องระบบสาธารณูปโภค ส่งผลให้ภาระในส่วนของงบประมาณการดูแลพื้นที่ บริหารจัดการตลาด ชะยะต่างๆ และงบประมาณการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมถึงบริหารจัดการพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถั่ว เป็นภาระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- กิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและ สปป.ลาว หยุดชะงักลง เนื่องจากรัฐบาลไทยมีนโยบายควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของราชการไทย ส่งผลให้บางหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องเดินทางไปสปป.ลาวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในการเชื่อมความสัมพันธ์ไม่สามารถกระทำได้โดยสะดวก

- นโยบายและแผนปฏิบัติของทางรัฐบาลไทยไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาทิเช่น การกำหนดนโยบายให้ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ แต่มีกฎหมายในการควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของราชการไทย
- มีข้อจำกัดของการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูคุดและบริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งส่งผลให้การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละเขตพื้นที่เป็นไปอย่างจำกัด ภายใต้ข้อกำหนดการบังคับใช้กฎหมายผังเมือง โดยมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามที่กำหนดในผังเมืองรวม ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะจัดตั้งเมืองอุตสาหกรรมบริเวณรอบๆ จุดผ่านแดนถาวรภูคุด
- ถนนในส่วนของ สปป.ลาว ตั้งแต่จุดผ่านแดนถาวรภูคุดฝั่งสปป.ลาว จนถึงหลวงพระบาง มีความขรุขระเป็นอย่างมาก

4.3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคุด

จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรภูคุด เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยหลักการ TOWS Matrix ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะหรือกลยุทธ์ 4 ด้าน อันได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

- ส่งเสริมการค้าการลงทุน ธุรกิจฝีมือแรงงาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร จัดโครงการส่งเสริมให้มีการพบปะหารือกัน ระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยและเกษตรกรชาวลาว เนื่องด้วยทรัพยากรธรรมชาติของ สปป.ลาว ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นโอกาสของผู้ประกอบการชาวไทยที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในกระบวนการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร โดยภาครัฐบาลจัดโครงการส่งเสริมให้มีการพบปะหารือกัน ระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยและเกษตรกรชาวลาว เพื่อส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน การทำการเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) กับเกษตรกรในพื้นที่แขวงไซยะบูลี ซึ่งมีสินค้าสำคัญ ได้แก่ ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากไม้ เฟอร์นิเจอร์ ไม้ปาร์เกต์ ผ้าทอผ้าไหม เสื้อผ้า สินค้าจากป่า และสินค้าเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด ลูกเดือย งา ถั่ว ผัก หน่อไม้ การลงทุนด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร
- จัดทำโครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านโคก เนื่องด้วยพื้นที่อำเภอบ้านโคกมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง จึงควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ด้วยวิธีที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวซึ่งจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจ

ให้ดีขึ้นได้ สนับสนุนการพัฒนาโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิเช่น "ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี" อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบำรุงรักษา พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมในพื้นที่ให้มีความสวยงามอยู่เสมอ และค้นหา สร้าง ปรับปรุงพื้นที่ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

- *เร่งรัดการดำเนินการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้*
เพื่อให้พื้นที่เมืองหน้าด่านได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและสังคม จึงควรเร่งรัดการดำเนินการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ การดำเนินการทำความเข้าใจร่วมกันในการขอเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อกำหนดขนาดพื้นที่ให้ชัดเจน รวมทั้งศึกษาผลกระทบและทำประชาคมร่วมกันต่อไป เพื่อให้การขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้เข้าไปปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ต่อไป
- *ลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เป็นมาตรฐาน*
ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีของฝั่ง สปป.ลาว อยู่ในอัตราที่สูงและไม่มีมาตรฐาน ทำให้จุดผ่านแดนถาวรถั่วคู่ไม่เป็นที่นิยมสำหรับผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากในพื้นที่อำเภอบ้านโคกมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนลาวมาช้านาน เปรียบเสมือนเป็นบ้านพี่เมืองน้องกัน จึงควรมีความร่วมมือกันทั้งในระดับท้องถิ่นและภาครัฐบาล ในการลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เป็นมาตรฐาน
- *จัดตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านแดนถาวรถั่วคู่*
ปัจจุบัน จุดผ่านแดนถาวรถั่วคู่เป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง ทำให้การขนส่งข้ามพรมแดนเกิดความไม่สะดวกและล่าช้า ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรถั่วคู่มีเส้นทางการคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปนครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว ที่สั้นและสะดวกที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจุดผ่านแดนถาวรอื่นๆ ของประเทศไทย จึงควรมีการจัดตั้งด่านศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การขนส่งข้ามพรมแดน ให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

- *จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ สานความสัมพันธ์สองแผ่นดิน*
ในการส่งเสริมการค้าการลงทุน เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ดึงดูดนักลงทุน ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ สานความสัมพันธ์สองแผ่นดิน จัดเวทีแลกเปลี่ยนทักษะฝีมือแรงงานระหว่างกัน
- *ลงนามความร่วมมือ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพาณิชย์*
จัดกิจกรรมพบปะนักลงทุนของทั้งสองประเทศ ส่งเสริมให้เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้น และ

ลงนามความร่วมมือระหว่างรัฐบาลในระดับท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพาณิชย์ รวมทั้งร่วมกันกำหนดมาตรการส่งเสริมอำนวยความสะดวกการค้าชายแดนและการขนส่งข้ามพรมแดน

กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

- **ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน**
ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น ปรับปรุงสภาพพื้นผิวถนนของเส้นทางเข้าสู่จุดผ่านแดนถาวรถาวร ในระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร ที่มีการชำรุด สร้างขอบทาง ติดตั้งและปรับปรุงป้ายจราจร และปรับปรุงเส้นทางให้มีความคดโค้งน้อยลง รวมถึงการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า และระบบสื่อสาร ให้มีเพียงพอและครอบคลุมทั่วพื้นที่
- **ปรับปรุงพื้นที่ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรถาวรหรือตลาดนัด**
ในปัจจุบัน พื้นที่ตลาดออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนของอาคารด้านบน ลานกว้างชั้นกลาง และลานกว้างหน้าอาคารคลังสินค้า ซึ่งใช้พื้นที่เป็นบริเวณกว้างและไม่มีสถานที่จอดรถที่ได้รับการจัดให้เป็นสัดส่วน จึงควรมีการจัดพื้นที่ตลาดให้อยู่ในพื้นที่เดียวกันเพื่อความเป็นระเบียบและสะดวกต่อการบริหารจัดการ และสร้างจุดสังเกต (Land Mark) เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวนอกเหนือจากวันเปิดทำการของตลาด (ช่วงเช้าของวันศุกร์และวันเสาร์) ถือเป็นการส่งเสริมและเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวจากทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อีกทางหนึ่ง
- **ปรับปรุงและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ**
ในปัจจุบัน มีรถขนส่งระบบสาธารณะ รถโดยสารขนาดเล็กให้บริการขนส่งจากในตัวเมือง-บ้านโคก จำนวน 5 รอบ/วัน ซึ่งขาดช่วงระหว่างอำเภอบ้านโคก-จุดผ่านแดนถาวรถาวร การเดินทางจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้รถส่วนบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว จึงควรมีรถขนส่งมวลชนที่มีความสะดวกสบายเพียงพอเพื่อรองรับผู้เดินทางในอนาคต รวมถึงให้ประชาชนทั้งในพื้นที่และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าเมืองได้สะดวก

การวางลำดับความเร่งด่วนของกลยุทธ์ในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรถาวร (Planning Time Frames)

การวางลำดับความเร่งด่วนของกลยุทธ์ในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรถาวร จะพิจารณาจากความสำคัญของการพัฒนา ศักยภาพความพร้อม และความต่อเนื่องของการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะไกล เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะกลยุทธ์เชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรถาวรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ร่วมกับผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรถาวร สามารถนำไปสู่การจัดลำดับความเร่งด่วนของกลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

ตาราง 33 ลำดับความเร่งด่วนของกลยุทธ์ในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้

ระยะเร่งด่วน	- ส่งเสริมการค้าการลงทุน ธุรกิจฝีมือแรงงาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร จัดโครงการส่งเสริมให้มีการพบปะหารือกัน ระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยและเกษตรกรชาวลาว - จัดทำโครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านโคก - ลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เป็นมาตรฐาน - จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ สานความสัมพันธ์สองแผ่นดิน - ลงนามความร่วมมือ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพาณิชย์
ระยะกลาง	- เร่งรัดการดำเนินการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ - จัดตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้
ระยะไกล	- ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน - ปรับปรุงพื้นที่ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้หรือตลาดนัด - ปรับปรุงและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ

(ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

ในปัจจุบัน การเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว และจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งด่านฝั่ง สปป.ลาว มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีไม่คงที่ ส่งผลให้ชาวลาวที่เคยเข้ามาทำการค้าทางช่องทางนี้ เปลี่ยนไปใช้ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางอื่นแทน ประกอบกับจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ยังเป็นด่านพรมแดนซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของด่านศุลกากรทุ่งช้าง จึงไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษีมาประจำการ ณ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ อีกทั้งการดำเนินการพิธีการศุลกากรในกรณีที่สินค้ามีมูลค่าเกินกว่า 50,000 บาท จะต้องดำเนินการเรื่องภาษี ณ ด่านศุลกากรทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ก่อนจึงจะเข้าสู่กระบวนการตรวจปล่อยสินค้า ณ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ได้ ซึ่งใช้เวลาดำเนินการด้านเอกสารประมาณ 1 วัน ทำให้เกิดความล่าช้าและความไม่สะดวก เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการและส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น พาณิชย์จังหวัด หอการค้า จึงควรให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ควรได้รับการบริหารด้วยระบบเดียวกันกับด่านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และด่านสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย - สปป.ลาว ที่เชื่อมต่อกับแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว เหมือนกัน ซึ่งด่านห้วยโก๋นและด่านสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหืองใช้ระบบด่านคู่ ดังนี้

ตาราง 34 สถานภาพทางศุลกากรของจุดผ่านแดนถาวรภู

รายชื่อจุดผ่านแดนถาวร	ด้านพรมแดน	ด้านศุลกากร
จุดผ่านแดนถาวรภู	✓	✗
จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น	✓	✓
จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพแม่น้ำเหือง	✓	✓

(ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2561)

โดยการบริหารด้วยระบบเดียวกันจะทำให้เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกันภายใน
โซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการค้า
ระหว่างประเทศแก่ผู้ประกอบการแล้วยังเป็นอีกช่องทางที่จะสามารถดึงดูดผู้ประกอบการการค้า นักลงทุน
ด้านการค้าและการพาณิชย์ให้เข้ามาประกอบกิจการการค้าและการพาณิชย์ผ่านทางช่องทางจุดผ่านแดนถาวร
ภู ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานและธุรกิจเกี่ยวเนื่องได้อีกด้วย

การวิเคราะห์และจัดทำแผนก้าวอย่าง 3 ระยะ (The Three Horizon of Growth)

จากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว ที่ไม่เป็นมาตรฐาน
สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ การลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือ
ภาษีที่เป็นมาตรฐาน ทำการวิเคราะห์และจัดทำแผนก้าวอย่าง 3 ระยะ (The Three Horizon of Growth) เพื่อ
เป็นแนวทางในการจัดทำแผนตามระยะเวลาแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะใกล้ ระยะปานกลาง และระยะไกล
รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 35

ภาพที่ 35 แผนก้าวอย่าง 3 ระยะ (The Three Horizon of Growth) ในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ (ที่มา: คณะวิจัย, 2561)

บทที่ 5 สรุปการวิจัย ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี โดยทำการศึกษาลักษณะทางกายภาพ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ระบบคมนาคม ลักษณะทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และชุมชน พิจารณาข้อมูลพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้รวบรวมข้อมูล ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในพื้นที่ศึกษา และสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน ผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ ผู้นำชุมชน และกลุ่มคนในชุมชน ใช้วิธีการคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้ในการวัดและประเมินศักยภาพของจุดผ่านแดนถาวรถาวร ตามแนวคิดโลจิสติกส์ระดับมหภาค (A Macro-logistics Framework) ซึ่งแบ่งตัวชี้วัดสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพด้านระบบโลจิสติกส์เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. โครงสร้างพื้นฐาน วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อม ความเพียงพอต่อความต้องการ และความสามารถในการรองรับความต้องการของประชากรในอนาคตของโครงสร้างพื้นฐานในด้านระบบคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการสื่อสาร
2. ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ วิเคราะห์ความพร้อมของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ โดยแบ่งเป็นผู้ให้บริการขนส่งสินค้า ผู้ให้บริการการจัดเก็บ ดูแล และบริหารคลังสินค้าและการติดสลากหรือบรรจุภัณฑ์ ผู้ให้บริการการให้บริการพิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโลจิสติกส์ และผู้ให้บริการการให้บริการงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์
3. ผู้รับและผู้ส่งสินค้า พิจารณาทั้งด้านผู้ใช้บริการผ่านด่าน และผู้ประกอบการในพื้นที่
4. กรอบนโยบาย ศึกษาเปรียบเทียบแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นของพื้นที่ศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดน ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรถาวรได้

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้รวบรวมข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลตามตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างพื้นฐาน

จากข้อมูลทุติยภูมิและการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย ระบบคมนาคม ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการสื่อสาร ในภาพรวมยังไม่มีความพร้อมมากนัก โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการกำหนดหลักเกณฑ์ของระดับความพร้อม ดังนี้

- ต่ำ หมายถึง ไม่เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบัน
- ปานกลาง หมายถึง มีเพียงพอต่อความต้องการในอนาคต 3 – 5 ปี
- สูง หมายถึง เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบันและในอนาคตมากกว่า 5 ปี

ระบบคมนาคม : ปานกลาง

มีโครงข่ายถนนไปจนถึงหน้าด่าน สภาพโดยรวมของเส้นทางจากทางแยกป่าขนุน อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ – จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ อยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับเนินต่ำตามช่องเขา มีช่องทางจราจร 2 ช่องทางและ 4 ช่องทาง สลับกับตลอดเส้นทาง พื้นผิวถนนเป็นทางลาดยางส่วนใหญ่ราบเรียบ มีการปะผุซ่อมแซมพื้นผิวถนนในบางช่วงโดยเฉพาะช่วงก่อนถึงจุดผ่านแดนถาวรภูคู้พบพื้นผิวถนนขรุขระเป็นหลุมขนาดใหญ่การสัญจรผ่านเป็นไปด้วยความยากลำบาก ยังไม่ได้รับการซ่อมแซมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากติดปัญหาเรื่องการขอใช้พื้นที่ป่าไม้

ระบบประปา : ต่ำ

มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่งที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ของคนในพื้นที่จำนวนมากแห่ง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปา ในพื้นที่อำเภอบ้านโคกมีระบบผลิตน้ำประปาจำนวน 2 ระบบคือ ระบบประปาหมู่บ้านและระบบประปาภูเขา ในปัจจุบันปริมาณการผลิตน้ำประปาถือว่าไม่เพียงพอต่อการใช้น้ำของประชากรในพื้นที่

ระบบไฟฟ้า : ต่ำ

แหล่งผลิตไฟฟ้าหลักอยู่ในพื้นที่คือ โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำเขื่อนสิริกิติ์ มีสถานีไฟฟ้าแรงสูงจำนวน 3 แห่ง เป็นของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจำนวน 2 แห่ง และของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำนวน 1 แห่ง ภายในเขตอำเภอบ้านโคกมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโคกที่ให้บริการจ่ายส่งไฟฟ้าทั่วพื้นที่พบปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำคือ ปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้งในช่วงที่มีฝนตกหนัก และปัญหาด้านระบบไฟฟ้าที่ยังไม่เสถียร เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน และการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อย่างมาก โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ทำให้การใช้งานเรื่องระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้มีปัญหา

ระบบการสื่อสาร : ต่ำ

ในเขตอำเภอบ้านโคกมีสัญญาณเครือข่ายเครื่องโทรศัพท์ให้บริการครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ จะมีเพียงบางพื้นที่ที่สัญญาณมีปัญหาไม่สามารถเชื่อมต่อสัญญาณได้ โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้

ผู้ให้บริการโลจิสติกส์

ผู้ใช้บริการผ่านเข้า – ออกด่าน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีระดับความพึงพอใจในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านระยะเวลาในการให้บริการ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง มีเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐและหน่วยงานราชการ อาทิเช่น สำนักงานออกหนังสือผ่านแดน ด่านกักกันสัตว์ ด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ด่านศุลกากร และตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ให้บริการครอบคลุมงานพิธีการหรืองานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก พิธีการศุลกากร รวมไปถึงพบการให้บริการของตัวแทนออกของ (Shipping) ที่ให้บริการด้านการดำเนินการด้านเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แก่ผู้ประกอบการที่ต้องการขนส่งสินค้าข้ามแดน/ ผ่านแดน ไม่พบผู้ให้บริการการขนส่งสินค้าในพื้นที่

ผู้รับและผู้ส่งสินค้า

ปริมาณรถขนส่งสินค้าผ่านเข้า – ออกด่านต่อวันค่อนข้างน้อย ปริมาณของผู้คนที่มาซื้อ – ขายสินค้าบริเวณตลาดการค้าชายแดน (ตลาดนัด) ลดน้อยลงจากอดีตเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีของด่านฝั่ง สปป.ลาว ที่อัตราการเก็บภาษียังไม่คงที่ ส่งผลให้ผู้ประกอบการทั้งชาวไทยและชาวลาวจึงไม่นิยมเข้ามาทำการค้าทางช่องทางนี้ อีกทั้งมาตรการการห้ามนำสินค้าบางประเภทผ่านด่าน อาทิเช่น เนื้อสัตว์ ไข่ไก่ เป็นต้น จึงทำให้ชาวลาวที่มาซื้อสินค้าทางช่องทางถาวร เปลี่ยนไปใช้ช่องทางธรรมชาติหรือช่องทางค้าอื่นแทน อาทิเช่น ช่องห้วยต่าง ช่องมหาราช ช่องห้วยพร้าว

กรอบนโยบาย

แผนนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดระดับท้องถิ่นของพื้นที่ศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ โดยการจัดทำแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งเน้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งมีความสัมพันธ์อันดีกับ สปป.ลาว ทั้งในระดับหน่วยงานภาครัฐกับภาครัฐและภาคประชาชนกับประชาชน โดยมีการลงนามข้อตกลงเพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนทั้งสินค้า บริการ และประชาชน แต่ยังคงขาดการปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน อาทิเช่น การท่องเที่ยว การส่งเสริมการค้าชายแดนที่แม้จะมีการผลักดันจากภาครัฐและภาคเอกชน แต่ยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร อีกทั้งยังติดข้อกฎหมายบางประการที่ทำให้การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ สปป.ลาว ในระดับหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างยากลำบาก

จากข้อมูลทุกมิติที่เกี่ยวข้องและลักษณะทางกายภาพทั้งสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส ปัญหา และอุปสรรค ของระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่ศึกษา คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดนถาวรถาวร เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดน (จุดผ่านแดนถาวรถาวร) ซึ่งสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรถาวร ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

- ส่งเสริมการค้าการลงทุน ธุรกิจฝีมือแรงงาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร จัดโครงการส่งเสริมให้มีการพบปะหารือกัน ระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยและเกษตรกรชาวลาว
- จัดทำโครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านโคก

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

- เร่งรัดการดำเนินการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้
- ลงนามความร่วมมือให้มีการจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เป็นมาตรฐาน
- จัดตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านแดนถาวรถาวร

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

- จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ สานความสัมพันธ์สองแผ่นดิน

- ลงนามความร่วมมือ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพาณิชย์

กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

- ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ปรับปรุงพื้นที่ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้หรือตลาดนัด
- ปรับปรุงและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ

5.2 ข้อเสนอแนะจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ศึกษา

ภาครัฐ

- เพิ่มจุดเด่นให้จุดผ่านแดนถาวรภูเรือ เช่น การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณรอบๆ จุดผ่านแดนถาวรภูเรือ Land mark สำหรับถ่ายรูป check-in
- ร่วมมือกับ สป.ลาว พัฒนาพื้นที่ทั้งสองฝั่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- ทำถนนเลียบหมู่บ้าน สำหรับรถบรรทุกในการขนย้ายสินค้าไปจุดผ่านแดนถาวรภูเรือ
- ระบบในการจัดการเรื่องขยะยังมีปัญหาในการหาพื้นที่ทิ้งหรือทำลาย
- ภาครัฐอยากที่จะพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูเรือและพื้นที่โดยรอบ แต่ยังติดปัญหาในเรื่องของการขอใช้พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ รวมถึงปัญหาการขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภาคเอกชน

- เพิ่มการศึกษาการขนส่งในรูปแบบอื่นเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากรูปแบบการขนส่งทางถนน โดยเฉพาะการขนส่งรูปแบบทางราง ที่ภาคเอกชนมองว่ามีความเป็นไปได้สูงและจะเป็นโอกาสในการพัฒนาได้อีกมาก แต่ยังคงขาดการศึกษาวิจัยเรื่องนี้โดยละเอียด
- ส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดอุดรธานีไปจนถึงจุดผ่านแดนถาวรภูเรือ
- ทางด้านภาคเอกชนมีการผลักดันเศรษฐกิจในจังหวัดและจุดผ่านแดนถาวรภูเรืออยู่ตลอดเวลา แต่ยังขาดการสนับสนุนจากทางนโยบายของทางภาครัฐ

ประชาชนในพื้นที่

- อยากให้มีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเกิดจุดผ่านแดนถาวร ทั้งปัญหาที่ดินทำกินของชาวบ้านในพื้นที่ ปัญหาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การจัดการขยะ การจัดการมลพิษที่เกิดจากการขนส่งสินค้าไปยังด่าน (ฝุ่นควันจากรถบรรทุกข้าวโพด) โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น
- ตลาดการค้าชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรภูเรือ ขบเซาหลงมาก อยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมตลาดในส่วนนี้ให้มากขึ้น

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

- จังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สามารถทำการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้หลายชนิด อันได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ทูเรียนหลง/หลินลับแล ลำไย โดยจังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดที่มีการปลูกลำไยมากที่สุดในประเทศไทย สำหรับพื้นที่อำเภอบ้านโคกก็เป็นหนึ่งในอำเภอที่มีการเพาะปลูกผลไม้มากมาย อาทิเช่น มะขาม สับปะรด เป็นต้น เมื่อทำการเก็บเกี่ยวผลไม้แล้ว ชาวสวนจะนำผลไม้ไปส่งขายให้พ่อค้าคนกลางที่ตลาดไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยตลาดไทยแห่งนี้ เป็นศูนย์กลางในการขายส่งผลไม้ประจำ

ภาคเหนือตอนล่าง ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าผลไม้ภายในจังหวัดอุดรธานี ควรจะมีการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าของผลไม้ในพื้นที่ อีกทั้งยังจะเป็นการลดต้นทุนโลจิสติกส์ในการขนส่งผลไม้ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถใหม่ของผลไม้เนื่องจากอยู่ใกล้กับแหล่งเพาะปลูก ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความได้เปรียบในการทำธุรกิจค้าขายผลไม้ สามารถประกอบกิจการได้อย่างยั่งยืน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ กระจายรายได้ให้แก่คนในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

- ในพื้นที่อำเภอบ้านโคกมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรมหลายแห่ง อีกทั้งยังมีการผลักดันโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ จากผู้นำชุมชน แต่เนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณการดำเนินการ และขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสม จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่เป็นที่รู้จักและไม่ได้รับความนิยมมากนัก ดังนั้นจึงควรมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและภาคการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ เข้าไปให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่อไป
- อำเภอบ้านโคกอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองอุดรธานี ซึ่งเกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและขาดความรู้ความสนใจในการทำธุรกิจ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าไปให้ความรู้และคำปรึกษา เพื่อส่งเสริมผลักดันให้เกิดเป็นเมืองเศรษฐกิจ และควรดำเนินการภายใต้ความร่วมมือกับ สป.ลาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กันไป ซึ่งจะสามารถดึงดูดนักลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศได้อีกมาก
- ปรับปรุงระบบคมนาคม ถนน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ในพื้นที่ให้มีมาตรฐานตามหลักสากล และมีความเพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบันรวมถึงการวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของความต้องการในอนาคต
- ปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือด้านการค้าและการพาณิชย์มากขึ้น ทั้งในด้านของแผนและนโยบาย กฎระเบียบ มาตรการ การอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศ การส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านต่างๆ อาทิเช่น การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service : OSS) และจัดตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านแดนถาวรถาวร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้าเลือกใช้ช่องทางนี้ในการขนส่งสินค้า ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคต
- การพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรถาวร ทั้งด้านระบบคมนาคม ถนน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากเหตุผลทางด้านการขออนุญาตใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งรัดการขอใช้พื้นที่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการดำเนินการนโยบายส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุน และการพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ในการวิจัย จากการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ในการปรับปรุงพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรมีการวางผังเมืองที่เหมาะสมเพื่อรองรับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจัดทำเป็นแผนแม่บทการพัฒนาเมือง และนอกจากนี้ ในการพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นพื้นที่เมืองหน้าด่านคู่กับแขวงไซยะบูลี สปป.ลาว ดังนั้นงานวิจัยควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึกในพื้นที่แขวงไซยะบูลี สปป.ลาว เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้ม โอกาส อุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เมืองต่อไป

บรรณานุกรม

บทความและงานวิจัยภายในประเทศ

- กระทรวงคมนาคม. (มีนาคม 2542). ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนน ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- กรมการค้าต่างประเทศ. (2560). สถิติการค้าชายแดนของประเทศไทย. กระทรวงพาณิชย์.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2555. ธุรกิจการค้า โลจิสติกส์. กระทรวงพาณิชย์.
- กลุ่มงานข้อมูลสำนักงานจังหวัดอุดรธานี (กรกฎาคม 2560). จุดผ่านแดนถาวรภูค้อ จังหวัดอุดรธานี. <http://www.uttaradit.go.th/phudoo/phudoo3.php>
- กองความร่วมมือการค้าการลงทุน, กรมการค้าต่างประเทศ, (2561). สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://www.dft.go.th>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2537). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย พม่า และจีนตอนใต้. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา. (2558). การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโลจิสติกส์การค้าของประเทศไทยด้วยการปรับปรุงระเบียบการค้าและโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าเพื่อรองรับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและข้อตกลงด้านโลจิสติกส์และการค้าระหว่างประเทศ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ชลดา ลาวงค์เกิด. (2551). การศึกษาความต้องการโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์สำหรับพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณวัฒน์ แดงแก้ว. (2556). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดการค้าชายแดนไทย - ลาว บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าช่องภูค้อ อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บธ.ม. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ด่านศุลกากรทุ่งช้าง, กรมศุลกากร, (2561). สถิติมูลค่านำเข้า - ส่งออก ด่านศุลกากรทุ่งช้าง 2554-2560 (จังหวัดอุดรธานี). สืบค้นจาก <https://thungchangcustoms.com/index.php>
- ดร.สุวัฒน์ วาณิสบุตร, (2558). การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน และทางด้านกรมคมนาคมขนส่งในกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://www.pe.eng.ku.ac.th/>
- ดุขฎิ บุญธรรม. (2556). การวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เชิงการค้าเพื่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวร สู่ สาธารณรัฐประชาชนลาว. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ธนกฤต วงศ์มหาเศรษฐ์. มปป. การขนส่งสินค้าเพื่อการค้าระหว่างประเทศ. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธีรยุทธ ปัตตาเทส, (2552). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ต่อการให้บริการรับฝากไปรษณีย์ด่วนพิเศษกรณีศึกษาที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- นิยะดา อภิชาติกาญจนากุล. (2539). ผลกระทบของค่าใช้จ่ายภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานต่อรายได้ต่อรายได้ต่อหัวในระดับภาคของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ปิยะเทพ ศิลปะวิทยาธร. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างพื้นฐานกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มูมมอ บ้านสามย่าน. (มีนาคม 2556). เมืองชายแดน : จากชายขอบสู่ศูนย์กลาง. <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/497406>
- รายการเดินหน้าประเทศไทย : ออกอากาศวันที่ 19 ก.ค. 2559 <https://youtu.be/s86f7NKIYBA>
- รุจิรี พนมยงค์ และคณะ. (2552). *โครงการ การศึกษาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย-จีน เพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน กรณีศึกษา การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน*. สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- วลัยลักษณ์ พุกษาทร, (2546). *แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองมุกดาหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์บูรณาการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (กันยายน 2558). รายงานสรุปข้อมูลจังหวัดอุดรธานี. เอกสารวิชาการ ศูนย์บูรณาการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม ลำดับที่ 002/2558.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (มปป.). *แนวทางการจัดหาหนี้สาธารณะในชุมชนและกระบวนการพิจารณาการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้านกรมทรัพยากรน้ำ. คู่มือการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เล่มที่ 11, 26.*
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (20 มีนาคม 2556). พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556. สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (กันยายน 2559). *การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน กับประเทศเพื่อนบ้าน. สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กรกฎาคม 2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. <http://www.nesdb.go.th/download/plan12>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. (กนพ.).
- สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านโคก. (มกราคม 2560). *ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. สืบค้นจาก <http://www.bankhok.go.th/index.php>.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. (2554). *การใช้ไฟฟ้าและการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย. กระทรวงพลังงาน, 20-22.*
- สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานี. (2560). รายงานสถิติจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2560. ISSN 1905 – 8314. สำนักงานสถิติพยากรณ์. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง, (ตุลาคม 2549). *เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549.*

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
(ธันวาคม 2555). ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดภาคเหนือ :
<http://eris.nesdb.go.th/pdf/401003-002.pdf>
สำนักส่งเสริมการพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น กรมทางหลวงชนบท, (มปป). คู่มือการประเมินคุณภาพทางหลวง
ท้องถิ่นด้วยหลักคุณภาพ 4s โดยใช้สายตา (Visual Inspection Rating).

บทความและงานวิจัยต่างประเทศ

Banomyong, R, Cook, P & Kent, P 2008, 'Formulating regional logistics development policy: the case of ASEAN', International Journal of Logistics Research & Applications, vol. 11, no. 5, pp. 359-379.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

การจัดประชุมสัมมนา ครั้งที่ 1

การจัดประชุมสัมมนา ครั้งที่ 1

คณะผู้วิจัยมีการจัดประชุมสัมมนาโครงการการศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูค้อ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จะเป็นการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ และครั้งที่ 2 จะเป็นการจัดสัมมนาเพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรภูค้อจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งจะถูกจัดขึ้นในครั้งต่อไป

ในการประชุมสัมมนาครั้งที่ 1 นี้เกี่ยวเนื่องกับการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐานการค้า การลงทุนและทรัพยากรบุคคล รวมทั้งนโยบายยุทธศาสตร์ที่สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรภูค้อ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 20 เมษายน 2561 ณ โรงแรมพลาญเดย์ จังหวัดอุดรธานี โดยคณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของผู้ร่วมการสัมมนาออกเป็น 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคเอกชน จากนั้นทำการรวบรวมและสรุปความคิดเห็นซึ่งมีประเด็นข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ภาพที่ 36 ประชุมสัมมนาครั้งที่ 1 เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

ภาครัฐ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการส่งเสริมการพัฒนาเมืองชายแดนในลักษณะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นเมืองชายแดนจึงถือเป็นจุดที่ตั้งได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการสร้างโอกาสให้คนในพื้นที่มีกิจกรรมมูลค่าเพิ่ม และการก่อเกิดรายได้ในด้านต่างๆ ให้แก่ประเทศ จากการสัมมนารับฟังความคิดเห็นของภาครัฐ พบว่า ตามนโยบายของภาครัฐนั้นมีการพัฒนาเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แต่ในปัจจุบันจุดผ่านแดนถาวรภูค้อจังหวัดอุดรธานีไม่ได้เป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ จึงยังไม่ได้มีการกำหนดกรอบนโยบายที่รองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเป็นทางการ อีกทั้ง ตามหลักเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจะมีวิธีการค้ากับคู่ค้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรภูค้อยังขาดคู่ค้าที่สำคัญในการพัฒนาเมืองชายแดน ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้มีการผลักดันส่งเสริมการพัฒนาเมืองชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางโลจิสติกส์เพื่อการขนส่ง และการคมนาคม เป็นต้น แต่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาไปที่ช่องทางการค้าอื่น อาทิเช่น ช่องทางต่าง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้าง

พื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งสู่การพัฒนาเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ที่ประกอบไปด้วย 6 เป้าหมายตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ในการขนส่งหลายรูปแบบ (Multimodal Transportation) เป็นการขนส่งทั้งทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ และทางราง จากสถานที่หนึ่งหรือจากผู้ส่งสินค้าต้นทางไปสู่สถานที่หนึ่ง หรือต่อเนื่องไปจนถึงสถานที่ หรือผู้รับสินค้าปลายทาง
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการขนส่ง เพื่อขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสาร จึงมีการเพิ่มปริมาณการขนส่งสินค้าทั้งทางรางและทางน้ำ และเพิ่มปริมาณการเดินทางในระบบการขนส่งสาธารณะบริเวณเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง
3. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ โดยใช้ระบบ National Single Window (NSW) ที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการนำเข้าส่งออกและโลจิสติกส์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้กระดาษ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการขนส่งสินค้าผ่านเข้า-ออก ณ ด่านการค้าชายแดนสำคัญที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายทางหลักให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. การพัฒนาด้านพลังงาน เพื่อลดการใช้ก๊าซธรรมชาติ และเพิ่มปริมาณการใช้พลังงานทดแทน
5. การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อสร้างผู้ประกอบการธุรกิจดิจิทัลรายใหม่ โดยขยายโครงข่ายระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงการพัฒนาความมั่นคง ปลอดภัยทางระบบไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามมาตรฐานสากลเพื่อรับมือภัยคุกคามทางออนไลน์
6. การพัฒนาด้านสาธารณูปการ(น้ำประปา) เพื่อการขยายการกระจายโครงข่ายการให้บริการน้ำประปาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ภาพที่ 37 ประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

ภาคการศึกษา

จากการรับฟังความคิดเห็นจากภาคการศึกษา พบว่า มีการรองรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษาสัญชาติลาว ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย จากข้อมูลในปีพ.ศ.2556 จำนวนนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและกำกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีจำนวนโดยรวม 5,888 คน โดยนับจากสามอันดับแรกที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ นักศึกษาชาวพม่ามีจำนวนถึง 1,610 คน นักศึกษาชาวลาวจำนวน 1,372 คน และนักศึกษาเวียดนามจำนวน 1,083 คน ทั้งนี้ จังหวัดอุตรดิตถ์ถือเป็นจังหวัดที่มีจุดเชื่อมโยงทางภูมิภาคใกล้กับสปป.ลาว และในภาคการศึกษาของจังหวัดอุตรดิตถ์มีจำนวน 12 หน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 173 โรงเรียน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 84 โรงเรียน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39(อุตรดิตถ์) จำนวน 18 โรงเรียน
4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 6 แห่ง
5. สำนักงานการศึกษานอกระบบหรือ กศน.จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 9 แห่ง
6. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 11 โรงเรียน
7. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน
8. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 แห่ง
9. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 2 โรงเรียน
10. เทศบาล จำนวน 9 โรงเรียน
11. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 1 โรงเรียน
12. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 2 แห่ง

โดยข้อมูลจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุตรดิตถ์ในปี 2560 มีสถานศึกษารวมทั้งหมด 317 แห่ง มีจำนวนครู/อาจารย์รวม 4,046 คน และจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาทั้งหมดรวมกว่า 74,490 คน ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบัน

ภาพที่ 38 ประชุมรับฟังความคิดเห็นจากภาคการศึกษา (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

ภาคเอกชน

จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ในปีพ.ศ. 2559 มีจำนวนโดยรวม 470,594 คน และในปีพ.ศ.2560 มีจำนวน 513,383 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับปีที่ผ่านมา ซึ่งนับว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของหน่วยงานภาคเอกชนจึงมีความคิดเห็นในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณด่านมากขึ้น เพื่อที่จะได้เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น โดยได้เสนอว่าหากมีการเพิ่มอัตลักษณ์ให้สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ คือประเทศไทยและประเทศ สปป.ลาว จะทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวบริเวณด่านชายแดนมากขึ้น และนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวภายในจังหวัดได้อีกด้วย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุดรธานีมี ดังนี้

1. เมืองลับแล เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
3. เขื่อนสิริกิติ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. วัดพระแท่นศิลาอาสน์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
5. อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
6. พิพิธภัณฑ์บ้านบ่อเหล็กน้ำพี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
7. วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
8. ไร่ถั่วคันนาอัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ
9. วัดท่าถน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
10. อุทยานแห่งชาติดงสำโรง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

จากการเข้าพบทั้ง 3 หน่วยงาน พบว่า มีการพัฒนาทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปในทางการพัฒนาที่เพิ่มมากขึ้น การเพิ่มศักยภาพด้านได้ต้องมีความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ที่ดี รวมถึงความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการไทยให้สามารถเพิ่มมูลค่าของธุรกิจภายในประเทศ และระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ภาพที่ 39 รับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชน (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561.)

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา ครั้งที่ 1

การประชุมรับฟังความคิดเห็น

โครงการ การศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูซำ จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะที่ 1

ดำเนินการโดยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยนเรศวร

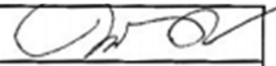
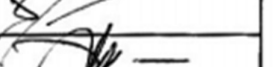
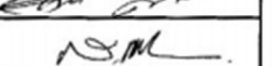
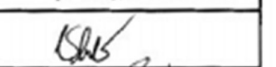
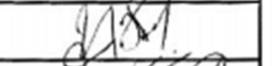
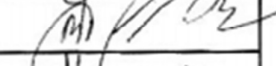
วันศุกร์ที่ 20 เมษายน 2561 ณ โรงแรมฟรายเดย์ จังหวัดอุตรดิตถ์

ลงชื่อ					
ลำดับ	ชื่อ	หน่วยงาน	ตำแหน่ง	โทร	ลงชื่อ
1	นาย เสฐียรพงศ์ มากศิริ	สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์		
2		สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์	ผู้ติดตาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์		
3	นาย ประจิตพงศ์ เขียวทอง	สำนักงานธนารักษ์พื้นที่อุตรดิตถ์	นักประเมินราคาทรัพย์สินชำนาญการ	055-411-985	
4	นาย วิเชียร แสงวิวัฒน์เจริญ	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	ที่ปรึกษา	081-675-1008	
5	นาย สุทัศน์ พิพัฒน์ชัยพงศ์	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	ประธานอาวุโส	081-887-2898	
6	นาย พิเชษฐ สว่างโรจน์	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	เลขาธิการ	061-524-9295	
7	นาย เทียนชัย หรรษ์โรจน์	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	รองประธาน	081-887-8318	
8	นางสาว นัลเนตร โลหะพจน์พิลาศ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	อุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	055-411-684	
9	นาง ศุภกานต์ พรหมน้อย	สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	สถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	083-161-4357	
10	นาย วรชัย สุวรรณ	สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	นักวิชาการสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	089-757-5622	
11	นาย ธีระพล บางไม้	แขวงทางหลวงชนบทอุตรดิตถ์	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	055-411-317	

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ

รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์.

12	นาย คมสันต์ แก้วพะเนียง	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุดรดิตถ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	055-415-928	
13	นาง พิชัยศรี อิ่มเนนทร์	วิทยาลัยเทคโนโลยีอุดรพิทยาคม	ที่ปรึกษาผู้อำนวยการ	085 053 5977	
14	นาย/นาง นิตินันท์	กสิวิ. รพช. อุดมวิท	น.ศ. วิจัยเกษตร	089-6428497	
15	นางสาวสุวิมล ฟูแสง	อ. ภูพาน	ศก	0809099251	
16	นางสาว กนก อดุล	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	081-727677	
17	นางสาว นิตินันท์	อ. หนองหาน			
18	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	099 4161477	
19	นางสาว นิตินันท์	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	0958313563	
20	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	081-889921	
21	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	089-6468510	
22	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	081-4756810	
23	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	081 9714971	
24	นาย นพ ธีระชัย	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	095-869554	
25	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	08-1889-8318	
26	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	089-7689067	
27	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	081-8894486	
28	นายสุวิมล ฟูแสง	อ. หนองหาน	อ. หนองหาน	090-1933499	

อ. หนองหาน

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ

รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

การประชุมรับฟังความคิดเห็น

โครงการ การศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูมิจังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะที่ 1

ดำเนินการโดยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันศุกร์ที่ 20 เมษายน 2561 ณ โรงแรมพราญเคย์ จังหวัดอุตรดิตถ์

ลำดับ	ชื่อ	หน่วยงาน	ตำแหน่ง	โทร	ลงชื่อ
29	นายวิชา ธีระ	ตม.นครพนม	ช่าง	091-785622	วิชา
30	นายอภิรักษ์ เจริญ	อัยการจังหวัดอุตรดิตถ์	รอง ผอ.	084-6128642	อภิรักษ์
31	นายสุวิทย์ ธรรม	ว.อ.อุตรดิตถ์	รพ.ว.อ.อุตรดิตถ์	0865897153	สุวิทย์
32	พ.ต.ท.พิรพัฒน์ นพวง	พ.อ.อ.อ.อ.อ.	อ.อ.อ.อ.	098-7496959	พิรพัฒน์
33	นาย ปรีชา ธรรม	ว.อ.อ.อ.อ.	อ.อ.อ.อ.	086-1692096	ปรีชา
34	นายเชษฐา โมจิรินทร์	ว.อ.อ.อ.อ.	อ.อ.อ.อ.	089-5317748	เชษฐา โมจิรินทร์
35	นาย วิชา ธีระ	ตม.นครพนม	ช่าง	091-1512388	วิชา
36	นาย อภิรักษ์ เจริญ	อัยการจังหวัดอุตรดิตถ์	รอง ผอ.	089-5205061	อภิรักษ์
37	นาย สุวิทย์ ธรรม	ว.อ.อุตรดิตถ์	รพ.ว.อ.อุตรดิตถ์	088-2932789	สุวิทย์
38	นาย ปรีชา ธรรม	ว.อ.อ.อ.อ.	อ.อ.อ.อ.	081-6415233	ปรีชา
39	นาย เชษฐา โมจิรินทร์	ว.อ.อ.อ.อ.	อ.อ.อ.อ.	081-4401000	เชษฐา
40	นาย วิชา ธีระ	ตม.นครพนม	ช่าง	084-4893900	วิชา

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์.

การประชุมรับฟังความคิดเห็น

โครงการ การศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภู จังหวัดอุดรดิตถ์ ระยะที่ 1

ดำเนินการโดยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยนเรศวร

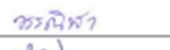
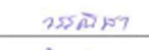
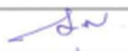

วันศุกร์ที่ 20 เมษายน 2561 ณ โรงแรมฟรายเดย์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ลำดับ	ชื่อ	หน่วยงาน	ตำแหน่ง	โทร	ลงชื่อ
41	นางสาว รัชฎาภรณ์ รมบุรีคุณธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวโรรส		097-2300789	รัชฎาภรณ์
42	นางสาว ปิยะมาศ ใจเมือง	11		088-8614915	2/2.
43	นางสาว รัชฎาภรณ์ รมบุรีคุณธิ์	"		089-6445593	รัชฎาภรณ์
44	นางสาว ปิยะมาศ ใจเมือง	"		081-6805348	ปิยะมาศ
45	นางสาว ปิยะมาศ ใจเมือง	"		096-6769323	ปิยะมาศ
46	นางสาว ปิยะมาศ ใจเมือง	"		099-2292596	ปิยะมาศ
47	พ.ศ. กุณิษา เรืองลือ	"		096-6733777	กุณิษา
48	นางสาว อังคณาภรณ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร	อำนวยการ	082-3160051	อำนวยการ
49	นางสาว อังคณาภรณ์	ฝ่ายปฏิบัติการ จ.อุดรดิตถ์		086-4482531	อำนวยการ
50	นางสาว อังคณาภรณ์	"			อำนวยการ

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา ครั้งที่ 2

การสัมมนารับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น						
โครงการ การศึกษาระบบโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภู่อู จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะที่ 1						
ดำเนินการโดยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยนเรศวร						
วันพฤหัสบดีที่ 8 พฤศจิกายน 2561 เวลา 9.00 - 16.00 น. ณ โรงแรมฟรายเดย์ จังหวัดอุตรดิตถ์						
ลำดับ	หน่วยงาน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	เบอร์ติดต่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
1 ✓	สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์	นายธนกร อังจิตรไพศาล	ผู้ว่าราชการจังหวัด	055-411-537		
2	สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์	นายอัครเดช กอธยา	ผู้ติดตาม ผู้ว่าจังหวัดอุตรดิตถ์	055-411-538		
3	สำนักงานป่าไม้จังหวัดอุตรดิตถ์					
4 ✓	สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	นางศุภกานต์ พรหมน้อย	สถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	090-980-4231		
5	สำนักงานสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์	นางสาวจุฬารัตน์ บุญหาเสศ	นักวิชาการสถิติชำนาญการ	081-442-3840		
6 ✓	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	นาย เกรียงศักดิ์ นามะ นางสาวนิลเนตร โฉะพจน์พิลาศ	นักวิชาการอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	055-411-684		
7 ✓	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์	นางสาวกรรณิการ์ ศรีวงษ์มูล	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	087-309-7922		
8 ✓	สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์	ด.ต.ดีเรก พัฒนสงคราม	ผ.บ.หมู่ ดม.จังหวัดอุตรดิตถ์	086-075-0125		
9	สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์	จ.ส.ต.ปัทมา อังทอง	ผ.บ.หมู่ ดม.จังหวัดอุตรดิตถ์	095-159-997		
10	ด่านกักกันสัตว์ บ้านโคก	นายญาณนคร แห่งพิช	หัวหน้าด่านกักกันสัตว์	081-025-4776		
11 ✓	ด่านกักกันสัตว์ บ้านโคก	นางสาววรรณิสา พลอยสีสังข์	พนักงานผู้ช่วยปศุสัตว์	080-117-3049		
12	ด่านกักกันสัตว์ บ้านโคก	นายณัฐวุฒิ ไสแจ่ม	พนักงานผู้ช่วยปศุสัตว์	097-9611191		
13	เทศบาลตำบลบ้านโคก	นายนวนย สิงห์ทอง	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านโคก	089-042-9199		
14	องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น					
15 ✓	ที่ว่าการอำเภอบ้านโคก	นายสุทัศน์ วงษ์หับหิม	นายอำเภอบ้านโคก	096-669-7290		
16 ✓	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์	นางสาวราริณี มากดี	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	088-281-0877		
17	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	นายเขื่อง ไชยหลา	ผอ.สนง.ทสจ.อุตรดิตถ์			

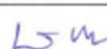
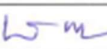
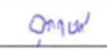
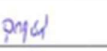
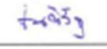
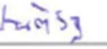
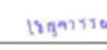
การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ

รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

ลำดับ	หน่วยงาน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	เบอร์ติดต่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
18 ✓	สำนักงานแรงงานจังหวัดอุตรดิตถ์	น.ส.กนก ธีรวันทริเลา	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	085-7322855		
19 ✓	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์	นายชนโชค พงษ์สวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	089-248-7788		
20 ✓	สำนักงานธนารักษ์พื้นที่อุตรดิตถ์	นาย ประจวบ สมสวัสดิ์	ธนารักษ์พื้นที่อุตรดิตถ์	081-9510979		
21	สำนักงานธนารักษ์พื้นที่อุตรดิตถ์	นายประจิดพงศ์ เขียวทอง	นักประเมินราคาทรัพย์สินชำนาญการ	097-2394264		
22 ✓	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุตรดิตถ์	ท.บ.กมลวิทย์ วัฒนกุล	นักพัฒนาการท่องเที่ยว	089 872414		
23 ✓	องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์	นายชิต ธนวัฒน์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์	055-411-259		
24 ✓	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	คุณณรงค์-ทรงเกียรติกุล	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุตรดิตถ์	081-605-0320		
25 ✓	หอการค้าจังหวัดอุตรดิตถ์	นายไพโรจน์ ลือศิริ	ประธานหอการค้า			
26	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์	นายสังสฤษฏ์ สีเมือง	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ			
27 ✓	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์	นายภูสิต ไสยมรรคา	วิศวกรโยธานาฏการพิเศษ	081-68135		
28 ✓	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 2	นายเอกรินทร์ มະທະ	นายช่างโยธาธิการชำนาญงาน	081-020-6198		
29	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 2	นายพงษ์ชัย บุญช่วง	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	062-290-2129		
30	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 2	นายพิชิตพล เทพอำนาจ	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	088-407-9356		
31	สำนักงานทางหลวงชนบทที่ 9 (อุตรดิตถ์)	นายบุญญ โสณโค	วิศวกรโยธานาฏการ	089-191-0435		
32 ✓	แขวงทางหลวงชนบทจังหวัดอุตรดิตถ์	นายธีระพล บางไม้	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	086-927-0620		
33 ✓	สำนักงานขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์	นายปราการ นิลภรณ์	หัวหน้ากลุ่มวิชาการขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์	089-642-8497		
34	สำนักงานขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์	นางพิชารัตน์ งามแก่น	นักวิชาการขนส่งชำนาญการ	063-958-8777		
35	สำนักงานขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์	นายจุฑาล เสือมี	นักวิชาการขนส่งปฏิบัติการ	081-740-1912		
36	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ 1	นายประสิทธิ์ เขียวจันทร์แสง	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมแขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 1	083-646-8510		

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ

รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

ลำดับ	หน่วยงาน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	เบอร์ติดต่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
37	โรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม	นางพรนภา คีคำ	ครูประจำ		-	-
38	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทวงศ์	คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	081-7276735	-	-
39	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์	นายกฤติภณ เหมเดิมดี	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์	084-616-8642		
40	วิทยาลัยสารพัดช่างอุตรดิตถ์					
41 ✓	วิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์	นางเขมวรีปรีชา จินดะวงค์	รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงาน 5	083-959-2226		
42	วิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์	นางจรงค์ษ์ เทียบรัตน์	หัวหน้างานความร่วมมือ	086-269-6211		
43 ✓	วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์	นางสาวสุภาวดี บุญเสาวลักษณ์	รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	087-206-1345		
44	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	ดร.บุญทรัพย์ พานิชการ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร			
45	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	ผศ.ดร.กุลภา โสรัตน์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ			
46	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	ดร.กันต์ ปฎิทัศน์	อาจารย์ประจำ			
47	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นางสาวปริญญ์ เมฆฉาย	นักวิจัยประจำ			
48	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นายสุรฉัตร จันระวังยศ	นักวิจัย			
49	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นาย วรกันต์ พงศ์ศรีณย์	นักวิจัย			
50	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นาย อุกฤษฏ์ วัฒนวงศ์พิทักษ์	นักวิจัย			
51	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นายเนติรัฐ อุไรวรรณ	นักวิจัย			
52	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นางสาว พิมพ์ดา คณิงคิต	นักวิจัย			
53	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นางสาว เบญจวรรณ ขมบริสุทธิ	นักวิจัย			
54	วิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนเรศวร	นางสาว ชัญญุรัตน์ ไชยวงศ์	นักวิจัย			

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์.

ลำดับ	หน่วยงาน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	ตำแหน่ง	เบอร์ติดต่อ	ลงชื่อ	ลงชื่อ
55	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัย นเรศวร	นางสาว ภัทรวดี ประสมทรัพย์	นักวิจัย	098-1820748	ภัทรวดี	ภัทรวดี
56	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัย นเรศวร	นางสาว เกษศิริจันทร์ อธิติไชยา	นักวิจัย	095-6241861	ก.อภ	ก.อภ
57	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัย นเรศวร	นางสาว ศุภาคนางค์ ออดคำ	นักวิจัย	086-9328202	ศุภาคนางค์	ศุภาคนางค์
58	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัย นเรศวร	นางสาว อภิญญา ปาลวงค์	นักวิจัย	082-5461179	อภิญญา	อภิญญา
59	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัย นเรศวร	นางสาว ชัญญาภรณ์ ฐปัทมเทียน	นักวิจัย	084-3566999	ชัญญาภรณ์	ชัญญาภรณ์
60	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	นายวิชา โหระจันทร	นักวิจัย	087-5317788	นายวิชา โหระจันทร	นายวิชา โหระจันทร
61	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	วชิระ อธิธรรมพร	นักวิจัย		วชิระ	วชิระ
62	ม.พะเยา	ผศ.ดร. อนุสรณ์	นักวิจัย	0956430914	อนุสรณ์	อนุสรณ์
63	วชิระ อธิธรรมพร					
64	วชิระ อธิธรรมพร					
65	นายสุวิทย์ ภูมิวิเศษ					
66	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	0612928668	อภิสรา	อภิสรา
67	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	085204121	อภิสรา	อภิสรา
68	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	0818888121	อภิสรา	อภิสรา
69	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	089803403	อภิสรา	อภิสรา
70	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	0639620968	อภิสรา	อภิสรา
71	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา		อภิสรา	อภิสรา
72	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	081-8884481	อภิสรา	อภิสรา
73	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	099582643	อภิสรา	อภิสรา
74	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา อธิธรรมพร	นายอภิสรา	0613674946	อภิสรา	อภิสรา
75						
76						

ภาคผนวก ข.

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

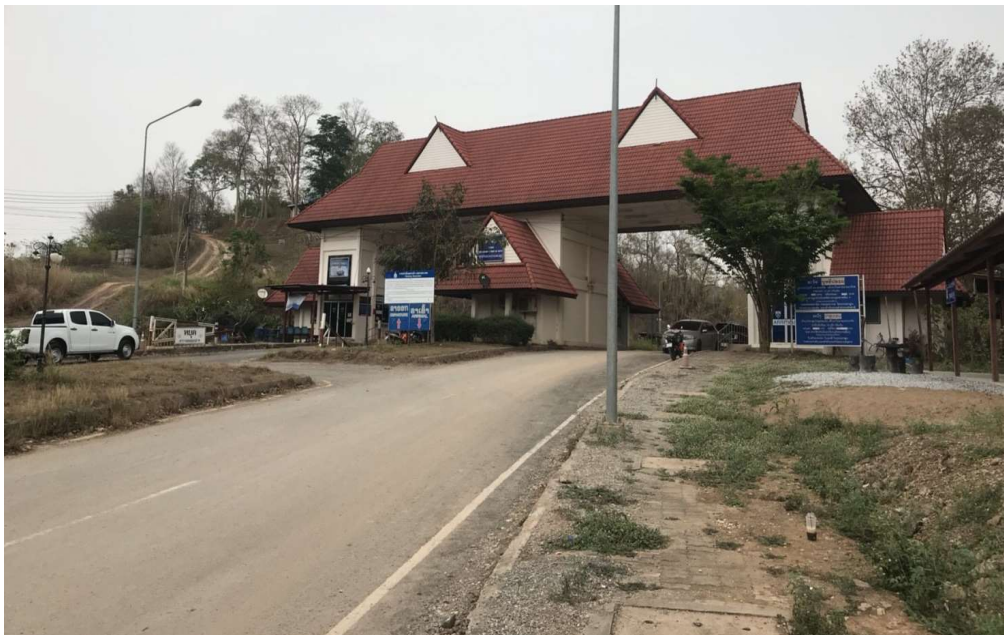
การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระเบียบ นโยบาย ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และผู้รับ-ผู้ส่งสินค้า ในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรภูค้อ คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ และเข้าสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ร้านค้า เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทั้งการบริหารจัดการพื้นที่ สภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค โอกาสในการพัฒนา และความคิดเห็นของประชาชน/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ดังนี้

- ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์
- ประธานหอการค้า
- รองประธานหอการค้า
- นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง
- นายอำเภอบ้านโคก
- นายกเทศบาลบ้านโคก
- สถิติจังหวัด
- อุตสาหกรรมจังหวัด
- พาณิชย์จังหวัด
- โยธาธิการและผังเมือง
- สารวัตรตรวจคนเข้าเมือง
- เจ้าหน้าที่ศุลกากรภูค้อ
- เจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อ
- พนักงานการไฟฟ้าฯ บ้านโคก
- รองนายกฯ อบต.ม่วงเจ็ดต้น
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโคก
- กำนันตำบลม่วงเจ็ดต้น
- ตัวแทนออกของ (Shipping)
- ผู้ประกอบการ ร้านค้า (ตลาดนัด)
- ประชาชน/ ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาว สปป.ลาว (ตลาดนัด)
- เจ้าหน้าที่ ดชด. (ช่องมหาราช)

ภาพที่ ข-1 ภาพรวมพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-2 บริเวณหน้าด่านจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-3 อาคารที่ทำการด่าน จุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-4 สภาพทางเข้าด่าน จุดผ่านแดนถาวรภูตู จากฝั่ง สปป.ลาว (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-5 อาคารคลังสินค้า ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-6 อาคารสำหรับเครื่องชั่งน้ำหนักรถบรรทุก ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู
(ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-7 สำนักงานศุลกากรชั่วคราว ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-8 สำนักงานด่านกักกันสัตว์อุตรดิตถ์ ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูตู
(ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-9 อาคารตลาดการค้าชายแดน (ตลาดนัด) ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-10 อาคารตลาดการค้าชายแดน (ตลาดนัด) ณ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรภูคู้
(ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-11 คลังสินค้าชั่วคราวตามกฎหมายศุลกากร (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-12 คลังสินค้าเอกชน (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-13 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้ว่าราชการจังหวัด ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง
นายอำเภอบ้านโคก ประธานหอการค้า รองประธานหอการค้า (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-14 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้ว่าราชการจังหวัด ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์ นายด่านศุลกากรทุ่งช้าง
นายอำเภอบ้านโคก ประธานหอการค้า รองประธานหอการค้า (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-15 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกสถิติจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-16 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกอุตุนิยมวิทยาจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-17 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-18 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกพาณิชย์จังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-19 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกสารวัตรตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-20 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-21 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกำนันตำบลม่วงเจ็ดต้น (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-22 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโคก (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-23 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองจุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-24 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกตัวแทนออกของ (Shipping) (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-25 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกประชาชน ณ ตลาดนัด จุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-26 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเจ้าหน้าที่ ตชด. (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-27 ผู้ประกอบการ ร้านค้า (ตลาดนัด) ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-28 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดผ่านแดนถาวรภูตู (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-29 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-30 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-31 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาพที่ ข-32 บรรยากาศของตลาดนัด ณ จุดค้าขายประเพณีช่องมหาราช (ที่มา: คณะผู้วิจัย, 2561)

ภาคผนวก ค.

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์คุณภาพ 4S

ทางด้านสบาย (น้ำหนัก 35%)

หัวข้อประเมิน	ดี	ปานกลาง	แย่	แย่มาก	น้ำหนัก %
1. ประเมินสภาพความเสียหายของสายทางโดยใช้บุคคล	รู้สึกราบเรียบตลอดช่วง	รู้สึกราบเรียบและมีสะดุดบ้าง	รู้สึกความขรุขระเป็นระยะ	รู้สึกความขรุขระมากหรือตลอดช่วงทาง	45
2. สภาพหลุมบ่อในสายทางและการปะซ่อมผิวทางที่เสียหาย	ไม่มีหลุมบ่อหรือมีการปะซ่อมผิวทางอย่างถูกวิธี	มีหลุมบ่อบ้างหรือมีการปะซ่อมบางแห่ง	มีหลุมบ่อเป็นระยะและยังไม่ได้รับการซ่อม	มีหลุมบ่อมากและหลุมบ่อใหญ่ต้องขับหลบ	30
3. การยุบตัวบริเวณหลังท่อลอดหรือลาดเชิงสะพาน	ไม่มีการยุบตัวบริเวณหลังท่อลอดหรือลาดเชิงสะพาน	รู้สึกสะดุดเล็กน้อยระหว่างขับขึ้นบริเวณหลังท่อลอดหรือลาดเชิงสะพาน	สามารถสังเกตเห็นการยุบตัว และรู้สึกกระแทกระหว่างขับขี่	สามารถสังเกตเห็นการยุบตัวอย่างชัดเจนต้องหลบหลีกหรือขับข้ามไปอย่างช้าๆ	25

ทางด้านสวยงาม (น้ำหนัก 20%)

หัวข้อประเมิน	ดี	ปานกลาง	แย่	แย่มาก	น้ำหนัก %
4. ป้ายผิดกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาตที่บดบังทัศนวิสัยในการขับขี่ในสายทาง	ไม่มีป้ายผิดกฎหมาย	มีป้ายผิดกฎหมายจำนวนน้อย	มีป้ายผิดกฎหมายเป็นระยะๆ ตลอดช่วงสายทาง	มีป้ายผิดกฎหมายที่บดบังทัศนวิสัยในการขับขี่ตลอดช่วงสายทาง	50
5. การตัดหญ้าและต้นไม้ที่ไม่ได้ปลูกไว้เพื่อความสวยงามจากไหล่ทางถึง Toe Slope ให้สวยงาม	หญ้าราบเรียบและต้นไม้อยู่ห่าง	หญ้าและกิ่งไม้ยังไม่บดบังทาง	หญ้าสูงหรือกิ่งไม้บางแห่งยื่นมาบดบังทาง	หญ้าสูงมากลูกไม้เข้ามาในเขตทางหรือกิ่งไม้ยื่นบดบังเป็นระยะ	50

ทางด้านไม่หลง (น้ำหนัก 20%)

หัวข้อประเมิน	ดี	ปานกลาง	แย่	แย่มาก	น้ำหนัก %
6. การติดตั้งและซ่อมบำรุงป้ายแนะนำบอกทิศทาง ป้ายบอกระยะทาง ป้ายสนับสนุนด้านการเดินทาง และหลักกิโลเมตร	มีป้ายและหลักกิโลเมตรครบถ้วน และอยู่ในสภาพดี	มีป้ายและหลักกิโลเมตรครบถ้วนแต่ชำรุดเล็กน้อย	มีป้ายและหลักกิโลเมตรไม่ครบถ้วนหรือชำรุดมาก	มีป้ายและหลักกิโลเมตรไม่ครบถ้วนหรือชำรุดมากและไม่มีป้ายแนะนำบอกทิศทางบริเวณทางแยก	100

ทางด้านปลอดภัย (น้ำหนัก 25%)

หัวข้อประเมิน	ดี	ปานกลาง	แย่	แย่มาก	น้ำหนัก %
7. การติดตั้งและซ่อมบำรุงป้ายบังคับป้ายเตือน เส้นจราจร และอุปกรณ์ความปลอดภัย	มีป้าย เส้นจราจร และอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วน และไม่ชำรุด	มีป้าย เส้นจราจร และอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วน ชำรุดเล็กน้อย ไม่มีผลต่อการสื่อความหมาย	มีป้าย เส้นจราจร และอุปกรณ์ความปลอดภัยไม่ครบถ้วน หรือชำรุดมาก	ป้ายไม่ครบ เส้นจราจร และอุปกรณ์ความปลอดภัยชำรุดมาก ไม่สามารถสื่อความหมายได้	40
8. การติดตั้งและซ่อมบำรุงหลักนำโค้งและราวกันอันตรายข้างทาง	มีหลักนำโค้งและราวกันอันตรายครบถ้วนและอยู่ในสภาพดี	มีหลักนำโค้งและราวกันอันตรายครบถ้วน แต่ชำรุดเล็กน้อย	มีหลักนำโค้งและราวกันอันตรายไม่ครบถ้วนหรือชำรุดมาก	ไม่มีหลักนำโค้งและราวกันอันตราย บริเวณจุดเสี่ยง	60

(ที่มา : คู่มือการประเมินคุณภาพทางหลวงท้องถิ่นด้วยหลักคุณภาพ 4s โดยใช้สายตา (Visual Inspection Rating), สำนักส่งเสริมการพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น กรมทางหลวงชนบท, (มปป).)

ภาคผนวก จ.

เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้
กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

ตาราง 35 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

ลำดับ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์โครงการ	ผลที่ได้รับ
1	ศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์	รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวข้องรวมถึงทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 2	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 1	- ข้อมูลยุทธศาสตร์ นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้า การขนส่งระหว่างประเทศกับ สปป.ลาว - กรอบแนวคิด และทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์
2	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 1 (วันที่ 20 เมษายน 2561 ณ โรงแรมฟลายเคย์ จังหวัดอุดรธานี) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา ดังแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ก.	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 1	ได้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าและบริการ
รวมถึงความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน จุดผ่านแดนถาวร อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี.

ตาราง 31 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์โครงการ	ผลที่ได้รับ
3	ศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐานทางด้าน กายภาพของพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็น พื้นฐานในการวิเคราะห์	ลงพื้นที่ สำรวจข้อมูลพื้นฐานทางด้าน กายภาพของพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็น พื้นฐานในการวิเคราะห์ ดังแสดง รายละเอียดในบทที่ 3	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 1	รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางด้าน กายภาพของพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็น พื้นฐานในการวิเคราะห์
4	วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมของ ระบบโลจิสติกส์และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผล ต่อการพัฒนาเมืองชายแดน	รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ ศักยภาพความพร้อมของระบบโลจิส ติกส์และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการ พัฒนาเมืองชายแดน ดังแสดง รายละเอียดในบทที่ 4, 5	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 2 และข้อที่ 3	ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของจุดผ่านแดน ถาวรภู

ตาราง 31 เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์โครงการ	ผลที่ได้รับ
5	สรุปความพร้อมและศักยภาพของระบบโลจิสติกส์และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองชายแดน และเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน	สรุปความพร้อมและศักยภาพของระบบโลจิสติกส์และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองชายแดน และเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 5	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 2 และข้อที่ 3	-สรุปความพร้อมและศักยภาพของระบบโลจิสติกส์และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองชายแดน -แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน
6	จัดสัมมนานำเสนอผลการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัย ทั้งโอกาส ปัญหา และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ศึกษา	จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 2 (วันที่ 8 พฤศจิกายน 2561 ณ โรงแรมฟลายเคย์ จังหวัดอุดรธานี) เพื่อนำเสนอผลการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัย ทั้งโอกาส ปัญหา และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ศึกษา ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 5.	วัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 3	ผลสรุปการจัดสัมมนานำเสนอผลการวิจัย ทั้งโอกาส ปัญหา และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งได้จัดทำเป็นข้อเสนอแนะจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ศึกษา